TENTATIVE DE MISTIFICARE A REALITĂȚII

Prof. dr.
Ivanciu Nicolae-Văleanu

În vremea marilor mutații contemporane, a rapidelor schimbări și transformări în viața popoarelor, în structurile economice și politice, în situația orînduirilor existente azi, numeroasele preocupări cu privire la perspectivele societății omenești sînt firești și legitime. Elementele prognostice apar mereu mai evident în zilele noastre drept componente de neeludat ale științelor despre societate. Organisme internaționale specializate, ca cele ale O.N.U., alte organisme regionale, zonale sau naționale se ocupă azi intens de prospectarea dezvoltării viitoare. Prognozele și planurile orientative, care cu 10—15 ani în urmă de-abia dacă-și întindeau granița previzională pînă prin 1975, și-au luat ca țintă anii 1980, 1990, 2000, iar în ultima vreme își lungesc „tirul" previziunii și în anii mileniului trei. În țări socialiste s-au constituit comisii guvernamentale pentru prognoză și planificare în perspectivă îndelungată. În țara noastră plenara C.C. al P.C.R. din luna mai a hotărît întocmirea prognozelor de dezvoltare economică a României pînă în anii 1990—2 000, iar apoi s-a format comisia de partid și de stat care își propune să elaboreze această lucrare deosebit de importantă.

În țări capitaliste s-au constituit comitete de prognoză, în Franța de pildă, „Comitetul anului '85", iar în S.U.A. „Comitetul anului 2000" pentru prognozarea dezvoltării socio-economice.

ADEVĂR ȘI NEADEVĂR DESPRE EPOCA NOASTRĂ

Într-o epocă în care există două sisteme sociale diferite — socialismul și capitalismul — în care clasa muncitoare, numeroase forțe progresiste luptă pentru desființarea exploatării omului de către om, în care își amplifică efectele cursul impetuos al revoluției tehnico-științifice, preocuparea față de problemele perspectivelor societății omenești nu rămîne și nu poate rămîne doar în limitele judecării factorilor tehnico-economici, fără generalizări teoretice, opțiuni sociale și intense lupte ideologice.

Cercetînd marile frămîntări, procese și fenomene ale epocii pe care o trăim, desprinzînd tendințele generale ale dezvoltării ulterioare, partidele comuniste și muncitorești apreciază că dominanta epocii noastre este trecerea de la capitalism la socialism. În Raportul la Congresul al X-lea al P.C.R. s-a arătat că „făurirea și dezvoltarea sistemului socialist mondial au adîncit criza generală a capitalismului în perioada postbelică, au îngustat baza de acțiune a imperialismului, i-au slăbit în mod considerabil pozițiile. Prăbușirea colonialismului a dat, de asemenea, o lovitură puternică imperialismului, a exercitat și exercită o influență deosebită asupra țărilor capitaliste. Marile bătălii de clasă care au avut loc în ultimii ani în țările capitaliste demonstrează uriașa forță revoluționară a clasei muncitoare, rolul ei important în lupta maselor populare pentru libertate și dreptate socială, împotriva orînduirii capitaliste. Totodată, dezvoltarea rapidă a forțelor de producție în țările capitaliste, ca urmare a revoluției tehnico-științifice, a produs transformări adînci în viața societății, în gîndirea oamenilor, **creează noi premise obiective pentru lichidarea orînduirii capitaliste, pentru victoria socialismului în întreaga lume".**

Viitorul aparține orînduirii socialiste. Acest fapt este impus de însești legile obiective ale dezvoltării sociale, de necesitatea obiectivă a concordanței caracterului relațiilor de producție cu nivelul de dezvoltare al forțelor de producție. Se poate arăta că însăși dezvoltarea forțelor de producție din țările capitalismului monopolist de stat actual necesită alte relații de producție, superioare, bazate nu pe proprietatea privată, ci pe proprietatea socială asupra mijloacelor de producție. Dezvoltarea capitalismului monopolist de stat duce la creșterea mereu mai importantă a gradului de socializare a producției, aceasta intrînd în contradicție cu însușirea din ce în ce mai privată a produselor, ceea ce impune deci lichidarea proprietății private asupra mijloacelor de producție, pe baza căreia are loc o asemenea însușire. În același timp, creșterea gradului de socializare a producției duce la sporirea posibilităților de organizare ale clasei muncitoare, potențîndu-i forța și capacitatea de acțiune. Dezvoltarea forțelor de producție sub impulsul progresului tehnico-științific contemporan produce transformări profunde în gîndirea oamenilor. Într-un cuvînt, se creează noi premise obiective pentru lichidarea orînduirii capitaliste. Totodată, pe arena mondială, socialismul înregistrează succese remarcabile în toate domeniile, afirmă noi relații între țări și popoare, ceea ce sporește puterea sa economică, influența sa în lume, forța de atracție a ideilor sale, dovedindu-și astfel superioritatea sa istorică. Întreaga evoluție contemporană arată că viitorul aparține orînduirii socialiste.

Cum se explică, în aceste condiții, apariția în literatura socio-economică occidentală a unor păreri despre o pretinsă „convergență" a sistemelor sociale? Tocmai succesele socialismului și iminența perspectivei comunismului, care-i neliniștesc pe exponenții capitalismului contemporan și pe o seamă de reprezentanți ai lor din domeniul științelor sociale, sînt factori determinanți ai apariției diferitelor idei despre „convergența sistemelor sociale". Perspectiva socialistă a societății îi determină pe teoreticienii burghezi să emită asemenea teorii, într-un moment cînd, sub presiunea realităților însești, a devenit din ce în ce mai greu pentru ei să facă pur și simplu apologia caracterului imuabil al capitalismului, să nu recunoască succesele uriașe ale socialismului, creșterea forței și influenței sale în lume. De altfel, se cuvin a fi semnalate, în acest sens, la o seamă de adepți ai „convergenței sistemelor", renunțarea la poziția obtuză față de socialism, recunoașterea legitimității lui istorice ca și admiterea necesității coexistenței pașnice. Caracteristice în această direcție sînt unele lucrări ale lui J. Tinbergen, Gunnar Myrdal, Fr. Perroux, E. Benoit și mulți alții despre coexistența pașnică. Desigur, trecerea de la pozițiile belicoase ale „roll back"-ului dulles-ian față de socialism la cele ale coexistenței pașnice nu s-a făcut din mărinimie sau umanism, un rol determinant avîndu-l realitatea marilor cuceriri ale socialismului, creșterea necontenită a influenței sale în lume. În aceste condiții, teoreticienii burghezi încearcă să-și „adapteze" teoriile căutînd, cu mijloace mai rafinate, mai camuflate, să servească societatea pe care o reprezintă și, totodată, să abată clasa muncitoare, popoarele, de la lupta împotriva exploatării, a imperialismului.

Termenul de „convergență" este preluat din domeniul științelor exacte, unde, în biologie de exemplu, înseamnă apariția, la unele organisme din specii diferite, a unor asemănări în structura corpului sau a funcțiilor, determinate nu de originea lor comună, ci de adaptarea lor la condițiile de viață relativ identice. Această asemănare (analogie) poate fi numai exterioară sau poate afecta chiar structura organismului, ducînd, într-o măsură mai mică sau mai mare, la asemănarea totală a organismelor respective.

Adepții ideii „convergenței sistemelor sociale" (între aceștia francezii Raymond Aron, sociolog, Jean Fourastié, inginer-economist, Maurice Duverger, politolog, americanii Pitirim Sorokin, sociolog, Walter S. Buckingham și John K. Galbraith, economiști, Walt W. Rostow, istoric al economiei și politolog, englezul P.D.J. Wiles și olandezul J. Tinbergen, economiști) consideră că deși capitalismul și socialismul au origini diferite, condițiile actuale în care ele există ar determina atenuarea treptată a elementelor specifice, apariția și dezvoltarea accentuată a elementelor „comune" astfel încît la un punct „a", determinat, s-ar realiza convergența.

Filozofi și sociologi, istorici și politologi, economiști și oameni politici din Occident se străduiesc să alimenteze o

viziune — care se vrea un răspuns mai „realist" la frămîntările actuale — asupra viitorului societăţii omeneşti, viziune opusă celei marxiste. Societatea viitorului nu ar urma să fie, pretind ei, nici socialistă, nici capitalistă, ci cu totul altceva — încă nebulos prezentat — care ar sintetiza unele elemente „pozitive" ale capitalismului cu cele ale socialismului. Sociologul american Pitirim Sorokin scria, cu cîţiva ani în urmă, că, pentru viitor... „sînt înclinat să cred că... tipul predominant al societăţii şi culturii nu va fi probabil nici capitalist, nici comunist, ci un tip specific... care va fi plasat între orînduirile şi modurile de viaţă capitalist şi comunist". Este evident că asemenea teze sînt fabricate în primul rînd în scopul acreditării tezei inutilităţii luptei revoluţionare pentru trecerea de la capitalism la socialism, pentru idealul comunist.

Într-un cuvînt, conţinutul fundamental al epocii noastre — al trecerii revoluţionare de la capitalism la socialism — este negat, reprezentîndu-ni-se pe această bază o viziune denaturată asupra viitorului societăţii umane.

UN SENS NOCIV

Ideea absurdă a „convergenţei sistemelor sociale" este îmbrăcată în subtile forme teoretico-filozofice, cu intenţia de a o ridica la nivel „academic", de a-i asigura un suport „ştiinţific". Firesc, se pune în primul rînd problema sensului ideilor amintite. Dacă societatea viitoare nu va fi nici capitalistă, nici comunistă, ce rost ar avea să lupte actualmente forţe importante umane pentru orînduirea socialistă ? Cu alte cuvinte, lucrurile să fie lăsate să se desfăşoare de la sine. Demobilizarea forţelor revoluţionare, semănarea neîncrederii în justeţea obiectivelor lor de luptă, iată scopul principal al teoriilor „convergenţei". Pe plan filozofic ele încearcă să înlocuiască înţelegerea dialectică, revoluţionară a lumii contemporane, cu evoluţionismul plat. Pe plan social-politic, ideile „convergenţei sistemelor" sînt destinate să semene îndoială în rîndul maselor în legătură cu certitudinea perspectivei comuniste a societăţii, să le sustragă de la lupta pentru realizarea ei şi să le canalizeze energiile pe căi convenabile capitalismului. Pe plan ideologic, sub pretextul necesităţii dezvoltării ştiinţelor despre societate, aceste teorii pledează de fapt pentru renunţarea la lupta ideologică, încearcă să strecoare noţiunea de coexistenţă în domeniul ideologiei, ceea ce se vădeşte a fi o formă deghizată de luptă împotriva marxismului.

O altă problemă este aceea a condiţiilor actuale şi de perspectivă în care se dezvoltă socialismul şi capitalismul şi care, în viziunea adepţilor „convergenţei", ar „apropia" cele două sisteme. Printre aceste condiţii se numără : revoluţia tehnico-ştiinţifică, rolul sporit al statului în viaţa socială şi economică, importanţa crescîndă a planificării pentru dezvoltarea socio-economică, coexistenţa paşnică şi intensificarea relaţiilor economice între ţările socialiste şi cele capitaliste, factori care ar pune problema unor preocupări similare de urbanizare, ecologice, economice, de comunicaţii etc., indiferent de orînduire.

Unele preocupări în aceste domenii pot fi într-adevăr similare, dar interpretarea lor de către adepţii convergenţei sistemelor sociale este eronată. O asemenea interpretare este determinată de faptul că teoria convergenţei operează cu criterii exclusiv cantitative, de ordin tehnic, exterior, ignorînd criteriile calitative, sociale. Ea face abstracţie — voit sau nevoit — de cadrul social-economic, de însăşi legile obiective de dezvoltare ale societăţii. Între cele două sisteme sociale nu poate fi pus cu nici un chip semnul echivalenţei. Preocupările privind urbanizarea, dezvoltarea din punct de vedere tehnic a producţiei, comunicaţiile etc. sînt doar aparent similare. Ele au loc într-un cadru social-economic determinat şi nu pot fi despărţite de acest cadru, iar acesta este fundamental deosebit în cele două orînduiri. Alta este esenţa relaţiilor de producţie ; în cadrul societăţii socialiste a dispărut, o dată pentru totdeauna, exploatarea omului de către om. Ca atare, pe o cu totul altă poziţie se situează în procesul de producţie făuritorii bunurilor materiale. Aceştia sînt chiar proprietarii bunurilor pe care le produc. Astfel, se creează posibilitatea participării lor plenare la conducerea treburilor societăţii, a împletirii intereselor personale cu cele generale ale societăţii. Puterea politică aparţine clasei muncitoare, în alianţă cu ţărănimea muncitoare, întregului popor, devenit stăpîn pe propriile destine. Într-un cu totul alt context se înscriu dezvoltarea producţiei, posibilităţile de afirmare ale personalităţii umane a membrilor societăţii etc.

Prefigurînd într-o viziune deformată viitorul societăţii, adepţii teoriei convergenţei sistemelor sociale trec sub tăcere prezentul societăţii capitaliste, modul în care evoluează actualmente aceasta, contradicţiile ei specifice interne, inegalitatea dezvoltării ei, incapacitatea de a rezolva probleme sociale, de a asigura o dezvoltare stabilă, echilibrată. Aceste coordonate ţin de esenţa însăşi a capitalismului — bazată pe exploatare şi asuprire — şi nu s-ar putea ca dezvoltarea capitalismului să le „tocească", ci dimpotrivă le va amplifica. Capitalismul a fost, este şi va rămîne pînă la dispariţia lui **capitalism**. Cum ar putea să se realizeze în aceste condiţii „convergenţa" cu sistemul socialist, căruia îi sînt specifice asigurarea concordanţei relaţiilor de producţie cu nivelul forţelor de producţie, lichidarea exploatării omului de către om, dezvoltarea echilibrată, planificată conştient, asigurarea afirmării plenare a personalităţii umane ? Cum ar putea „fuziona" — ca să spunem aşa — cele două proprietăţi fundamental opuse, cea privată şi cea socială ?

Afirmam că, sub presiunea realităţilor, teoreticienii burghezi — în speţă cei care susţin ideea „convergenţei sistemelor sociale" — au fost nevoiţi să recunoască şi să ia în considerare socialismul, succesele sale, creşterea influenţei lui în lume, necesitatea coexistenţei paşnice.

Dar, o dată recunoscute socialismul şi coexistenţa paşnică, n-au întîrziat să apară tentativele de a le prezenta într-o lumină falsă, de a le mistifica sensul, conţinutul. Coexistenţa paşnică a fost interpretată ca o cale de influenţare a socialismului de către capitalism în sensul erodării elementelor sale specifice, de esenţă, ca o cale de coexistenţă şi „apropiere" ideologică. În realitate, a fost şi este vorba despre o cale de destindere a climatului internaţional, de facilitare a schimburilor economice, culturale şi ştiinţifice între ţări cu orînduiri sociale diferite, o cale care nu exclude ci presupune confruntarea ideologică, lupta de idei, dialogul teoretic, domenii în care socialismul ştiinţific dovedeşte o certă superioritate. Trăim într-o lume a interdependenţelor economice care nu afectează şi nu trebuie să afecteze dezvoltarea independentă, suverană a fiecărei ţări, şi, desigur, privită numai din acest punct de vedere, izolarea oricărei ţări ar atrage după sine limitarea beneficierii de pe urma marilor cuceriri ştiinţifice şi de producţie din restul lumii. Dar schimburile economice între ţările socialiste şi capitaliste nu modifică natura nici uneia din cele două orînduiri. Maşinile, instalaţiile, tehnologiile importate de o ţară socialistă din una capitalistă n-au adus şi nu puteau să aducă relaţiile de exploatare în prima din cea de a doua. Puse în funcţiune într-un nou sistem de relaţii, maşinile îşi pierd caracterul de mijloc de exploatare şi devin instrumente ale unei munci lipsite de exploatare. Maşina nu-i capital prin sine, cum remarca Marx cu aproape un secol în urmă, tot aşa cum nici negrul nu-i sclav prin sine, ci numai în contextul unor structuri şi relaţii determinate.

Schimburile economice (mai precis de produse ale activităţii economice) între ţări cu orînduiri sociale diferite n-au scos de pe ordinea de zi nici confruntarea ideologică, expresie a concepţiilor şi intereselor sociale de clasă diferite, nici încleştarea forţelor de clasă în capitalism.

Adepţii ideii „convergenţei sistemelor" urmăresc îndeaproape mersul socialismului, ei sînt atenţi la preocupările ţărilor socialiste de perfecţionare a mecanismelor economice şi de îmbunătăţire a funcţionării lor, preocupări pe care însă le interpretează deformat ca semne ale „apropierii" socialismului de capitalism.

Drept argumente ale „convergenţei" celor două sisteme, adesea se invocă : perfecţionarea raportului plan-piaţă în ţările socialiste, preocuparea de folosire cît mai eficientă a pîrghiilor valorice în economia naţională, deplasarea iniţiativelor şi competenţelor spre locul unde poate fi optimizată valorificarea resurselor etc. Nu de puţine ori se spune că în timp ce în ţările capitaliste se tinde „spre centralism şi creşterea rolului planului", în socialism se tinde „spre descentralizare şi creşterea rolului pieţei", mişcări care ar facilita „convergenţe".

Procesele amintite, socotite drept convergente, au în esenţă cu totul alte semnificaţii. Într-o economie socialistă, „creşterea rolului pieţei" nu schimbă natura orînduirii, cum nici în capitalism n-o schimbă „creşterea rolului planului". Piaţa socialistă este cea care realizează relaţiile de schimb între producătorii unei economii lipsite de exploatare ; valoarea mărfurilor este creaţia muncii eliberată de exploatare. Faptul că în structura valorii mărfurilor în socialism nu mai există plusvaloare constituie un element esenţial de diferenţiere a producţiei socialiste de mărfuri faţă de cea capitalistă, iar forţa de muncă încetează de a mai fi marfă. Îmbunătăţirea folosirii pîrghiilor valorice în ţările socialiste are loc în cadrul relaţiilor de producţie socialiste, iar dezvoltarea economică însăşi se face pe baza legii dezvoltării planice proporţionale, a cărei acţiune este posibilă tocmai datorită existenţei proprietăţii socialiste asupra mijloacelor de producţie.

Iar tocmai existenţa proprietăţii privat-capitaliste asupra mijloacelor de producţie în ţările capitaliste dezvoltate este cea care limitează, trunchează posibilităţile de acţiune ale oricărei încercări de introducere a unor elemente de reglare la nivel macroeconomic — acele aşa-numite planuri de dezvol-

tale, conferindu-le un caracter limitat, doar orientativ. În aceste țări „creșterea rolului planului" înseamnă, de fapt, o mai mare activizare a variabilelor instrumentale ale capitalismului monopolist de stat pentru realizarea scopului activității capitaliste și a consolidării orînduirii burgheze. Vedem că atît planul, cît și piața sînt, în esență, radical diferite, existînd și acționînd pe bază de relații de producție diferite și, deci, nu pot constitui argumente în favoarea „convergenței sistemelor".

Apare evident că nu se poate vorbi de o convergență a celor două sisteme de producție — bazate pe proprietăți de esențe fundamental deosebite — că, așa cum spuneam, este de neconceput din punct de vedere teoretic și imposibil din punct de vedere practic, realizarea unei „fuziuni" a acestor două tipuri de proprietăți.

RELAȚIA „TEHNIC—SOCIAL" ÎNTR-O VIZIUNE DEFORMATĂ

Unul din aspectele realității lumii contemporane „convertit" de teoreticienii burghezi în sprijinul ideii „convergenței sistemelor" este revoluția tehnico-științifică. Această realitate majoră a zilelor noastre creează multiple posibilități de substituire a planurilor de apreciere cu privire la „similitudinile" între capitalism și socialism în domeniul formelor de manifestare ale vieții socio-economice. De aceea, asupra acestui argument vom insista.

În cadrul amintitei revoluții, știința a devenit nemijlocit o forță de producție atît în capitalism cît și în socialism; în ambele orînduiri a crescut considerabil sfera serviciilor, s-a accelerat procesul de urbanizare, a crescut rolul organizării și conducerii activităților, al studierii pieței etc. Nu mai vorbim de alte probleme ca : gradul înalt de înzestrare tehnică a muncii, superspecializarea și mobilitatea profesională, poluarea mediului ambiant și cîte altele.

O problemă centrală care se pune însă și care vizează destinele omenirii este următoarea : revoluția tehnico-științifică, prin consecințele ei, modifică în esență cele două orînduiri, ștergînd deosebirile între ele ? Revoluția tehnico-științifică soluționează de la sine și prin sine problemele trecerii de la o orînduire la alta ? Unii din adepții teoriei „convergenței" spun că revoluția tehnico-științifică ar scoate pur și simplu de pe ordinea de zi problema trecerii de la capitalism la socialism, înlocuind-o cu trecerea de la un „echilibru" la altul. J. Fourastié pretinde că epoca noastră „separă un echilibru economic anterior de un echilibru economic viitor și ineluctabil". Alții socotesc că momentele esențiale ale acestei probleme — proprietatea asupra mijloacelor de producție, clasele și lupta de clasă, preluarea puterii politice de către clasa muncitoare și în general sistemul relațiilor de producție — ar trece pe un plan cu totul secundar. Pe prim plan ar trece, potrivit acestora, tehnostructurile, managerismul și tehnocrația, comportamentul economic rațional, deși nici unul din acești teoreticieni nu poate contesta că în sistemul capitalist, puterea supremă este deținută de patron, adică de proprietarul mijloacelor de producție, și nu de manager sau muncitorul salariat. În funcție de accentul pe care-l pun pe un element sau altul, se disting trei variante principale ale teoriei mistificatoare : a) **varianta tehnologică sau tehnostructurală**, al cărei principal reprezentant este economistul american J. K. Galbraith și conform căreia progresul tehnic modifică automat structurile sociale atît în capitalism cît și în socialism, apropiindu-le de un numitor comun și anume marea întreprindere modernă dotată cu tehnică superioară, cu sisteme informaționale, cu planificare în care decizia și conducerea unipersonală sînt înlocuite cu cele ale unei tehnostructuri constituite ; b) **varianta managerială**, reprezentată îndeosebi de economistul englez P.D.J. Wiles, conform căreia revoluția tehnico-științifică ar fi rezolvat conflictul între proletariat și burghezie dînd cîștig de cauză altei forțe sociale și anume managerilor ; c) **varianta comportamentală** — reprezentată de economistul olandez Jan Tinbergen — susține că nici capitalismul și nici socialismul, fiecare luate în parte, nu ar asigura comportamentul rațional al factorilor economici, solicitat de revoluția tehnico-științifică, dar ambele ar oferi elemente ale unui asemenea comportament, punîndu-se problema sintezei lor pentru a realiza optimul economic.

În oricare din variantele amintite ale „convergenței sistemelor" sînt luate în considerare o seamă de aspecte ale formelor de realizare ale revoluției tehnico-științifice, neglijîndu-se esențialul : **bazele sistemului, ale orînduirii în care se desfășoară aceasta.** Marea denaturare — adesea în scopuri expres apologetice — începe acolo unde conceptul de sistem social este elaborat pe baza unor elemente derivate, cu importanță subsidiară, iar componentele esențiale sînt date uitării.

Configurația sistemului social nu este dată de suportul tehnico-material, ci de baza sa economică, de relațiile de producție dominante în care proprietatea își are rolul determinant. Întreprinderea mare în capitalismul contemporan evoluat este unitatea economică clădită **pe baza relației de capital**, maturizată la nivelul monopolist. Ea accentuează exploatarea capitalist-monopolistă. Intervenția statului în reproducția capitalistă — în forma neoliberală, dirijistă sau planificatoare — are semnificația împletirii forței monopolurilor cu cea a statului în cadrul mecanismului capitalismului monopolist de stat, din care exploatarea muncii salariate de către capital nu dispare, ci îmbracă forme superioare și mai rafinate.

Socializarea mijloacelor de producție și a producției în condițiile arătate atinge un înalt grad, iar apropierea venitului național se face în continuare în funcție de capital sau de serviciile aduse lui și de valoarea forței de muncă, chiar dacă statul intervine în procesul distribuirii și redistribuirii venitului național. Planismul capitalist contemporan este răspunsul pe care-l poate da burghezia — un răspuns limitat, trunchiat, ca soluție de compromis — nivelului actual al socializării și complexității vieții economice, al cărei țel suprem rămîne în capitalism profitul.

Managerii în capitalism sînt oamenii care sînt puși să aducă servicii capitalismului ; competențele lor nu pot depăși **cadrul dictat de proprietatea capitalistă**, iar sensul activității lor este dat de realizarea profitului.

Întreaga problematică a comportamentului economic în capitalism este circumscrisă și condiționată de **sistemul exploatării forței de muncă**, care-și menține caracterul de marfă oricît de mult s-ar schimba modalitățile de realizare a contractului între muncă și capital.

În socialism întreprinderea mare este clădită pe baza **relațiilor de colaborare și întrajutorare.** Producătorii sînt în același timp proprietari ai mijloacelor de producție (în forma proprietății de stat sau cooperatiste), fapt care face să dispară exploatarea unei clase de către altă clasă. Repartiția venitului național se face în funcție de nevoile raționale ale societății luată ca un tot, de aportul la activitatea socială a fiecărei colectivități, de cantitatea și calitatea muncii membrilor societății.

Conducătorii de instituții sau întreprinderi reprezintă interesele statului socialist, ale poporului, care le-a încredințat mandatul să-i organizeze și administreze treburile **în funcție de țelurile socialismului,** de obiectivele stabilite în chip democratic prin plan. Baza democrației economice în socialism o constituie proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție.

Crearea unui **optim economic** în socialism, a unui comportament economic rațional, sînt posibile tocmai datorită **relațiilor de producție socialiste,** datorită conducerii planificate a economiei naționale. De aceea, este imposibil de realizat o „sinteză" între comportamentul economic din capitalism — dictat de goana după cît mai multă plusvaloare — și cel din socialism — dictat de nevoia dezvoltării întregii societăți, a ridicării bunăstării tuturor membrilor ei.

În realitate, mutațiile certe pe care le cunoaște capitalismul monopolist contemporan nu modifică cu absolut nimic esența societății capitaliste — aceeași bază de exploatare și asuprire, aceeași inegalitate a dezvoltării, aceeași incapacitate de echilibru, aceleași puternice contradicții. Evident, pentru că baza economică a acestei orînduiri — proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producție — nu a fost afectată. Tehnostructurile capitaliste actuale sînt componente ale cadrului social capitalist și poartă pecetea esenței acestuia. Ele nu au modificat nicidecum configurația structurilor sociale din capitalism, contradicțiile ireconciliabile dintre clasele fundamentale. Dincolo de argumentele teoretice stă mărturie practică amploarea aproape fără precedent a mișcărilor sociale revendicative din țările capitaliste cele mai dezvoltate. Revoluția tehnico-științifică agravează contradicțiile interne ale capitalismului și în primul rînd, prin dezvoltarea puternică a forțelor de producție, accentuează, în țările capitaliste dezvoltate, contrastul dintre forțele de producție și relațiile de producție, istoricește depășite, și cere, în mod necesar, tot mai insistent revoluționarea bazei economice a societății în aceste țări.

Astfel, este clar că nu poate fi vorba de o „convergență a sistemelor sociale" — ca „tocire" a elementelor specifice celor două sisteme și ca apropiere a lor pînă la fuziune într-o pretinsă societate nici capitalistă nici socialistă — ci despre trecerea revoluționară de la capitalism la socialism. Legile obiective ale dezvoltării sociale arată că viitorul aparține societății socialiste, comuniste, aceasta desigur în urma procesului revoluționar din fiecare dintre actualele țări capitaliste, al cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare, de către întregul popor.

„VOCAȚIA" COMERCIALĂ A GANGSTERILOR

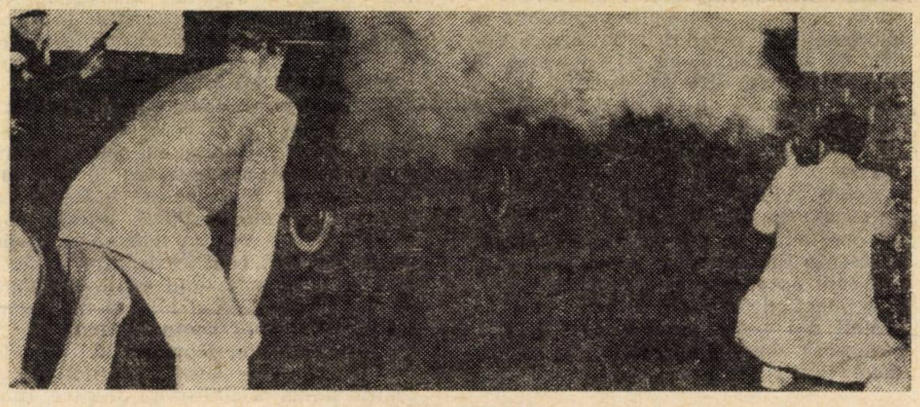

NEW YORK
„Gang"-ul mărfurilor a dat o nouă lovitură. Va izbuti poliția să dea de urma produselor „deviate"?

dr. Costin C. Kirițescu

O statistică de dincolo de ocean ne aduce la cunoștință că în cursul unui singur an, Biroul Federal de Investigații (F.B.I.) a fost sesizat despre 20 349 de atacuri operate asupra transporturilor de mărfuri dintr-un stat în altul al S.U.A. Această cifră este prin ea însăși suficient de elocventă. Însă trebuie spus din capul locului că ea nu dă decît o imagine palidă asupra proporțiilor în care mărfurile, o dată fabricate, deviază la un moment dat de la calea normală de difuzare a lor în economie și o apucă forțat pe o altă cale paralelă, însă mai obscură și mai palpitantă, aceea a gang-ului.

Proporțiile reale ale fenomenului sînt mult mai mari, cel puțin pentru trei motive. Mai întîi, este un lucru cunoscut în S.U.A. că autoritățile nu sînt informate decît asupra unei părți din cazuri, întreprinderile victime ezitînd să declare cele întîmplate de teamă să nu-și strice reputația, să nu li se majoreze primele de asigurare sau să nu sufere represaliile gangsterilor, în cazul cînd ar da pe mîna poliției pe aceia dintre salariații lor care în mod cert au avut roluri de complici. Mai trebuie știut că transporturile între state, la care se referă cifra de mai sus, reprezintă doar o fracțiune din traficul total de mărfuri din Statele Unite. În sfîrșit, este un lucru firesc ca mărfurile să dispară nu numai în timpul transportului, dar și la producător, înainte de a fi expediate sau o dată ajunse la locul de destinație.

Se poate deci vorbi în momentul de față despre existența unei anumite părți, a cărei mărime nu ar putea fi precizată, din producția globală de mărfuri a Statelor Unite, care în diferite momente ale procesului de producție, circulație și desfacere intră pe filiera organizațiilor banditești și este valorificată de aceste organizații în profitul lor exclusiv.

Analiștii societății nord-americane contemporane apreciază această îndeletnicire a gangsterismului ca fiind un capitol inedit în cadrul larg al istoriei crimei, violenței și jafului. Predilecțiile banditismului clasic, de mare anvergură, se numărau pe degete și erau departe de a se înscrie pe coordonatele producției materiale. „Loviturile" organizate în trecut erau îndreptate în general asupra unor obiective legate de bunăstarea păturilor superioare ale societății burgheze, cum ar fi băncile, colecțiile de tablouri prețioase, blănurile scumpe, aurul, bijuteriile. Inutil de adăugat că pagubele nu erau suportate de aceste pături, ci de societatea întreagă, deoarece valorile vizate erau îndeobște asigurate.

Așa se face că figurile legendare ale unui Dillinger sau Al Capone n-ar fi putut fi decît în derîdere puse în legătură, să zicem, cu atacarea unui transport de medicamente. „Specialitățile" lor erau altele. Predilecțiile gangsterilor organizați s-au adaptat o dată cu trecerea timpului. Gangsterii s-au inserat acum în însăși activitatea economică, „contribuind" în felul lor la circulația mărfurilor.

Aspectul considerat îngrijorător este că acest banditism organizat lucrează mînă în mînă cu salariați ai întreprinderilor productive, comerciale (cu amănuntul și cu ridicata), cu responsabili ai transporturilor, cu șoferi și magazioneri. Prin această rețea care împînzește o parte din centrele vitale ale economiei americane, dar mai cu seamă coasta orientală a S.U.A., de la Boston la Washington, și teritoriul New York-ului, gangsterii sînt informați cu precizie asupra celor mai interesante loturi de mărfuri produse, asupra locurilor de depozitare, mijloacelor de transport, itinerariilor și orariilor respective.

Numai așa se poate explica, de exemplu, cum s-a ajuns ca printre altele să fi făcut obiectul atacurilor containerele, adică tocmai acele enorme recipiente paralelipipedice cu dimensiuni standardizate, anonime ca înfățișare exterioară, ermetic închise, parcă anume făcute ca să ascundă și să protejeze variatul lor conținut. Revista americană „U.S. News and World Report" menționa dispariția la New York a trei asemenea containere care conțineau sticle de whisky scoțian în valoare de 255 000 de dolari. În urma acestor întîmplări, continuă revista, unele companii de asigurări maritime au majorat cu 50 la sută primele percepute la transporturile de mărfuri în containere.

De asemenea, numai prin concursul unor complicități larg ramificate se poate explica împrejurarea că un aeroport din S.U.A. s-a aflat un timp în stăpînirea... borfașilor. Procurorul anchetator nu a dezvăluit care anume a fost acest aeroport, însă a dat amănuntul că pe el, întreprinderile de transporturi se aflau pur și simplu între ciocanul unui „gang" de criminali și nicovala unui alt „gang", de pirați.

La fel de îngrijorător este considerat faptul că mărfurile deturnate în mod violent de organizațiile de gangsteri se desfac prin rețeaua comerțului cu ridicata și cu amănuntul, rețea controlată din umbră de aceleași organizații, ca și cînd nimic deosebit nu s-ar fi întîmplat pe parcursul dintre producție și consum. „Alarmant este — după părerea conducătorului unei anchete organizate de Asociația americană a societăților de asigurări — că o mare parte din pradă se scurge prin circuitele normale de distribuție. Delincvenții profesionali au puncte de sprijin sigure într-un mare număr de întreprinderi productive și comerciale". Este de la sine înțeles că aceste mărfuri, care nu au „costat" decît sumele investite pentru deturnarea lor, aduc „gang-urilor crimei" cîștiguri uriașe.

Evantaiul mărfurilor care interesează organizațiile de gangsteri este foarte larg. Se observă totuși — după cum afirmă experții F.B.I. — anumite preferințe, impuse de diferite criterii. Astfel, gangsterii se orientează îndeaproape după piață. Atunci cînd, de exemplu, piața materiilor prime era foarte activă, s-au furat cu predilecție transporturi de argint, cupru, nichel și zinc. Atunci cînd prețul cafelei a început să crească, furturile de cafea din docuri s-au intensificat de îndată. Un alt criteriu este cel sezonier: primăvara se preferă articolele de îmbrăcăminte, toamna cauciucurile antiderapante, iarna whisky-ul, aparatele fotografice, tranzistoarele, televizoarele și alte articole pentru cadourile de sfîrșit de an.

Adeseori, organizațiile de gangsteri lucrează la comandă: cineva este interesat să obțină o anumită marfă. Oamenii de încredere ai organizației o reperează în cadrul unui transport, alții pun mîna pe camioanele cu pricina și marfa este predată beneficiarului. Prompt și conștiincios, dar mai ales ieftin. „Afacerile" de acest gen progresează de la un an la altul uluitor de repede.

De unde această plagă a societății americane? Un răspuns viu comentat a fost acela pe care un fost procuror general, Ramsey Clark, l-a dat într-o carte recent apărută sub titlul „Crime in America". Ideea principală a cărții este că răspunderea pentru majoritatea crimelor și violențelor din America nu este a criminalilor, ci a societății, mai precis că cea mai importantă cauză a crimelor și tîlhăriilor este sărăcia. Aceasta este, fără îndoială, o explicație. Dar explicația esențială constă în însăși existența cadrului social al societății capitaliste, întemeiate pe exploatare și asuprire, cadru care generează, firesc, inechitate și inegalitate, cadru care permite eșuarea unora din membrii societății pe tărîmul „beției albe", al alienării, care permite existența crimei și „gang"-ului organizat.

DER SPIEGEL
HAMBURG

MAREA BRITANIE ȘI EUROPA

ACUM, cînd englezii se află, îngrijorați, în pragul Pieței comune, nehotărîți încă dacă să intre sau ba, se pune mai acut ca oricînd întrebarea : sînt ei sau nu „europeni" cu adevărat ?

E de altfel o întrebare pe care și-o pune fiecare țară din comunitatea „celor șase". Alpii, Pirineii și Rinul s-au dovedit dintotdeauna serioase opreliști și, chiar astăzi, constituie încă bariere psihologice. Dar Canalul Mînecii le întrece pe toate. După cum se știe, noțiunea de „continent" înseamnă pentru englezi „Europa fără Marea Britanie".

În mentalitatea comună britanică s-a împămîntenit ideea că Europa înseamnă acele țări străine în care automobilele circulă pe partea dreaptă a șoselei iar oamenii, de cîte ori se întîlnesc, își dau de dimineață pînă seara mîna, se sărută pe amîndoi obrajii și măsoară distanțele în kilometri ; sînt oameni care vorbesc limbi de neînțeles și care s-au lăsat cuceriți de Hitler și Napoleon. Pentru cine frecventează astăzi cîrciumile britanice — aceste citadele ale prejudecăților patriotice — discuțiile despre Europa și despre intrarea Angliei în Piața comună îi sună a revoluție.

Grija de căpetenie a britanicilor este firească : ei se tem, înainte de toate, de creșterea costului vieții. Untul, carnea sau textilele sînt pe continent, după cum se știe, mai scumpe, iar prețurile terenurilor mai ridicate. E greu să-i convingi pe englezi că intrarea țării în Piața comună ar atrage o mai mare expansiune industrială în Anglia. Englezilor le vine din ce în ce mai greu să creadă că vest-germanii sau francezii dispun de un venit real mai mare decît al lor.

De pildă, în ce privește numărul camerelor, englezii au cele mai bune condiții de locuit din Europa occidentală, iar atunci cînd călătoresc pe continent și văd uriașele blocuri construite în marile orașe, le vine greu să priceapă că țările Europei occidentale beneficiază de un nivel de trai mai ridicat.

E adevărat că Londra și Parisul se află la o depărtare de numai 500 kilometri una de alta, dar concepțiile asupra alimentației, dragostei, construcțiilor, grădinilor, familiei, conducerii automobilelor și vacanțelor sînt complet opuse. Multe din aceste deosebiri de mentalitate sînt adînc înrădăcinate în temperamentul național, în educație, în religie. Alte contradicții constau în faptul că Marea Britanie a devenit o țară industrială mai devreme decît alte națiuni. Orașele ei sînt atît de învechite, ca de altfel și înzestrarea tehnică, încît ambele au repercusiuni negative asupra ratei de creștere industrială. În provincie nu există suficiente rezerve de muncă pentru expansiunea industrială. Mai puțin de patru procente din populația britanică este ocupată în prezent în agricultură. Cu toate acestea, marile întreprinderi agricole lucrează mult mai rentabil decît pe continent, iar de aici rezultă pentru Marea Britanie faptul deosebit de neplăcut de a fi nevoită să accepte politica agrară a Pieței comune, caracterizată, între altele, prin marile subvenții acordate agriculturii franceze, nu în aceeași măsură de rentabilă.

Toate acestea explică, în bună măsură, rezistența manifestată de alegătorul britanic — o altfel de rezistență decît aceea a liderilor săi din opoziție — de a se identifica cu „Europa". În ultimă instanță, aceasta explică de ce Partidul laburist s-a văzut de curînd nevoit să opteze pentru o poziție contrară Pieței comune. Sondajele de opinie arată și acum că aproximativ jumătate din populație nu este de acord cu intrarea în comunitatea vest-europeană.

Nu e o situație prea încurajatoare. Dar, în lumina condițiilor istorice și economice, trebuie totuși remarcat faptul că, în esență, britanicii se îndreaptă spre Europa.

În primii ani de după cel de-al doilea război mondial, Winston Churchill exprima atitudinea britanică față de Europa în termenii următori : după concepția sa, Marea Britanie aparținea Europei, dar nu se afla în Europa. El se opunea cu dîrzenie intrării în „Comunitatea cărbunelui și oțelului" și în N.A.T.O. Poziția Marii Britanii în lume, așa cum credea el, se găsea la întretăierea a trei sfere de interese : a Americii, a Commonwealthului și a Europei. Fără îndoială că pentru el America reprezenta cea mai importantă dintre sfere.

În retrospectivă, aprecierea greșită a lui Churchill asupra dezvoltării ulterioare a evenimentelor e lesne de observat. MacMillan și Heath au fost, pe departe, mult mai clarvăzători decît el. Dar Churchill, cu neîncrederea sa în Europa, întruchipa simțămintele englezului mediu, care făcuse războiul și nu-și putea închipui refacerea economică și politică a continentului sărăcit.

Pe atunci, britanicii își îndreptau privirile, cu precumpănire, spre America. În timp ce scriitorii, artiștii și academicienii britanici ai anilor '20, '30 erau fascinați de Franța și Germania, în prima epocă postbelică, New York-ul și California deveneau punctele de atracție. De peste Atlantic soseau nu numai idei, pictori, scriitori și poeți noi, dar America oferea, înainte de toate, clienți bogați, călătorii avantajoase pentru conferințe și cariere academice atractive. Se năștea în Anglia — și sub o altă formă în Germania federală — fenomenul unei dragoste oarbe față de America. În Marea Britanie, asemenea relații beneficiau, în orice caz, de valențele intime ale limbii comune și ale amintirii legăturilor din timpul războiului. Dar, încetul cu încetul, în cursul anilor '60, visul american s-a spulberat. Moartea lui Kennedy, războiul din Vietnam, rebeliunile negrilor și studenților au transformat Statele Unite în imaginea unui partener îndepărtat, neliniștit și nesigur.

Cam în același timp, cea de-a doua sferă de interese a lui Churchill — aceea a Commonwealthului — a devenit un izvor de decepții. Victimă a conflictelor interne, era vizibilă fragilitatea lui. Elocventă pentru această situație a fost diminuarea ponderei comerțului britanic cu Commonwealthul, în vreme ce comerțul cu Europa occidentală cîștiga în importanță. Marea Britanie descoperea astfel Piața comună, pe care la început aproape o ignorase.

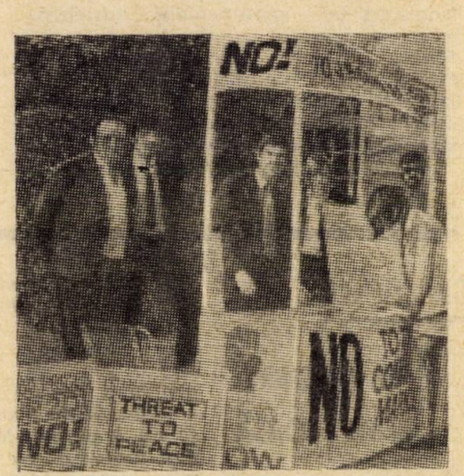

LONDRA
Opoziția unor pături largi ale opiniei publice față de aderarea Marii Britanii la C.E.E. se manifestă și sub această formă : standuri pe străzi la care trecătorii sînt invitați să semneze liste de protest

Premierii britanici MacMillan și Wilson au devenit conștienți de această realitate datorită unor crize economice care au dovedit vulnerabilitatea Marii Britanii : nici America și nici Commonwealthul nu puteau să-i vină în ajutor. Fără mare entuziasm, MacMillan și Wilson s-au înclinat în fața recunoașterii faptului că nivelul de trai al țării nu mai putea fi asigurat decît prin colaborarea cu Europa occidentală.

Totodată, britanicii pierdeau și încrederea în tradiționala lor capacitate de a „supraviețui". Criza a demonstrat clar că talentul lor pragmatic se întemeia nu în cele din urmă pe puterea economică a industriei victoriene și pe siguranța imperiului britanic. Acum, în industrie se simțea necesitatea unei anumite planificări. Guvernul trebuia să intervină, obligînd la măsuri de raționalizare sau fuziuni. Obișnuita capacitate a britanicilor de a se „descurca" în orice situație înceta să mai fie un concept în sine.

În țară, chiar și introducerea în anii '60 a unor semne de circulație continentale părea un indiciu al schimbărilor ce se anunțau. Și mai mare a fost tulburarea în anul 1971, cînd s-a decis introducerea sistemului decimal, de sute de ani zadarnic propus. Înspăimîntătoare avertismente au fost lansate în fața noilor și înșelătoarelor monede puse în circulație. Totuși, în afară de o uimire generală, nu au apărut alte complicații. Chiar și moneda de o optime de liră „Half Crown", multă vreme un simbol al iraționalismului britanic, a dispărut fără urmă.

Orientarea britanicilor spre Europa nu are, cu siguranță, nimic romantic și nu e nici prea populară. Ea este introdusă de către oameni de afaceri plini de influență, bancheri, funcționari superiori și politicieni care văd în Europa singura șansă pentru viitor. Și, nu rareori, diferențele de opinii privind intrarea în Piața comună exprimă antagonismele de clasă.

Așadar, problema devine pentru Partidul laburist mult mai dificilă. El scontează pe sentimentele „antieuropene" ale omului simplu. La multe adunări sindicale, vorbitorii pot să smulgă aplauze chiar numai atunci cînd încep să pronunțe un șir de nume străine și întreabă auditoriul : „Vreți oare să fiți guvernați de către ăștia ?"

În schimb, generațiilor mai tinere, născute după război, totul li se pare altfel. Acest tineret s-a obișnuit să conceapă continentul de multe ori ca o ieșire din claustrofobia Marii Britanii. Noua față a Londrei, cu acea amestecată succesiune de „pizzerii" italiene, berării germane și bistrouri franțuzești indică o anume orientare cosmopolită a generației mai tinere. Ea se impacă de minune cu absența amintirilor traumatizante din vremea celui de-al doilea război mondial.

În urmă cu cîțiva ani, răposatul Dean Acheson observa că britanicii au pierdut un imperiu dar nu și-au regăsit un rol. Pe atunci, acest lucru ne-ar fi făcut pe noi, britanicii, furioși. Pentru că oglindea realitatea : Marea Britanie nu se putea hotărî căreia din cele trei sfere să-i aparțină. Dar, o dată ce va deveni conștientă că aparține înainte de toate Europei, ea va avea șansa să scape probabil de neplăcuta stare în care a intrat o dată cu pierderea imperiului său. Căci, în fapt, această experiență imperială nu s-a încheiat nici astăzi, iar dacă ea ar părea cuiva că durează prea mult, acela ar trebui să aibă în vedere că Marea Britanie nu a suferit în 1945 o prăbușire totală ; mai mult chiar, s-au îngemănat atunci, paradoxal, euforia victoriei cu sfîrșitul imperiului. În această lumină, pare cu atît mai demn de remarcat modul în care țara a reușit să se acomodeze cu pierderea rolului său mondial.

Neîndoios, substratul care pledează în favoarea intrării Marii Britanii în Piața comună nu este prea încurajator pentru avocații unei uniuni politice. Înțelegerea principială dintre primul ministru Heath și președintele Pompidou vizează o „Europă a patriilor" și nu o structură federală a comunității — așa cum a fost concepută ea de către inițiatori.

În ultimele două decenii a devenit clar că majoritatea hotărîrilor importante asupra viitorului Pieței comune sînt luate — sau prefigurate — în afara insulei : la Washington, în Pentagon, în prezidiile concernelor multinaționale, la conferințele clubului de la Basel al bancherilor sau la reuniunile Fondului Monetar Internațional. Un argument central pentru intrarea în Piața comună l-ar constitui, deci, dorința ca țara să fie un participant direct la adoptarea deciziilor asupra viitorului ei. Roy Jenkins, lider „european" al Partidului laburist, a formulat succint situația : „Cel mai important motiv politic pentru participarea noastră la Piața comună constă în faptul că ea oferă națiunii o mai mare posibilitate să joace un rol hotărîtor în interesul propriului destin".

Cîțiva dintre „europenii" britanici mai virstnici leagă ideea intrării de

---

Contrapunct

O ONOARE PERICULOASĂ

Art Buchwald

Lucrul cel mai rău care se poate întîmpla unui funcționar public din Statele Unite este să fie vizat pentru o funcție guvernamentală de frunte și să nu o obțină. Nu numai faptul că nu a primit slujba este greu de suportat ; lucru mai grav, cît timp e luat în considerare, candidatul este supus unei anchete exhaustive din partea tuturor, de la F.B.I. pînă la revista de drept a Universității Harvard, și în această perioadă reputația lui poate fi distrusă pentru totdeauna.

Să luăm cazul judecătorului Chillblain Clamchowder. Judecătorul Chillblain Clamchowder fusese numit la Tribunalul pentru delictele de circulație drept răsplată pentru activitatea depusă în districtul Tornado, în favoarea președintelui Nixon în alegerile din 1968. De curînd, el a fost trecut pe lista candidaților de frunte pentru funcția de judecător la Curtea Supremă.

Judecătorul Clamchowder mi-a declarat în biroul său : „Știam că au lansat numele meu doar ca o perdea de fum și la început am fost flatat să-mi văd numele în ziare. Dar apoi presa din estul țării a început să-și trimită reprezentanți la Washington și să ia informații despre mine, iar viața mea a devenit un adevărat iad. Au vorbit cu a doua mea nevastă, care le-a spus că nu numai pe ea am înșelat-o, ci că am uzat de înșelăciune și la examenul meu de admitere în barou. Chiar dacă e adevărat, nu este un lucru pe care îți place să-l citești despre tine în ziare".

Judecătorul Clamchowder a continuat : „Apoi cîțiva senatori democrați au aflat că, în ultimii cinci ani, nu-mi plătisem impozitul pe venit și au încercat să facă mare caz de acest lucru doar pentru a pune în încurcătură Administrația Nixon. Din spusele lor, s-ar fi părut că eu eram primul candidat la Curtea Supremă care nu-și plătise impozitele. Pentru a înrăutăți lucrurile, F.B.I. a descoperit că eram unul din principalii acționari ai firmei care tipărește toate formularele pentru amenzi de circulație din districtul Tornado. Drept care m-am văzut nevoit să-mi vînd acțiunile cu o mare pierdere. Apoi un ziarist a aflat despre o petrecere de Crăciun pe care am organizat-o anul trecut în biroul meu pentru încasatoarele de la terenurile de parcare și, cu toate că numai două dintre ele se dezbrăcaseră, a prezentat lucrurile ca și cum ar fi fost vorba de o orgie. De aceea, a treia mea nevastă a intentat proces de divorț. Pe urmă, Uniunea Americană pentru Libertățile Cetățenești a dezgropat faptul că donasem o mie de dolari pentru a se cumpăra dinamită cu scopul de a arunca în aer toate autobuzele școlare din districtul Tornado, ceea ce a fost anunțat de ziare sub titluri mari. Eu văd în asta o chestiune personală care nu are nimic de-a face cu calitățile sau lipsa de calități a unui candidat pentru funcția de judecător la Curtea Supremă.

În sfîrșit, un foarte istet profesor de drept a descoperit că, din momentul în care începusem să dau hotărîri în delicte de circulație, verdictele mele au fost răsturnate de 768 de ori de către instanțele superioare. Profesorul respectiv a afirmat de asemenea că am anulat amenzile de circulație primite de 45 de membri ai clubului din care fac parte. De fapt, de cînd lucrez la tribunalul pentru delictele de circulație, am anulat doar 40 de amenzi, dar ziarele nu par să fie prea scrupuloase în materie de cifre. Asociația Baroului American mi-a dat calificativul «submediocru» și, firește, aceasta nu m-a ajutat să-mi mențin prestigiul în sala de ședințe a tribunalului".

„Din cîte pot să-mi dau seama, domnule Clamchowder — i-am spus eu — ar fi fost mai bine pentru dumneata să nu fi fost menționat ca eventual judecător la Curtea Supremă".

„Drept să-ți spun — mi-a răspuns el — dacă nu ar fi fost vorba de o chestie de onoare, aș prefera să uit toată afacerea".

(Din **International Herald Tribune**)

aceea a intenției Marii Britanii de a recuceri o poziție-cheie pe care o deținea anterior. Astfel George Brown, fostul ministru de externe laburist, declara : „Este sarcina noastră să asigurăm democrațiilor vest-europene acea conducere și stabilitate care le lipsea de multă vreme". Nu e aceasta, nici pe departe, un punct de vedere care să se recomande în fața altor țări. De altfel, de Gaulle se temea dintotdeauna că Marea Britanie ar putea privi Europa occidentală ca pe un fel de substitut al imperiului pierdut.

„Europenii" britanici mai tineri nu sînt însă atît de aroganți. Ei sînt — e adevărat — de părere că Europa oferă Angliei un rol de jucat, dar nu un rol principal. Ei pornesc de la premisa că Marea Britanie nu dispune de suficientă forță politică pentru a impune altor țări. În schimb, ea ar putea eventual să devină — după părerea lor — o contrapondere a birocrației centrale și un spirit critic în Piața comună.

Unii speră chiar că, în calitatea ei de ultim venit, Marea Britanie ar putea dori să fie mai europeană decît Europa.

Anthony SAMPSON
publicist britanic

Rinascita
ROMA

NOI OPȚIUNI ALE SOCIALIȘTILOR ITALIENI?

ROMA
Mancini, De Martino și Giolitti (de la stînga la dreapta) la o reuniune a Comitetului Central al Partidului Socialist

NU ESTE de mirare că majoritatea observatorilor au privit ultima sesiune a C.C. al Partidului Socialist Italian cu o optică condiționată de problemele actualității.

Această sesiune a Comitetului Central marchează o cotitură... O largă majoritate a susținut o linie care tinde să încheie experiența trăită de partid în anii '60 — cea care a văzut P.S.I. ridicînd o barieră spre stînga, constituind un front de luptă împotriva P.C.I. și concepînd centru-stînga ca pe un suprapartid, ca o ideologie, dacă nu chiar ca un regim — și să pornească pe calea unei alte experiențe.

Dintr-o serie de motive și îndeosebi din cauza reconfirmării participării la guvern, noua linie nu a fost stabilită definitiv. Totuși, se poate spune că grupul conducător majoritar, deși a pornit de la experiențe diferite și a prefigurat finalități diferite, urmărește să dea P.S.I. o strategie proprie, cum poate nu s-a întîmplat niciodată în acest sfert de secol, nici chiar atunci cînd au fost exprimate ambiții hegemonice... și nici atunci cînd s-a vorbit despre „alternativă socialistă". Această apreciere rezultă mai mult din părerile critice și autocritice exprimate la adresa centrului-stînga decît din indicarea obiectivelor (documentul final conține formule ca „Începutul unui nou curs politic" și „Realizarea unor echilibruri mai avansate la nivel economic și social și deci politic"). P.S.I. continuă să se considere legat de alianța centrului-stînga, dar fără iluziile de odinioară — ba chiar fiind conștient de falimentul și de golirea sa de conținut — și pornind de la o apreciere foarte pesimistă despre secretariatul democrației creștine, chiar dacă Mancini a negat că este vorba de o „declarație de război" împotriva democrației creștine.

Aici, și nu din întîmplare, a ieșit la lumină unicul și adevăratul factor care a dezbinat grupul conducător ; pe de o parte, dreapta nenistă închistată pe poziții de apărare a vechilor opțiuni pentru a reconfirma valabilitatea formulei de centru-stînga, a afirma posibilitatea relansării sale și a face să cadă pe umerii curentului „maximalist" răspunderea pericolului de dreapta ; pe de altă parte, forțele noii majorități (adepții lui Mancini, De Martino, Giolitti și — fapt nou — ai lui Lombardi), care, încă înainte de votarea documentului de încheiere a lucrărilor, au convenit practic cu Riccardo Lombardi asupra necesității de a recupera rămînerea în urmă față de aliații care, cu toții, „și-au și pregătit căile de ieșire în ce privește formula de centru-stînga".

Dar care trebuie să fie calea de ieșire nu a fost clarificat. Înainte de toate, pentru că soluționarea problemei nu este simplă și va da naștere unor diferențieri în sînul majorității. Indeosebi indicația privind un rezultat într-un termen scurt ar fi prezentat riscul unei crize imediate și, deci, o opțiune respinsă aproape de toți și considerată pentru moment periculoasă chiar și de cei care nu se tem de trecerea partidului în opoziție. Deci contradicția care fusese pusă în evidență încă din momentul în care, pentru prima oară, fuseseră preconizate „echilibruri mai înaintate" continuă să existe, ba chiar devine mai evidentă. De altfel, tocmai pe acest punct slab pune accentul aripa de dreapta atunci cînd întreabă cum este posibil să se împace „noile echilibruri" cu participarea în continuare la alianța de centru-stînga.

În ceea ce privește fondul, însă, contradicția apare mai puțin stridentă : dacă centru-stînga e lipsit de vitalitate, este logic că trebuie să se debaraseze de el și să deschidă un nou ciclu. Cu alte cuvinte, ipoteza depășirii centrului-stînga este îndreptățită tocmai de conștiința că această schemă de guvernare nu poate face nimic bun. Totuși, pentru moment, continuă să planeze o atmosferă de confuzie : centrul-stînga servește numai la a garanta supraviețuirea democrației formale, trebuie acceptat pentru a evita ceva mai rău sau conține în sine energii dinamice și trebuie considerat o etapă necesară și utilă pentru trecerea la un nou sistem de alianțe ? Discuția de la Plenara C.C. al P.S.I. nu a lămurit acest lucru, ci a arătat numai problema nodală care trebuie rezolvată de partid. Pentru a folosi cuvintele liderului stîngii, problema pe care viitorul Congres al P.S.I. (februarie 1972) trebuie să o rezolve este „raportul dintre echilibrurile existente și cele noi spre care se tinde. Adică, dacă actualul echilibru reprezentat de coaliția cvadripartită, denumită impropriu de centru-stînga, constituie un obstacol în calea echilibrurilor mai avansate sau poate fi considerat cadrul util în care să se acționeze pentru a se declanșa noi evoluții". Este necesar să ținem seama că dezbaterea a dovedit existența unei game foarte largi de interpretări : Mancini, De Martino, Bertoldi, Manca, Giolitti se deosebesc între ei nu numai prin unele nuanțe.

După încheierea lucrărilor Plenarei C.C. al P.S.I., se deschid în fața partidului trei sau patru luni cu adevărat cruciale, în cursul cărora va fi pusă la încercare o linie politică complexă și plină de riscuri... În favoarea grupului conducător se află unitatea regăsită a unei majorități foarte largi, lichidarea iluziilor și a veleităților cultivate în deceniul trecut, sfîrșitul complexului de inferioritate față de democrația creștină și încetarea sentimentului de teamă față de o confruntare cu comuniștii, pornind de la recunoașterea a ceea ce ei reprezintă și vor cu adevărat.

Aniello COPOLLA

NIGEL HUBERT BOWEN

ministrul afacerilor externe al Australiei

La începutul acestui an, ca urmare a crizei de guvern provocată de demisia ministrului australian al apărării, funcţia de prim-ministru i-a revenit lui William Mc Mahon. Acesta îl înlocuia pe John Gorton nu numai în postul de premier ci şi în acela de lider al Partidului liberal (de guvernămînt). În noua echipă guvernamentală, departamentul justiţiei a fost încredinţat lui Nigel Hubert Bowen. Ulterior, în luna august, Bowen a preluat portofoliul afacerilor externe.

Noul şef al diplomaţiei australiene s-a născut în 1911, în Canada. Emigrează în Australia, unde îşi începe primele studii. Orientîndu-se spre ştiinţele juridice, obţine licenţa la Universitatea din Sydney, profesînd apoi un timp avocatura. În 1946, N. H. Bowen e numit redactor-şef al revistei juridice „Australian Law Journal", post în care rămîne timp de 12 ani. Concomitent funcţionează şi ca profesor de drept la Universitatea din Sydney.

În 1964, o dată cu alegerea sa ca membru al Camerei Reprezentanţilor, Nigel Hubert Bowen îşi începe cariera politică. În 1966 i se încredinţează departamentul justiţiei în cabinetul premierului Harold Holt. Trei ani mai tîrziu, în 1969, devine ministru al educaţiei publice şi al ştiinţei în guvernul John Gorton, pentru a-şi continua apoi activitatea ministerială în cadrul cabinetului Mc Mahon.

Actualul şef al diplomaţiei australiene a declarat că, printre obiectivele de politică externă ale cabinetului din care face parte, figurează extinderea relaţiilor cu ţările socialiste.

D. S.

Le Monde

PARIS

JAPONIA DUPĂ VOTUL DE LA O.N.U.

PREMIERUL SATO
O gravă înfrîngere diplomatică

JAPONEZII sînt de părere că ţara lor este şi mai greu lovită decît Statele Unite de înfrîngerea pe care a suferit-o împreună cu ele la O.N.U. Washingtonul va putea găsi în apropiata călătorie la Pekin a preşedintelui Nixon o satisfacţie de prestigiu. Pe de altă parte, politica americană are multe alte domenii de acţiune în afară de acesta, iar China, la urma urmelor, este departe. Pentru Tokio, însă, China este vecinul apropiat, ea se ridică în centrul orizontului, reprezintă problema capitală. Or, Sato, primul ministru japonez, nu şi-a rezervat nici o portiţă de scăpare. Problema apropierii de China se menţine în întregime, totul rămîne încă de făcut. Sato este prizonierul politicii sale negative, spun adversarii săi, prizonierul imobilismului său îndelungat şi victima unei politici externe care, aşa cum scrie ziarul „Mainichi", consta în „a se agăţa de poalele Statelor Unite".

Mai mult poate decît conducătorii americani, responsabilii Japoniei îşi făcuseră iluzii cu privire la posibilitatea de a salva locul Taivanului în Adunarea Generală. Fluxul în favoarea Pekinului a constituit pentru ei o surpriză totală. Unii se întreabă dacă diplomaţii japonezi nu s-au lăsat „traşi pe sfoară" de colegii lor americani care, în ce-i priveşte, ar fi prevăzut eşecul dar s-ar fi prefăcut „de formă" că vor să salveze Taivanul. Lovitura este cu atît mai usturătoare cu cît guvernul Sato, în ciuda avertismentelor, fusese coautorul moţiunii înfrînte.

Era prima mare luptă dată de diplomaţia japoneză, de vreme ce ea a revenit pe scena internaţională numai de un an sau doi, după ce ani de zile s-a mulţumit cu un rol şters. Efortul făcut pentru a susţine moţiunea în favoarea Taivanului a fost fără precedent. Tokio trimisese la New York, pe lîngă reprezentantul său obişnuit la O.N.U., şase foşti ambasadori pentru a face campanie pe culoare. Delegaţia japoneză, întărită, număra vreo 40 de persoane. Toate acestea i se reproşează acum cu amărăciune lui Sato şi ministrului său de externe, Fukuda. Oficiosul „The Japan Times" nu ezită să scrie: „După părerea observatorilor, falimentul încercării americano-japoneze a dat o lovitură foarte grea nu numai diplomaţiei Japoniei la O.N.U., dar şi prestigiului ei în Asia în calitate de mare putere".

În Parlamentul japonez, care se întrunise la 26 octombrie, „verdictul" de la New York a avut efectul unui cutremur. În cursul unei şedinţe extraordinare, lui Sato şi ministrului afacerilor externe, criticaţi cu asprime de opoziţie, le-a fost greu să-şi pledeze cauza, fiind deseori întrerupţi de o Cameră furtunoasă. Dezbaterea era televizată.

Dar această înfrîngere are cel puţin un efect pozitiv, acela de a deschide calea unei noi politici. De altfel, Sato a declarat el însuşi în faţa Camerei că acum trebuie să se accepte votul O.N.U. şi să se acţioneze în conformitate cu el. Mai mult, pentru prima oară el a recunoscut caracterul inevitabil şi necesar al unei recunoaşteri diplomatice a Chinei populare.

În oricare altă ţară, probabil că guvernul ar fi tras în acelaşi timp consecinţa evenimentelor, anunţîndu-şi demisia; dar democraţia japoneză are obiceiurile ei speciale, datorită cărora un guvern este rareori răsturnat şi îşi alege singur momentul ieşirii din scenă. Potrivit tuturor previziunilor, Sato nu se va retrage încă. El va încerca să reziste pînă la retrocedarea Okinawei de către americani, la primăvară. Majoritatea, adică partidul liberal-democrat, este divizată în fracţiuni care rîvnesc locul de prim-ministru, în curînd vacant, dar care nu au încheiat încă un acord asupra succesorului. În consecinţă, pînă atunci, de bine de rău, partidul îşi va strînge rîndurile. În sfîrşit, factor important, conducătorii economici şi financiari doresc înainte de toate unitatea partidului guvernamental şi îl vor sprijini deci pe Sato cîtva timp, chiar dacă doresc o politică de apropiere faţă de China.

Japonia va putea să abandoneze Taivanul în favoarea Pekinului printr-o deplasare lentă a centrului de gravitate al politicii ei şi ar dori să se situeze treptat pe o poziţie mai bine echilibrată, la jumătatea drumului între China şi Statele Unite. Tot astfel, în domeniul economic, Japonia va avea nevoie de timp pentru a-şi reduce dependenţa de Statele Unite şi a găsi în alte părţi pieţe şi surse de aprovizionare.

Robert GUILLAIN

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea

Interesantului rezumat după articolul „Parthenonul și poluarea", din ziarul britanic „The Guardian" — apărut în revista „Lumea" nr. 42/1971 — îi lipsesc două precizări esențiale și anume :

— Prin ce a cucerit acest grandios templu de pe Acropole admirația întregii lumi, timp de peste 24 de secole ;

— Unde se află astăzi o bună parte a basoreliefurilor și a statuilor care au ornamentat acest giuvaer de arhitectonică antică.

Prin „Parthenon" se înțelege magnificul templu al zeiței Athena Parthenos — Fecioara, înălțat sub administrația lui Pericles (461—429 î.e.n.), după planurile arhitecților Iktinos și Kallikrates, în răstimpul de la 454—438 î.e.n. pe locul unui străvechi templu, distrus în cursul războaielor cu perșii 492—479 î.e.n. Monumentalul edificiu, construit numai din marmură albă de Pantelikon, cu dimensiunile : 69,5 m lungime, 30,8 m lățime și 19,8 înălțime, era și este înconjurat de așa-numitul „peripteros", o colonadă cu 8 coloane frontale și 17 laterale, pe laturile respective, fiecare avînd 10,4 m înălțime și diametrul de 1,4—1,9 m, toate în stil doric. Ornamentația exterioară era apreciată ca una din cele mai strălucite creații ale artei sculpturale antice, basoreliefurile frizelor și ale metopelor reprezentînd scene de luptă cu centauri, cu amazoane, giganți, nașterea Atheneei din capul lui Zeus, precum și convoiul sacru de la marea prăznuire a „panatheneelor". Aceste unicate sculpturale au fost dăltuite, parte de mîna lui Phidias (490—431 î.e.n.), parte de către discipolii săi.

În privința despuierii acestui monument arhitectural de prețioasele ornamentații interioare și exterioare, pe lîngă cauzele indicate în articolul la care mă refer, mai trebuie relevate următoarele :

— Intoleranța fanatismului religios după rescriptul din 392 al împăratului Theodosiu cel Mare (346—395 e.n.) ; pustiirea și jefuirea Atenei de către vizigoți, în iarna anului 395—396 e.n., ; în timpurile mai noi, pasiunea de colecționar de antichități a lordului englez Thomas Bruce Elgin. Acesta, în calitatea sa de ambasador al Marii Britanii pe lîngă Înalta Poartă, a achiziționat în 1799, uneori chiar prin mijloace puțin avuabile, pe lîngă alte numeroase piese de artă antică, 14 statui deteriorate și peste 60 de basoreliefuri din faimoasele frize ale Parthenonului.

Actualmente această inestimabilă colecție aparține lui „British Museum" din Londra, pe temeiul unei hotăriri din anul 1816, a Parlamentului britanic, în schimbul sumei de 35 mii lire sterline, plătită lordului Elgin, în urma unui enorm scandal public, în vîltoarea căruia s-au emis acuzații și termeni gravi ca acela de „piraterie culturală".

Eugen-Jenică POPOVICI
București

Lumea vă răspunde

EDWARD KENNEDY ȘI ULSTERUL

Simion Grecu, București. Poziția față de conflictul irlandez a fost adoptată de senatorul democrat Edward Kennedy la 20 octombrie a.c., cînd, împreună cu senatorul Abraham Ribicoff (democrat din Connecticut), a depus în Senat o rezoluție prin care se cere retragerea imediată a trupelor britanice din Ulster și reunificarea Irlandei. „Fără un angajament ferm de retragere a trupelor și de unificare — se spune în textul celor doi senatori — nu poate exista pace în Irlanda de Nord". În cazul în care aceste condiții nu sînt îndeplinite — se susține — Irlanda de Nord ar putea deveni pentru Anglia „un Vietnam al Americii. Trebuie să spunem cinstit că Marea Britanie are în legătură cu Irlanda de Nord aceeași atitudine ca Statele Unite în Asia de sud-est, la începutul anilor 1960". Rezoluția celor doi senatori cere, între altele, abolirea măsurilor de internare preventivă fără judecată ; respectul drepturilor civile și încetarea oricărei discriminări politice, sociale, economice și religioase ; dizolvarea Parlamentului regional, „unul din simbolurile cele mai marcante ale oprimării minorității din Ulster" ; trecerea la aplicarea reformelor promise de guvernul britanic în legătură cu dreptul de vot, locurile de muncă, locuințele etc. Rezoluția a provocat o vie nemulțumire, surprindere și chiar indignare în rîndurile unor politicieni britanici și în special nord-irlandezi. Astfel, numai în primele două zile după declarațiile senatorului, au fost depuse în Camera Comunelor trei moțiuni — de către Robin Chichester-Clark, reprezentantul populației din Londonderry, de către un grup de deputați nord-irlandezi unioniști și de către deputatul conservator Robin Maxwell-Hyslop. Moțiunile, însă, nu urmau a fi supuse dezbaterilor parlamentare. Pe de altă parte, premierul Brian Faulkner a făcut, într-o cuvîntare, o serie de remarci extrem de severe la adresa senatorului Kennedy.

DRUMUL TRANSSAHARIAN

Ion Vasu, Bacău. Despre drumul transsaharian am scris la această rubrică în nr. 40. Iată datele suplimentare solicitate de dv. Ideea construirii unei șosele care să străbată deșertul Sahara este foarte veche. Și, chiar dacă nu există documente care să ateste intenția locuitorilor părții de nord a Africii de a ridica un drum prin deșert, legendele și povestirile populare locale păstrează amintirea unor asemenea deziderate. Unul din primele proiecte pentru construirea unui drum transsaharian datează din 1879 și a fost elaborat de inginerul francez Duponchel. Cîțiva ani mai tîrziu, în 1891, un alt proiect (de cale ferată) a fost întocmit dar tot fără vreun rezultat concret. La începutul acestui secol, numeroși ingineri au elaborat chiar planuri privind construirea unui drum între nordul și sudul continentului, dar cea mai mare parte a lor purta amprenta unui profund idealism. În 1931 se construiește, datorită exploatărilor de magneziu de la Bou Arfa, o cale ferată între această mină și Oujda. Opt ani mai tîrziu, calea ferată este prelungită cu 124 km, între Bou Arfa și Bechar. În timpul și după cel de-al doilea război mondial, ideea construirii unui drum transsaharian (deși era dovedită importanța sa) a fost abandonată. Proiectul actualei șosele a fost elaborat în deceniul șase, după crearea „Comitetului de legătură transsahariană", între Algeria, Mali, Niger și Tunisia. **Fotografia** de mai jos e specifică pentru lucrările la drumul ce va străbate deșertul : camioane grele „aranjează" mai întîi o pistă, în lupta continuă cu vîntul și nisipurile.

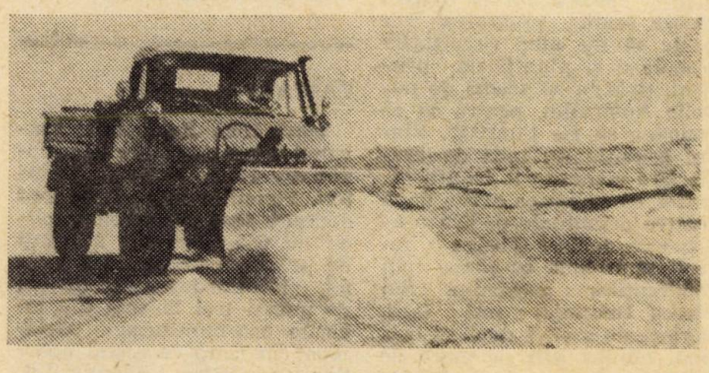

REZOLUȚII O.P.E.C.

P. Guțu, Pitești. La recenta reuniune a țărilor exportatoare de petrol, desfășurată în capitala Libanului, cele unsprezece țări membre — Abu-Dhabi, Algeria, Arabia Saudită, Indonezia, Irak, Iran, Kuweit, Libia, Nigeria, Qatar și Venezuela — au adoptat și două rezoluții considerate a fi de mare importanță pentru evoluția raporturilor dintre companiile petroliere și statele posesoare de zăcăminte de petrol. Este vorba de **rezoluția nr. 139,** care cere deschiderea unor negocieri cu firmele „pentru trecerea la o participare efectivă din partea țărilor membre în concesiunile existente", și de **rezoluția nr. 140,** în legătură „cu situația monetară internațională". (Această din urmă rezoluție are ca obiect consecințele nefaste, în primul rînd pentru țările pe cale de dezvoltare, a măsurilor financiare decretate de președintele Richard Nixon la 15 august.)

Mihai Aionesei, Iași. Nu îndeplinim asemenea oficii. Adresați-vă unei publicații pentru tineret.

Căpitan Ion, Periam, jud. Timiș. Adresați-vă Ministerului Afacerilor Externe.

POȘTA REDACȚIEI

IMIGRANȚI ÎN AUSTRALIA

S. Iacob, București. 1. Într-adevăr, chiar și după cel de-al doilea război mondial, un mare număr de locuitori, în special din țările vest-europene, și-au părăsit locurile natale, stabilindu-se în Australia. Între țările care au primit cel mai mare număr de imigranți, Australia ocupă unul din primele locuri. Între imigranții sosiți în Australia în perioada postbelică se află, bineînțeles, și britanici. Se pare că numărul britanicilor sosiți în Australia în ultimii douăzeci de ani se ridică la aproximativ 1 400 000 de persoane. Dar pătrunderea în acest ritm (între 100 000 și 200 000 de persoane anual) va scădea într-o anumită măsură, cel puțin potrivit unor declarații ale ministrului australian al imigrației, Forbes, reluate de cotidianul britanic „The Guardian" : „Practicată la o asemenea scară, imigrarea nu poate să nu aibă riscuri. Ea trebuie deci planificată prudent, ținîndu-se seama de nevoile Australiei, pentru ca economia să fie întărită". Ziarul britanic nu redă declarația fără comentarii. Se afirmă, astfel, că ar putea exista două motive principale pentru o asemenea decizie (Forbes a hotărît să reducă cu 30 000 cota imigranților provenind din Marea Britanie) : mai întîi, dorința de a păși, după sosirea unui număr atît de mare de imigranți, într-o perioadă de consolidare ; în al doilea rînd, temerile că, uneori, cantitatea primează asupra calității. 2. Macao a devenit posesiune portugheză în anul 1557. Vom răspunde într-un alt număr întrebărilor dv. despre această colonie.

I. Haralamb, Cîmpina. 1. Există încă destule diferende privind unele teritorii între Statele Unite și țările din America Latină. De exemplu, un ultim acord cu Hondurasul prevede restituirea către acesta a insulelor Cisne. 2. Cel mai vechi craniu uman descoperit în Europa nu este cel la care vă referiți dv. Recent, savanți francezi au adus la lumină un craniu de acum 200 000 de ani. Descoperirea a fost făcută la nord-vest de Perpignan (Franța) și este importantă pentru încă un aspect : potrivit părerii experților, ea dovedește că evoluția umană s-a produs paralel pe diferite continente.

„AIRBUS"

Cristian Gheorghiu, București. Datele de care dispunem dovedesc că întreaga construcție a aerobuzului „Airbus A 300 B" se desfășoară conform programului, fuselajul primului aparat aflîndu-se actualmente în halele unei uzine de montaj a Societății aerospațiale franceze de lîngă Toulouse. Partea centrală superioară a fost adusă de la Hamburg în luna august și asamblată la partea centrală inferioară (construită în Franța). Lungimea totală a vehiculului — 50,96 m. **Fotografia** reprezintă un moment din operațiile de asamblare.

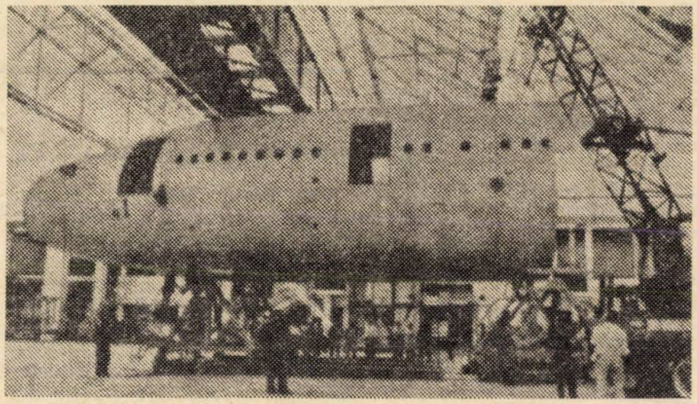

TAIVAN

Ionel Jurj, Petroșani. Taivanul are o populație de aproximativ 15 milioane de locuitori. Funcțiile importante sînt deținute însă de membrii clicii lui Cian Kai-și, alungați de pe continent în 1949. Astfel, locuitorii insulei dispun de numai trei la sută din locurile așa-numitului parlament, în timp ce restul aparține acoliților dictatorului; furnizează numai unu la sută din totalul ofițerilor superiori (dar aproximativ 90 la sută din efectivul armatei). „Parlamentul" a fost ales în urmă cu douăzeci și patru de ani, dar mai mult de jumătate din membrii săi au murit sau s-au întors în R. P. Chineză. Nu există garanții constituționale. Numărul exact al condamnărilor (inclusiv la moarte) nu se cunoaște, dar se știe că peste jumătate din „delictele politice" sînt judecate de tribunalele militare și prevăd pedepsele cele mai aspre. Frînele conducerii sînt ținute în fapt nu de Cian Kai-și (în vîrstă de 84 de ani) ci de fiul acestuia, generalul Cian Cin-kuo, „vicepremier" și ministru al apărării. În sînul acestei clici, care se menține de două decenii la putere cu ajutorul armatei și al Statelor Unite, abundă scandalurile, corupția, și rivalitățile. De pildă, în urmă cu doi ani, lupta pentru putere dintre clanul condus de fiul lui Cian Kai-și și clanul soției acestuia a dus la descoperirea „scandalului bananelor", care a provocat demisia cîtorva persoane suspuse.

PREMIILE NOBEL PENTRU PACE

Ewald Paraschiv, Timișoara. Cancelarul Willy Brandt nu este întîiul german căruia i se atribuie premiul Nobel pentru pace. În anul 1926, ministrul german al afacerilor externe, Gustav Stresemann, a împărțit premiul cu Aristide Briand, ministrul francez al afacerilor externe. In anul 1927, L. Quidde a primit premiul Nobel pentru pace (împreună cu francezul F. Buisson). În anul 1935 ziaristul german Karl von Ossietzky (care doi ani mai înainte fusese arestat și internat în lagăr de naziști) a fost ales pentru această înaltă recompensă. Deci Willy Brandt este a patra personalitate politică germană căreia i se decernează premiul Nobel pentru pace. În ultimii zece ani, premiul a fost atribuit în felul următor : 1960 — Albert Luthuli (Republica Sud-Africană) ; 1961 — Dag Hammarskjoeld (Suedia) ; 1963 — Linus Pauling (S.U.A.) ; 1964 — Martin Luther King (S.U.A.) ; 1965 — U.N.I.C.E.F. ; 1968 — René Cassin (Franța) ; 1969 — Organizația Internațională a Muncii ; 1970 — Norman Borlaug (S.U.A.). În anii 1962, 1966 și 1967, premiul Nobel pentru pace nu a fost acordat.

ÎNCONJURUL PĂMÎNTULUI

Vasile Udrea, Cluj. 1. Călătoria în jurul Pămîntului, la care vă referiți, a fost concepută de Joseph Hafele, profesor al Universității Washington din St. Louis (Missouri — S.U.A.) și Richard Keating de la Observatorul naval din Washington. De fapt, au existat două călătorii — una de la Est la Vest, cealaltă în sens invers — pentru verificarea unei afirmații a lui Einstein. În acest scop, cei doi savanți aveau cu ei două ceasornice atomice (de aproximativ 15 kg fiecare) pentru verificarea practică a observațiilor realizate de Einstein în laborator. Einstein afirmase că un ceasornic deplasîndu-se rapid nu înregistrează timpul la fel ca unul imobil, timpul înregistrat depinzînd de viteza ceasornicului în raport cu stelele : către Vest se cîștigă 300 miliardimi de secundă ; către Est se pierd 100 miliardimi de secundă. 2. Potrivit datelor existente astăzi, populația lumii va crește în acest deceniu cu aproximativ 850 milioane de persoane (din care 470 milioane în țările pe cale de dezvoltare). 3. Un raport prezentat de „Bureau of narcotics" la a 24-a sesiune a Comisiei Națiunilor Unite pentru stupefiante menționa că numai patru la sută din drogurile introduse ilegal în Statele Unite au putut fi confiscate de poliție. Iată alte cîteva date din acest raport : cea mai mare parte a toxicomanilor o formează tinerii (exemple : 34,9 la sută din studenții Universității din California consumă marijuana ; 15,4 la sută din elevii a trei școli superioare din California consumă L.S.D.) ; numai 68 000 toxicomani sînt cunoscuți oficial ; marijuana rămîne stupefiantul cel mai răspîndit.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 13 52 63 și 13 53 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții
Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225

Uzinele chimice VALEA CĂLUGĂREASCĂ

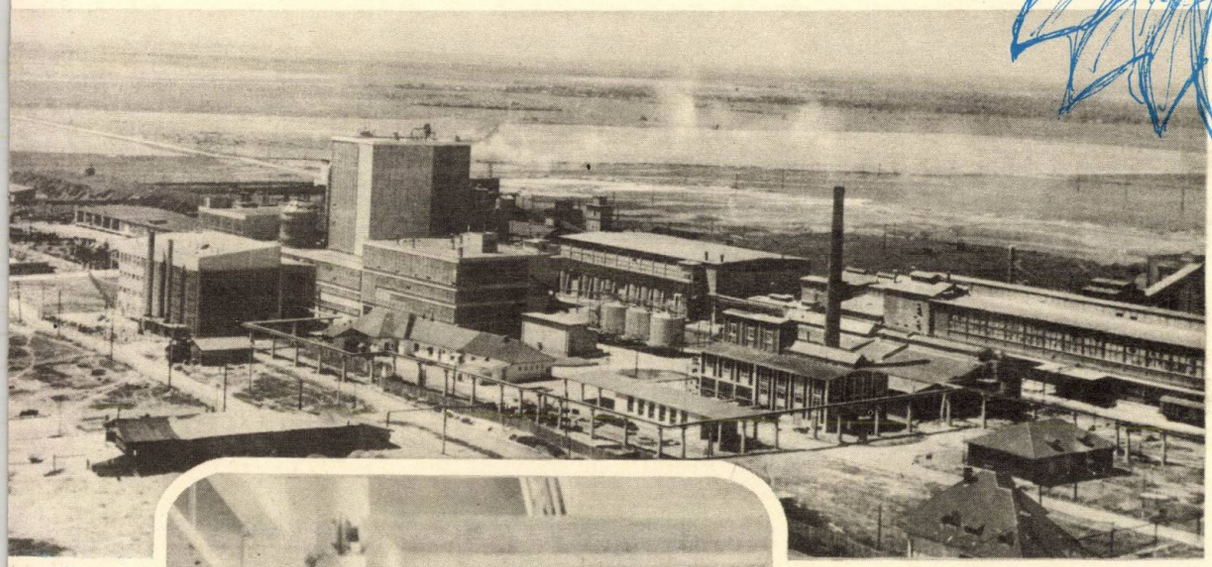

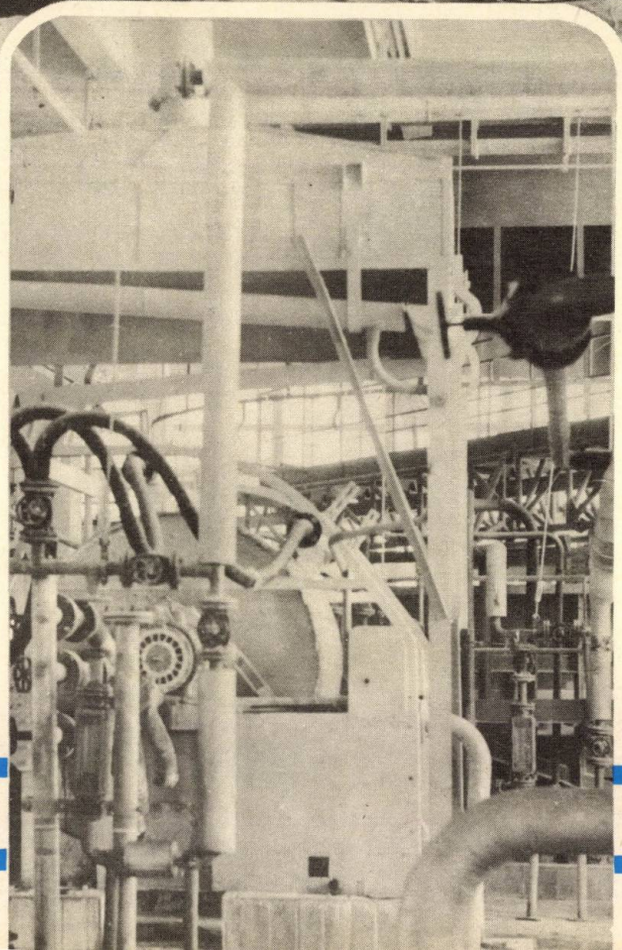

REALIZEAZĂ PENTRU PIAȚA INTERNĂ ȘI EXPORT PRODUSE MULT SOLICITATE :

- **superfosfat și săruri pe bază de fosfor cahexametafosfat de sodiu, fosfat disodit și trisodit, fosfat diamoniu, fosfat monopotasic, săruri de fosfatare pe bază de zinc și de mangan — similare cu sărurile Bonder — săruri de topire — similare cu sărurile Joha — tripolifosfat de sodiu.**
- **acid sulfuric, bioxid de sulf lichid, sulfiți alcalini, rodalit, cement de cupru.**
- **oxid de zinc și ultramarin.**
- **oxigen termic și medicinal**

CENTRALA INDUSTRIALĂ DE UTILAJ PETROLIER

1 MAI PLOIEȘTI

Str. Democrației nr. 121
tel. 10300
telex — 019-219 — Ploiești

Produce
INSTALAȚIA F320–3DH DIESEL HIDRAULIC,
utilaj petrolier de ultimul tip.
Adîncimea de forare: pînă la 6000 m.

UPETROM
PLOIEȘTI

Lei 2

LUMEA

CABINETUL DE PARTID
SIBIU

Nr. 46 11 noiembrie 1971

LUCRĂRILE PLENAREI C.C. AL P.C.R.

UN STRĂLUCIT PROGRAM DE EDUCAȚIE SOCIALISTĂ

Cu un uriaș interes și cu deplină aprobare au urmărit masele largi de oameni ai muncii lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie, eveniment de o excepțională însemnătate în viața partidului și a țării. Întreaga opinie publică apreciază programul adoptat de Plenară, la inițiativa și pe baza propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, drept un vast și aprofundat ansamblu de măsuri menit să ridice pe o treaptă nouă, calitativ superioară, întreaga activitate politico-ideologică și cultural-educativă, să asigure afirmarea principiilor socialiste și comuniste în viața poporului nostru.

LUMEA

Nr. 46 (420) 11 noiembrie 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

CÎTEVA dintre subiectele actualității internaționale comentate în acest număr al revistei: problemele securității internaționale în dezbaterea O.N.U. (pag. 8); încercarea de mediere a șefilor de state africane în Orientul Apropiat (pag. 9); vizita președintelui Tito în Canada și Marea Britanie (pag. 10); recentele definiri de poziție ale diplomației franceze (pag. 10); hotărîrile reuniunii de la Lima a reprezentanților țărilor în curs de dezvoltare (pag. 11); situația politică din Finlanda după formarea cabinetului de tranziție (pag. 12); scrutinul parlamentar din Belgia (pag. 13).

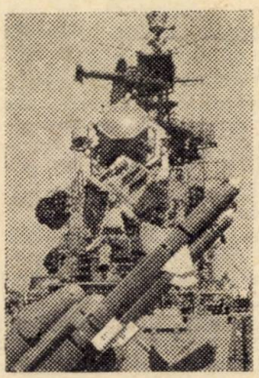

PE BAZA unei inițiative a României, care își aduce astfel o dată mai mult contribuția în dezbaterea și căutarea de soluții la principalele probleme internaționale, secretarul general al O.N.U. a înaintat Adunării Generale Raportul privind consecințele social-economice ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare, raport întocmit cu ajutorul unui grup de experți din diferite țări. Publicăm largi extrase din acest document care reliefează pregnant primejdiile generate de cursa înarmărilor, efectele ei profund nocive în lumea contemporană (pag. 19).

LA UN AN de la instalarea guvernului „Unității Populare", Chile se bucură de un prestigiu crescînd, atît datorită eforturilor încununate de succes pentru transformări structurale pe plan intern, pentru accelerarea progresului economic și social al țării, cît și mulțumită acțiunilor sale de politică externă, călăuzite de ideile independenței și suveranității naționale, acțiuni vizînd dezvoltarea relațiilor și a cooperării cu celelalte țări ale continentului latino-american și cu toate țările lumii (pag. 16).

PROPAGÎNDU-SE ca o epidemie pe aproape toate meridianele lumii occidentale, consumul de droguri a încetat să mai fie o problemă de trafic ilicit cu stupefiante, devenind un amplu și tragic fenomen social. De ce flagelul toxicomaniei de masă lovește îndeosebi tineretul? De ce explozia acestui flagel s-a produs în a doua jumătate a anilor '60? Cum se explică proliferarea lui continuă în țările capitaliste, în ciuda unei puternice propagande anti-drog și a măsurilor de reprimare? În ce constau cele mai recente metode de terapie socială și medicală aplicate „beției albe" ? (pag. 25).

EDITORIAL

Un strălucit program de dinamizare a activității ideologice, de afirmare a principiilor socialismului și comunismului în viața poporului nostru. 2

ROMÂNIA — PREZENȚE, CONTACTE, OPINII 4-7

- Vizita lui Francesco De Martino.
- Convorbiri și declarații :

— Osman Olcay, ministrul afacerilor externe al Turciei
— Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al României
— Dom Mintoff, primul ministru al Maltei
— G. L. Kamaev, conducătorul delegației Asociației de prietenie sovieto-române
— John Aaron Mhaville, ministrul terenurilor, locuințelor și dezvoltării urbane din Tanzania
— Halfdan Mahler, subdirector general al O.M.S.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

New York. Întărirea securității internaționale în dezbaterea O.N.U. Constantin Traian. 8
Orientul Apropiat. Misiunea „celor patru". Rodica Georgescu. 9
Ottawa — Londra. Vizita președintelui Tito. 10
Paris. Precizări de politică externă. Rodica Tepeș. 10
Lima. Declarația „celor 77". Dr. N. S Stănescu. 11
Helsinki. Alegeri anticipate. Ștefan Nicolae. 12
Bruxelles. Stabilitatea electoratului nu înseamnă și guvernare ușoară. Florica Șelmaru. 13
Amchitka. Și totuși „Cannikin"... Stelian Țurlea. 14

DIN SURSE. 15

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Aniversarea Tratatului româno-polonez. Ileana Nicolaescu. 16
Dialog internațional în limbajul demnității. Eugen Pop. 16
Cambodgia în luptă. Radu Budeanu. 24

DOCUMENTE

Consecințele social-economice ale cursei înarmărilor. 19

DIN TĂRILE SOCIALISMULUI

Cei din Xuan Phuong. Corneliu Vlad. 18

SINTEZE

Șomajul : un atribut inseparabil al capitalismului. Prof dr Ion Bulborea. 22

REALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

Completare la „dosarul drogurilor". Ioan Grigorescu. 25

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

PROFIL

Lee Kuan Yew, primul ministru al Republicii Singapore. 30

POȘTA REDACȚIEI 31-32

UN STRĂLUCIT PROGRAM DE DINAMIZARE A ACTIVITĂȚII IDEOLOGICE, DE AFIRMARE A PRINCIPIILOR SOCIALISMULUI ȘI COMUNISMULUI ÎN VIAȚA POPORULUI NOSTRU

În dezvoltarea ascendentă a României pe calea socialismului și comunismului, în istoria glorioasă a partidului nostru se va înscrie întotdeauna la loc de frunte — ca un eveniment de excepțională însemnătate — Programul adoptat de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 3—5 noiembrie 1971 pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe temelia principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. Conținutul și liniile directoare ale acestui amplu program, formulate pe baza analizei și a propunerilor cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost întîmpinate cu viu interes și cu deplină aprobare de participanții la Plenară, de comuniști și toți oamenii muncii, de întregul nostru popor — puternică expresie a unității partidului, a coeziunii de nezdruncinat dintre partid și popor, elocventă manifestare a hotăririi poporului nostru de a înfăptui neabătut, și în viitor, politica internă și externă a Partidului Comunist Român.

Pe bună dreptate, masele largi ale oamenilor muncii, opinia publică din țara noastră au apreciat și apreciază programul de măsuri cuprins în propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu din iulie a.c., ca și în expunerile secretarului general al partidului din iulie și noiembrie a.c., ca un vast ansamblu, aprofundat și eficient, de sarcini menite să ridice pe o treaptă nouă, calitativ superioară, întreaga activitate politico-ideologică și cultural-educativă din patria noastră, în deplină concordanță cu cerințele obiective ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și ca parte componentă indisolubilă a acestei opere istorice. Înfăptuirea în viață a Programului adoptat de Plenară va asigura dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, sporirea rolului lor în făurirea conștientă a propriului destin, în dezvoltarea României socialiste pe calea progresului și civilizației. În același timp, aceasta va contribui la afirmarea tot mai puternică a Partidului Comunist Român ca forță conducătoare a întregii vieți politice, economice și social-culturale a țării noastre, la îndeplinirea cu succes a misiunii sale istorice față de națiunea noastră socialistă, față de cauza generală a socialismului și progresului în lume.

Sentimentele de satisfacție cu care membrii partidului, întregul nostru popor au primit Programul sînt însoțite, în același timp, de evidențierea faptului că acest program exprimă, încă o dată, în mod pregnant înalta principialitate și răspundere comunistă pe care Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, le manifestă în permanență față de destinele poporului, ale patriei socialiste, capacitatea sa de a înțelege cele mai importante exigențe ale mersului înainte al societății noastre, de a trasa — în spiritul marxism-leninismului creator — programe mobilizatoare de natură să asigure împlinirea acestor exigențe, ascensiunea neîntreruptă pe drumul edificării societății socialiste și comuniste în România.

Esența și necesitatea obiectivă a programului de măsuri privind îmbunătățirea întregii activități de educație socialistă a maselor izvorăsc, firesc, din înseși legitățile dezvoltării socialismului, din înseși cerințele superioare ale noii etape de dezvoltare a țării noastre. Realizarea mărețului program de înfăptuire a societății socialiste multilateral dezvoltate, elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R., vizează atît domeniul dezvoltării forțelor de producție și cel al perfecționării relațiilor de producție, cît și activitatea pentru ridicarea continuă a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a nivelului general de cunoaștere a maselor, pentru instaurarea deplină și fermă în toate domeniile vieții sociale a principiilor eticii și echității socialiste și comuniste, pentru formarea omului nou, constructor activ al societății socialiste și comuniste.

Crearea și consolidarea acelor condiții și factori de natură să contribuie la formarea unui asemenea om, capabil să acționeze conștient, stăpîn pe destinele sale, pentru progresul și prosperitatea patriei socialiste, constituie o premisă fundamentală a dezvoltării în ansamblu a societății noastre socialiste. Transformarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii într-o uriașă forță materială a înaintării cu succes a României pe calea socialismului și comunismului, afirmarea deplină a principiilor socialiste și comuniste în viața poporului nostru, ridicarea continuă a rolului politic conducător al partidului, a rolului statului nostru socialist, atragerea și mai largă a maselor largi populare la activitatea de conducere conștientă a societății — iată, în esență, semnificația și sensul fundamental ale Programului elaborat de partid la Plenara din 3—5 noiembrie a.c.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fața participanților la Plenară constituie un document de mare însemnătate principială și practică, atît pentru activitatea politico-ideologică și cultural-educativă, cît și — pe un plan mai larg — pentru întreaga dezvoltare a societății noastre socialiste, pentru întreaga politică internă și externă a partidului și statului nostru. În Expunere, ca și în dezbaterile Plenarei au fost multilateral elucidate probleme majore ale evoluției României pe calea socialismului și comunismului. **„Se poate spune** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Plenarei — **că acum avem o mai mare claritate asupra multor probleme de o importanță excepțională pentru afirmarea principiilor socialiste și comuniste în viața poporului nostru, o mai mare claritate asupra multor probleme ideologice, că hotărîrile adoptate trasează o orientare pe deplin clară, marxist-leninistă în activitatea noastră de educație socialistă, de creare a societății comuniste".**

Așa cum se știe, Plenara a dat o înaltă apreciere politicii externe și activității internaționale a partidului și statului nostru, bazate pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, politică îndreptată spre întărirea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu forțele antiimperialiste de pretutindeni, spre dezvoltarea relațiilor cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduirea lor socială. Această apreciere a Plenarei Comitetului Central al P.C.R. dă glas, încă o dată, adeziunii totale a comuniștilor, a întregului popor față de liniile directoare ale politicii externe promovate de partidul și statul nostru în deplin consens cu aspirațiile și năzuințele fundamentale ale poporului român, cu interesele generale ale cauzei socialismului și progresului, ale păcii și colaborării între toate popoarele lumii.

În Expunerea prezentată la Plenară de tovarășul Nicolae Ceaușescu au fost reafirmate și fundamentate în mod științific, în spiritul materialismului dialectic și istoric, resorturile adînci ale politicii externe a partidului și statului nostru, obiectivele și principiile călăuzitoare ale acesteia, unitatea de nezdruncinat dintre politica internă și politica externă a României socialiste, pozițiile partidului în raport cu problemele majore ale vieții internaționale actuale, ale luptei forțelor progresiste, antiimperialiste împotriva imperialismului, pentru realizarea unei păci trainice, pentru colaborare internațională, pentru triumful năzuințelor de libertate și progres social ale întregii omeniri.

Angajată cu toate forțele și energiile sale în opera de construire a noii orînduiri, România situează cu consecvență în centrul politicii și activității sale externe întărirea relațiilor de prietenie și alianță cu toate țările socialiste, de care sîntem legați prin comunitatea de orînduire, ideologie și țeluri fundamentale. Țara noastră dezvoltă relații de colaborare pe toate planurile cu Uniunea Sovietică, cu cele-

lalte țări vecine — Bulgaria, Iugoslavia, Ungaria — cu celelalte țări socialiste europene — Polonia, Cehoslovacia, R. D. Germană, Albania ,— cu R. P. Chineză și celelalte țări socialiste din Asia — R. D. Vietnam, R. P. D. Coreeană, R. P. Mongolă — cu primul stat socialist de pe continentul latino-american — Cuba. România militează activ pentru adîncirea și perfecționarea continuă a cooperării economice și tehnico-științifice între țările membre ale C.A.E.R., între toate țările socialiste.

Credincios internaționalismului socialist, partidul nostru acționează în mod principial și constructiv pentru depășirea divergențelor existente între țările socialiste, se pronunță cu toată hotărîrea pentru restabilirea unității lor. Poziția P.C.R. în această problemă a fost reafirmată cu prilejul recentei Plenare a Comitetului Central. Convingerea adîncă a partidului nostru este aceea că divergențele dintre țările socialiste — determinate atît de cauze obiective, cît și de anumite greșeli de natură subiectivă — sînt vremelnice, că ele pot fi depășite prin afirmarea **principiilor relațiilor de tip nou** dintre țările socialiste — deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, întrajutorarea și avantajul reciproc în spiritul internaționalismului socialist. **„Noi avem toată convingerea** — sublinia în Expunerea sa tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că, in ciuda existenței încă a anumitor greutăți, aceste divergențe vor fi depășite, relațiile de tip nou vor triumfa, deoarece aceasta constituie o necesitate obiectivă a dezvoltării societății socialiste".**

Pe aceleași poziții consecvent internaționaliste se situează partidul nostru și în ce privește relațiile dintre partidele comuniste și muncitorești. Așa cum este cunoscut, P.C.R. dezvoltă relații de colaborare și solidaritate cu toate partidele comuniste și muncitorești. Numai în cursul acestui an, țara noastră a fost vizitată de delegații sau reprezentanți a 95 de partide comuniste și muncitorești, partide socialiste sau ai unor mișcări de eliberare națională ; în același timp, numeroase delegații ale P.C.R. au participat la congrese ale partidelor frățești sau au vizitat o serie de țări la invitația partidelor respective. Această amplă activitate reprezintă o contribuție concretă, practică a partidului nostru la refacerea și întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, la consolidarea coeziunii forțelor antiimperialiste de pretutindeni.

Pornind de la faptul că vechea formă de unitate a mișcării comuniste, presupunînd existența unui centru de conducere, nu mai corespunde noii situații istorice și exigențelor acesteia, Partidul Comunist Român apreciază că este necesar să se acționeze pentru realizarea unei **unități noi**, bazate pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului proletar, pe deplina egalitate între partide, respectarea independenței și neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia politică potrivit condițiilor concrete din țara sa. Numai pe această bază, numai pornind de la recunoașterea unor asemenea realități, de la procesele ireversibile care au avut loc în dezvoltarea mișcării comuniste se poate asigura o unitate cu adevărat trainică, durabilă, a partidelor comuniste și muncitorești, o unitate incomparabil superioară celei anterioare. Pentru afirmarea unei astfel de unități noi, P.C.R. a militat și va milita și în viitor cu toată hotărîrea.

În întreaga lor activitate internațională, partidul și guvernul nostru acordă o importanță deosebită întăririi continue a solidarității militante cu mișcările de eliberare națională, cu toate popoarele care luptă împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru libertate și progres social. România sprijină activ tinerele state suverane în lupta lor grea pentru depășirea subdezvoltării, dezvoltă tot mai larg relațiile de colaborare cu țările din Asia, Africa și America Latină.

Acționînd în spiritul coexistenței pașnice, țara noastră se pronunță pentru dezvoltarea multilaterală a schimburilor economice, științifice și culturale, fără nici o discriminare, cu toate statele lumii, participă activ la circuitul mondial de valori materiale și spirituale. În prezent, România întreține relații diplomatice și consulare cu 100 de state, are legături economice cu circa 110 state și dezvoltă relații cultural-științifice cu zeci și zeci de state de pe toate meridianele globului pămîntesc. În Expunerea prezentată la Plenară a fost, încă o dată, subliniată necesitatea legică a participării active la circuitul mondial de valori — condiție a progresului fiecărei țări — reliefîndu-se faptul că în făurirea socialismului are o deosebită însemnătate valorificarea a tot ceea ce a realizat mai bun omenirea în toate domeniile economico-sociale, inclusiv în cel al valorilor cultural-artistice. Adoptarea amplului program de îmbunătățire a activității politico-ideologice nu presupune nicidecum restrîngerea raporturilor culturale ale țării noastre cu alte state, ci, dimpotrivă, tocmai înfăptuirea sa va deschide perspective și mai bune pentru sporirea schimbului de valori științifice și culturale, pentru intensificarea participării României la aceste schimburi, pe baza respectului și a avantajului reciproc.

La temelia tuturor relațiilor sale externe, România socialistă așează în mod statornic principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne ale altor state, renunțării la forță sau la amenințarea cu forța în rezolvarea problemelor litigioase, dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta. Aceste principii se afirmă cu tot mai multă putere în relațiile internaționale, ca singura bază rațională de dezvoltare a relațiilor dintre state, ceea ce exprimă — așa cum s-a subliniat la Plenară — concordanța lor deplină cu necesitățile obiective ale vieții internaționale contemporane, cu exigențele actuale ale păcii și colaborării între popoare, ale progresului umanității.

De altfel, ceea ce caracterizează în general desfășurarea relațiilor internaționale actuale este creșterea tot mai puternică a forțelor socialismului, progresului și păcii, întărirea continuă a frontului antiimperialist, prevalența tot mai evidentă a curentelor și tendințelor pozitive, lucide, îndreptate spre instaurarea unor relații noi între state, spre statornicirea unui climat de colaborare trainică între toate popoarele lumii. Adeziunea tot mai largă la ideea convocării unei conferințe general-europene pentru organizarea securității pe continent ; hotărîrea privind restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U. și în celelalte organisme internaționale ; progresele realizate în normalizarea și dezvoltarea, pe diverse planuri, a relațiilor dintre state cu sisteme sociale diferite ; creșterea luptei popoarelor împotriva politicii cercurilor reacționare de încordare, agresiune și război, pentru promovarea unei politici noi, de dezarmare, a unei politici de încredere și colaborare ; creșterea luptei popoarelor pentru apărarea independenței și suveranității lor naționale, pentru dezvoltarea de sine stătătoare — toate acestea demonstrează că forțele care reprezintă **noul** în dezvoltarea istorică sporesc și se întăresc tot mai mult, că — în pofida împotrivirii **vechiului**, a forțelor imperialiste — ele sînt capabile, strîns unite, să asigure afirmarea noilor principii în viața internațională, să contribuie la realizarea unei păci trainice pe planeta noastră.

Evoluția vieții internaționale, evenimentele petrecute în ultima perioadă de timp, confirmă, astfel, o dată mai mult, justețea liniei generale a politicii externe a partidului și statului nostru, bazate pe o analiză profundă, marxist-leninistă a vieții internaționale, a noilor fenomene și tendințe de dezvoltare istorică, politică întemeiată pe principii care exprimă cu consecvență unitatea deplină între interesele naționale ale poporului nostru și interesele generale ale socialismului, ale tuturor popoarelor iubitoare de pace, libertate și „progres social. Aprobînd pe deplin politica externă și activitatea internațională a partidului și statului român, reafirmînd principiile lor călăuzitoare, Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie a subliniat, în același timp, necesitatea de a se acorda, în întreaga activitate politico-ideologică, **„o atenție deosebită educării maselor largi populare în spiritul internaționalismului, al principiilor politicii externe a partidului și statului nostru, făcînd din fiecare comunist și cetățean un militant activ pentru înfăptuirea acestei politici, pentru dezvoltarea colaborării și prieteniei cu toate popoarele, pentru cauza păcii în lume".**

În Expunerea secretarului general al partidului, în dezbaterile recentei Plenare a Comitetului Central al P.C.R., în Hotărîrea adoptată, fiecare comunist, fiecare om al muncii din țara noastră găsește învățăminte deosebit de prețioase și sarcini noi, de mare importanță, care trebuie să fie traduse în viață. În acest sens, răspunderi majore revin presei. **„Ziarele și revistele** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **trebuie să deschidă larg paginile lor problemelor educației socialiste... Ele trebuie să promoveze cu curaj experiența înaintată, să critice obiceiurile și moravurile înapoiate, să asigure exprimarea în paginile lor a părerilor oamenilor muncii din toate sectoarele de activitate, devenind astfel un puternic instrument în dezvoltarea democrației socialiste, în afirmarea principiilor eticii și echității socialiste în țara noastră".** Sînt, acestea, sarcini deosebit de complexe, a căror înfăptuire implică eforturi și energii sporite, muncă fără preget, neobosită, dinamizarea întregii noastre activități, angajarea cu o și mai mare hotărîre pe calea trasată de partid — calea înfloririi și dezvoltării multilaterale a României socialiste, a ridicării patriei pe noi culmi de progres și civilizație, pe culmile înalte ale comunismului.

ROMÂNIA

• prezențe • contacte • opinii

4 — 10 noiembrie

Primiri :

la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

- **Dom Mintoff,** primul ministru al Maltei (4.XI)
- **Ali Abdul Razzak-Bazib,** ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Democratice Populare a Yemenului în Republica Socialistă România (8. XI)
- Delegația Biroului Comitetului Central al Partidului Comunist din Grecia (interior)
- **Francesco De Martino,** vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Italiei (10.XI)

la tovarășul ION GHEORGHE MAURER

- **Francesco De Martino,** vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Italiei (10.XI)

Oaspeți :

• **Francesco De Martino,** vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Italiei • **G.L. Kamaev,** conducătorul delegației Asociației de prietenie sovieto-române, președintele Comitetului pentru învățămîntul profesional și tehnic de pe lîngă Consiliul de Miniștri al R.S.F.S. Ruse, deputat în Sovietul Suprem al R.S.F.S. Ruse • **Victor Reuther,** șeful Departamentului relațiilor internaționale al Uniunii internaționale a muncitorilor din industria de automobile, aeronautică și utilaj agricol (U.A.W.) din S.U.A. • **John Aaron Mhaville,** ministrul terenurilor, locuințelor și dezvoltării urbane din Tanzania • **Mark Bomani,** procurorul general al Tanzaniei • **Vladimir Timakov,** președintele Academiei de Științe medicale a U.R.S.S.

*) **ALI ABDUL RAZZAK-BAZIB, primul ambasador al R.D.P. a Yemenului în România, s-a născut la 5 aprilie 1934. După obținerea licenței la Universitatea din Aden, lucrează cîtva timp în învățămînt, apoi participă la redactarea unor ziare locale. Cînd Yemenul devine independent (30.XI.1968), Ali Abdul Razzak-Bazib e numit în fruntea Departamentului culturii din Ministerul Culturii și Orientării.**

VIZITA LUI FRANCESCO DE MARTINO

Vizita oficială pe care, la invitația prim-vicepreședintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ilie Verdeț, o face în aceste zile, în țara noastră, vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Italiei, Francesco De Martino, se înscrie în contextul cursului pozitiv pe care îl înregistrează evoluția relațiilor româno-italiene.

Sentimentele de prietenie și de stimă reciprocă, întărite de tradiția de întrajutorare în lupta pentru libertate, independență și progres a celor două popoare, își găsesc azi un nivel superior de valorificare în dezvoltarea colaborării economice și comerciale, culturale și științifice, în eforturile și aspirația lor de a-și aduce contribuția la cauza destinderii și securității în Europa și în întreaga lume.

Realitățile pe care se întemeiază larga arie a relațiilor româno-italiene au fost amplu evocate cu prilejul convorbirilor și întîlnirilor pe care înaltul oaspete le-a avut cu gazdele sale române.

Cu prilejul dineului oferit marți seara, prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ilie Verdeț, subliniind noile valențe pe care le primesc în zilele noastre legăturile dintre cele două țări și popoare, constata cu satisfacție că schimburile comerciale româno-italiene, ca și schimburile în domeniile culturii, științei și artei cunosc o continuă evoluție. „Sîntem încredințați — adăuga tovarășul Verdeț — că prin eforturi comune pot fi găsite noi căi în direcția dezvoltării relațiilor dintre cele două țări și popoare prietene". În continuare, după ce s-a referit la principiile politicii externe a țării noastre, prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri declara : „Aparținînd aceluiași continent, țările noastre sînt legate prin numeroase interese comune. M-aș referi, în primul rînd, la realizarea securității în Europa. După opinia noastră, în momentul de față sînt create condiții pentru trecerea neîntîrziată și necondiționată la acțiuni practice de pregătire și convocare a Conferinței pentru securitatea și cooperarea europeană, cu participarea directă și în toate fazele a tuturor statelor interesate. În acest context, este necesar să înceapă cît mai curînd posibil consultări pregătitoare, în cadru multilateral, concomitent cu continuarea convorbirilor pe plan bilateral".

În încheiere, tovarășul Ilie Verdeț și-a exprimat încrederea că vizita vicepreședintelui Consiliului de Miniștri al Italiei în România, schimburile de vederi pe care le are cu acest prilej, vor contribui la o mai bună cunoaștere reciprocă și la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări și popoare.

Apreciind la rîndul său că „stabilirea unor contacte tot mai largi și mai intense la nivel guvernamental sînt atît în interesul României cît și al Italiei", Francesco De Martino, referindu-se la situația internațională, sublinia că „lumea de azi începe să dobîndească premise în vederea unui pluripolarism mai diferențiat, cu toate consecințele politice și economice ale unei arene mondiale lărgite în ce privește protagoniștii. Atît România cît și Italia, urmînd căile diferite — dar nu contradictorii — ale pozițiilor lor respective, vor putea oferi o contribuție serioasă la proiectele și dezvoltarea înaintării spre pace în Europa. În acest context, al mobilității și amploarei sporite a politicii internaționale din această perioadă, în Italia se urmăresc cu un interes maxim acțiunile politice ale guvernului de la București pentru stabilirea unor relații interbalcanice mai intense, în vederea păcii, pentru a contribui la dezvoltarea mai rodnică a relațiilor interstatale și pentru a consolida acele tendințe care fac să crească respectul față de autonomia fiecărui popor".

În aceeași ordine de idei, vorbitorul adăuga : „Obiectivul securității este fundamental pentru români și italieni, care în etapele respective ale istoriei lor recente au dovedit că doresc fierbinte, mai presus de orice, pacea și progresul. Aportul fiecăruia în parte la acest obiectiv fundamental, în cadrul celor două grupări politice respective, contribuie desigur la respectul reciproc tot mai mare dintre cele două guverne și popoare ale noastre".

Miercuri, Francesco De Martino a fost primit de președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și de președintele Consiliului de Miniștri, tovarășul Ion Gheorghe Maurer.

ANKARA — BUCUREȘTI

DISCUȚII FRUCTUOASE

Etapă firească în evoluția relațiilor româno-turce, care în anii din urmă au cunoscut momente majore prin călătoriile reciproce ale celor doi șefi de state, vizita la Ankara a ministrului de externe român a confirmat, la încheierea ei, cursul ascendent al acestor legături devenite tradiționale. În timpul ședерii sale la Ankara, Corneliu Mănescu a fost primit de președintele Turciei, Cevdet Sunay, precum și de primul ministru Nihat Erim. De asemenea cei doi miniștri de externe, Osman Olcay și Corneliu Mănescu, au avut convorbiri care s-au desfășurat într-o atmosferă deschisă de cordialitate și înțelegere reciprocă.

Vizita în Turcia a șefului diplomației române s-a înscris pe linia unor contacte bilaterale care au drept scop realizarea unei mai bune cunoașteri reciproce și a unei conlucrări constructive pentru asigurarea unui climat de pace, destindere și cooperare în Balcani și în lume, constituind astfel un exemplu pozitiv de cooperare fructuoasă între țări cu orînduiri sociale diferite.

Publicăm mai jos declarațiile făcute pentru revista „Lumea" de către miniștrii de externe ai celor două țări.

Osman Olcay:

„Această vizită este, înainte de toate, o vizită între țări prietene, ale căror relații sînt în mod tradițional bune și poate fi considerată ca o continuare a unei serii de contacte stabilite de mulți ani și care, sper, vor continua în viitor. În consecință, a fost o vizită pe care aș putea-o califica, de lucru, pentru că noi avem, deja, între cele două țări, obiceiul de a face schimburi de asemenea vizite. În plus, ea se plasează într-un moment, în care, în lume au avut loc multe evoluții importante, așa cum este restabilirea drepturilor R. P. Chineze la O.N.U. și intensificarea contactelor între conducătorii țărilor occidentale și cei ai țărilor socialiste. În consecință, această vizită se situează în momentul în care toată lumea este în mișcare și ne-a permis să facem schimburi de opinii, tocmai într-un asemenea moment. Eu cred că discuțiile noastre au fost fructuoase și ne-au permis să vedem în ce puncte avem idei comune, în ce măsură vedem lucrurile sub același unghi și, îndeosebi, cum vor putea să se dezvolte relațiile noastre reciproce.

Unul din principiile fundamentale ale politicii turce, stabilite încă din timpul lui Atatürk, este : „Pace în țară, pace în lume". Pentru că vorbim despre lume, trebuie să vorbim despre regiunea imediat înconjurătoare, iar Balcanii fac parte din spațiul nostru geografic imediat. Noi sîntem o țară balcanică. În consecință, instaurarea unei atmosfere de pace, de înțelegere și colaborare între țările balcanice este un lucru pe care noi îl considerăm ca pe un obiectiv ce trebuie atins cît mai repede posibil. În acest context, noi acordăm foarte mare importanță, în primul rînd, îmbunătățirii relațiilor noastre bilaterale cu fiecare dintre țările balcanice, ceea ce, de altfel, și facem. Am fost foarte fericiți să constatăm că România se străduiește, de asemenea, să facă acest lucru. Între țările noastre se profilează, deja, posibilități în diverse domenii, în domeniul tehnic, al turismului, în relațiile culturale, economice.

Sper că, puțin cîte puțin, o dată cu dispariția neînțelegerilor minore care mai există între unele țări din Balcani, curînd idealul pe care îl avem de a vedea Balcanii transformîndu-se într-o zonă a înțelegerii totale și a păcii, se va realiza în cadrul mai larg al unei Europe care va atinge, ea însăși, în întregime, același ideal".

Corneliu Mănescu:

„În cursul convorbirilor am putut constata cu satisfacție că relațiile dintre România și Turcia cunosc o evoluție pozitivă, în spiritul prieteniei și bunei vecinități, pe baza politicii de coexistență pașnică, a principiilor independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului mutual.

De ambele părți a fost exprimată dorința sinceră de a dezvolta în continuare relațiile bilaterale în diferite domenii, de interes comun. Cum este și firesc, o atenție deosebită a fost acordată relațiilor comerciale și cooperării economice dintre țările noastre, apreciindu-se că există condiții favorabile pentru a pune în valoare posibilitățile pe care le oferă economiile celor două țări. Semnificația ridicării la nivel ministerial a președinției Comisiei Mixte Economice româno-turce este aceea că cele două părți consimt să facă mai mult și sînt hotărîte să facă mai mult pentru valorificarea posibilităților ce exsită, de intensificare și extindere a relațiilor bilaterale pe multiple planuri.

Am procedat, desigur, și la un schimb util de păreri în legătură cu unele probleme actuale ale situației internaționale. Au fost abordate îndeosebi aspecte ale convocării conferinței pentru securitatea europeană. O atenție specială a fost acordată problemelor colaborării balcanice. Am constatat împreună că în ultimul timp situația din Balcani evoluează pozitiv, ceea ce este de natură să servească intereselor cooperării și păcii pe plan regional și mondial. Aceasta reflectă dorința statelor acestei regiuni de a se ajunge la normalizarea deplină a relațiilor dintre ele.

Primirea călduroasă, atenția de care s-a bucurat vizita noastră, rezultatele sale, au semnificat'a unei manifestări de respect și prețuire față de România, față de politica sa de neamestec în treburile altor state, de bună vecinătate cu statele din regiunea noastră".

Declarații consemnate de trimisul special Agerpres la Ankara, Ion BADEA

Protocol româno-japonez

Semnarea protocolului de cooperare tehnică și științifică dintre Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie din România și Asociația japoneză pentru comerțul cu țările socialiste europene s-a înscris la sfîrșitul săptămînii trecute ca un moment important în promovarea relațiilor bilaterale dintre cele două țări.

După ceremonia de semnare, organizată în sediul Keidanren-ului (Federația Organizațiilor Economice Japoneze), dr. SHIGEO HORIE, președintele Asociației japoneze pentru comerțul cu țările socialiste europene, semnatar al protocolului din partea japoneză, mi-a răspuns cu amabilitate la cîteva întrebări :

— În cursul ceremoniei ați afirmat importanța încheierii protocolului, primul de acest fel dintre România și Japonia.

— Consider că acest protocol este util ambelor țări. Sîntem convinși că el va contribui la promovarea legăturilor bilaterale și în acest domeniu, la dezvoltarea industriei, tehnologiei și științei în ambele țări. În România se înregistrează un foarte mare progres tehnologic, iar în Japonia tehnica se dezvoltă foarte mult. După cum știți, inițial noi am importat tehnologie. În ultimul timp însă, întreprindem noi înșine importante cercetări științifice și tehnologice.

Întrucît în Japonia avem o economie a liberului schimb, cercetările, cu excepția celor specializate, cum sînt cele din domeniul atomic dirijate de stat, sînt făcute de firme particulare. Deși cercetarea în instituțiile și organizațiile de stat se îmbunătățește continuu, studiile tehnice și științifice cu aplicații imediate în industrie sînt făcute în bună parte de companiile particulare. Asociația noastră dorește foarte mult să realizeze schimburile prevăzute în protocolul semnat astăzi, apelînd la reprezentanți ai vieții științifice din țara dv. atît în cadrul institutelor guvernamentale japoneze, cît și a celor particulare. La rîndul nostru vom trimite și noi specialiști în România.

— Ați avut desigur în vedere domenii specifice de cooperare tehnologică și științifică...

— Din România ne interesează, între altele, tehnologia în domeniile explorării și exploatării petrolului, precum și din cel al industriei chimice. În schimb, vă putem oferi experiența noastră în domeniile electronic, mărfuri de larg consum, mașini-unelte, industria oțelului și altele. După cum vedeți, există domenii destul de numeroase. Cel mai important este să facem schimburi permanente și să ne înțelegem reciproc. Protocolul de cooperare tehnică și științifică netezește, după părerea mea, calea pentru lărgirea schimburilor tehnologice dintre țările noastre. Pot spune că noi vom face tot posibilul să folosim condițiile create prin prevederile lui și sîntem gata să primim oameni de știință și experți români și să-i trimitem pe ai noștri la dv. Aceasta va avea desigur un efect pozitiv asupra dezvoltării relațiilor comerciale și cooperării economice bilaterale.

Florea ȚUIU

Tokio, noiembrie

ROMÂNIA
• prezențe • contacte
• opinii

Ne-au declarat :

Dom Mintoff

primul ministru al Maltei

Între 2 și 6 noiembrie 1971, primul ministru al Maltei, Dom Mintoff, împreună cu soția, a făcut o vizită oficială în România. În timpul ședерii sale în țara noastră, primul ministru al Maltei a fost primit de președintele Consiliului de Stat Nicolae Ceaușescu și a avut convorbiri cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, în cadrul cărora cele două părți au trecut în revistă actualele relații dintre țările lor și au examinat căile și mijloacele de dezvoltare a acestora.

În ajunul plecării din țara noastră, primul ministru Dom Mintoff a răspuns cu amabilitate solicitării revistei „Lumea", prilej cu care am avut o convorbire cu premierul maltez.

Discuția a debutat cu rugămintea adresată lui Dom Mintoff de a ne vorbi despre vizita în România și convorbirile avute cu acest prilej.

„România este prima țară socialistă pe care o vizitez de la instalarea mea ca prim-ministru al Maltei. Țara dumneavoastră a demonstrat solidaritatea și prietenia în mod deschis față de Malta și eforturile pe care noi le întreprindem pe plan social-economic. În același timp, între cele două state există raporturi concrete, economice. În cadrul discuțiilor avute, cît și cu prilejul primirii de către președintele Nicolae Ceaușescu, am spus lucruri sincere, fiecare a descris poziția exactă a țării sale, a prezentat activitatea de viitor, examinînd, în contextul respectiv, căile și mijloacele de amplificare a relațiilor româno-malteze. Cu acest prilej am apreciat faptul că, în viața internațională, România acordă o mare importanță rolului țărilor mici și mijlocii. În același timp, România se pronunță deschis pentru ca fiecare țară să-și găsească drumul său propriu, cel mai bun, de edificare a societății. Pe plan bilateral, am discutat cu guvernul român o serie de proiecte economice care, în scurt timp, sperăm să capete o realizare concretă. În România am fost tratați ca frați, așa cum noi, la rîndul nostru, i-am primit pe oaspeții români în Malta".

L-am rugat apoi pe oaspetele nostru să se refere la obiectivele de politică internă și externă pe care laburiștii maltezi le promovează după cîștigarea alegerilor din iunie.

„Pe plan extern, am pornit de la reexaminarea relațiilor tradiționale ale Maltei, cît și de la stabilirea unor noi legături cu alte state, pornind de la ideea că Malta trebuie să-și găsească un loc al ei în istoria contemporană, în conformitate cu dorința, pe care o afirmam și în cuvîntul la dejunul oferit de dl Nicolae Ceaușescu, că noi trebuie să fim muncitori în serviciul păcii și nu soldați în solda războiului. Acționăm astfel în interesul nostru și al tuturor, în speranța unei păci în Mediterana și în lume, și al colaborării internaționale".

În continuare, primul ministru Dom Mintoff s-a referit la relațiile anglo-malteze și la tratativele pe care guvernul său le poartă cu cabinetul englez.

„Sînt tratative foarte dificile și au cunoscut momente delicate. Printre subiectele negocierilor figurează chiria ce ni se plătește pentru bazele militare de pe teritoriul nostru, cît și prevederile tratatelor încheiate acum 7 ani (după ce Malta a devenit independentă — n. red.). Există în acest sens o concepție britanică diferită structural de cea malteză. După cum știți, economia malteză depinde în bună măsură de existența acestor baze. Totuși, în concepția guvernului meu, prezența acestora nu poate fi prelungită mai mult de 6—7 ani".

La solicitarea noastră, Dom Mintoff a abordat unele probleme actuale și de perspectivă ale economiei malteze.

„Noi nu vrem ca economia noastră să rămînă mai ales turistică, deși nu vom abandona sau diminua munca noastră în acest domeniu. Ne preocupă crearea unei adevărate industrii naționale, încurajăm investițiile de capital național și, credem, am obținut pînă acum rezultate pozitive. În acest context, al preocupărilor noastre de ordin economic, se înscriu și unele discuții purtate cu oficialitățile române".

Discuția noastră s-a încheiat cu rugămintea adresată primului ministru maltez de a ne spune cu ce sentimente părăsește România după vizita efectuată. Domnia-sa a început prin a formula aprecieri laudative la adresa obiectivelor industriale și turistice vizitate, continuînd apoi : „Cred că politica externă a României e în conformitate cu convingerile și caracteristicile morale și spirituale ale poporului dv. Ea va da rezultate bune și în viitor și sînt convins că întregul popor român o îmbrățișează. Părăsesc România după contacte deschise și, sper, fructuoase în direcția creării unor condiții favorabile amplificării relațiilor de prietenie și colaborare româno-malteze".

„Săptămîna culturală românească"

Bruck An Der Mur (Landul Stiria). În această localitate, cea mai mare după Graz, capitala regiunii, se desfășoară cu începere de la 9 noiembrie un ciclu de manifestări destinate unei mai bune cunoașteri a României.

Așezat la confluența rîurilor Mur și Muerz, în cadrul încîntător al Alpilor Stirieni, orașul Bruck este predestinat parcă, prin așezarea sa, la răscrucea marilor căi de comunicație, să-și ateste vocația de mediator al contactelor cu popoarele vecine. Străvechi centru metalurgic, cu vestita sa „Eiserner Brunnen", datînd din 1626, Bruck An Der Mur se distinge printr-o intensă activitate industrială și comercială.

Într-o atmosferă de sinceră ospitalitate s-a deschis „Săptămîna culturală românească". Festivitatea inaugurării a avut loc la Teatrul Municipal, care găzduiește expoziția „România pitorească". Sînt grupate aici, într-o excelentă execuție grafică, imagini ce încearcă să surprindă peisajul românesc în complexitatea și varietatea sa : natura cu încîntătoarele ei frumuseți, orașe cu vechi trecut istoric, monumente de artă și cultură, amplele transformări intervenite în viața oamenilor și a țării, în însăși înfățișarea ei, prin dezvoltarea impetuoasă din anii socialismului. Vizitatorilor li se oferă de asemenea o expoziție de carte, care înmănunchează opere reprezentative apărute în ultimul timp, din domeniul artei, literaturii, istoriei, științelor sociale. În cadrul manifestărilor prilejuite de „Rumaenische Woche" sînt programate zilnic filme românești, cu două matinee speciale pentru școlari.

Săptămîna culturală de la Bruck An Der Mur se înscrie în ansamblul evoluției pozitive a relațiilor româno-austriece, evidențiind năzuința comună a celor două popoare de a intensifica contactele și schimburile reciproce.

Petre STANCESCU

Viena, noiembrie

Pavilionul românesc la Tîrgul internațional de alimentație organizat recent la Köln

G. L. Kamaev

conducătorul delegației Asociației de prietenie sovieto-române, președintele Comitetului de Stat pentru învățămînt profesional și tehnic de pe lîngă Consiliul de miniștri al R.S.F.S. Ruse, deputat în Sovietul Suprem al R.S.F.S. Ruse.

— Cum a întîmpinat poporul sovietic a 54-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie ?

— Datele Direcției Generale de Statistică demonstrează marile realizări obținute de clasa muncitoare și țărănimea colhoznică în cinstea marii sărbători. Toate unitățile și întreprinderile socialiste au îndeplinit cu succes obiectivele primului an al cincinalului. În ceea ce privește învățămîntul profesional de care, așa cum știți, mă ocup în cadrul Comitetului de Stat pentru învățămînt profesional și tehnic, anul școlar de-abia a început dar se poate spune că atît cadrele tehnico-inginerești, cît și elevii urmăresc să-și îndeplinească cu cinste obiectivele lor imediate și de perspectivă.

— Vă rugăm să spuneți cîteva cuvinte despre activitatea Comitetului al cărui președinte sînteți.

— Preocuparea principală a Comitetului de Stat pentru învățămînt profesional și tehnic o constituie pregătirea cadrelor de specialitate pentru toate domeniile activității noastre. În actualul plan cincinal, noi trebuie să pregătim cinci milioane și jumătate de muncitori tineri calificați. La Congresul al XXIV-lea al partidului nostru a fost adoptată o orientare principială în sistemul pregătirii tehnico-profesionale a tinerilor, pornindu-se de la trei considerente importante : un tînăr să aibă o calificare atunci cînd intră în cîmpul muncii, această calificare să fie menținută permanent și, concomitent cu pregătirea tehnico-profesională, să-și completeze studiile de la nivelul învățămîntului mediu. Aceste trei direcții caracterizează problemele și preocupările de bază ale Comitetului.

— Cu ocazia călătoriei dv. în România ați vizitat obiective reprezentative ale economiei românești, ați asistat la manifestări prilejuite de aniversarea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Cu ce impresii plecați ?

— Asociația de prietenie sovieto-română face cunoscute poporului sovietic succesele multilaterale ale poporului frate român și, în acest sens, au fost organizate în ultimii ani numeroase acțiuni și manifestări dedicate comemorării unor date din trecutul României precum și sărbătoririi unor evenimente actuale. Am fost impresionat de intensa activitate desfășurată de poporul român, cu rezultate bune și pozitive în toate domeniile, de creșterea vertiginoasă și dezvoltarea orașelor și întreprinderilor. Sîntem convinși că această înflorire a țării dv. va continua și mai mult în următorii ani, date fiind însemnatele investiții prevăzute de actualul cincinal, mult superioare față de cele precedente. Și un alt considerent, pentru mine cel mai îmbucurător, este cel legat de entuziasmul tineretului român, dornic de a-și ridica necontenit calificarea, de a fi buni specialiști, de a se folosi de condițiile larg create în țara dv. Nu aș vrea să încheiu înainte de a aminti calda primire și ospitalitate cu care delegația noastră a fost întîmpinată peste tot, în uzinele vizitate, la adunările festive care au avut loc în cinstea aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Ne-au declarat :

JOHN AARON MHAVILLE

ministrul terenurilor, locuințelor și dezvoltării urbane din Tanzania

„Delegația pe care o conduc este alcătuită din specialiști în construcții și vizitează România la invitația președintelui Comitetului de Stat pentru Economie și Administrația Locală, Petre Blajovici. Ne aflăm în țara dv. la numai o lună după vizita făcută de vicepreședintele Republicii Unite Tanzania, Rashidi Mafume Kawawa, ceea ce demonstrează cursul ascendent al raporturilor româno-tanzaniene și dorința statelor noastre de a promova cooperarea pe planuri multiple, în interesul ambelor popoare. În domeniul care ne interesează pe noi, cel al construcțiilor, știm că ați obținut rezultate foarte bune și, din discuțiile purtate cu arhitecții și inginerii constructori români, cît și din vizitarea unor complexe de locuințe și industriale, am aflat detalii ce vor fi de mare folos specialiștilor noștri. În Tanzania, naționalizarea imobilelor mari a fost făcută în luna mai a acestui an, deci sîntem la început de drum în ceea ce privește sistematizarea și modernizarea centrelor urbane. Am luat cunoștință de modul în care este administrat fondul locativ de stat, am admirat mijloacele perfecționate de realizare a materialelor de construcții. De asemenea, am fost informați despre actualul dv. cincinal în care am văzut efortul substanțial al statului dv. avînd ca obiectiv îmbunătățirea condițiilor de trai ale poporului român și ridicarea pe noi trepte a industriei românești",

HALFDAN MAHLER

subdirector general al O.M.S.

„După cum se știe, Organizația Mondială a Sănătății depinde în primul rînd de voința de colaborare a membrilor săi și de posibilitățile concrete de realizare a acesteia. În ceea ce o privește, România aduce o contribuție importantă, fiind una dintre țările cu care noi avem bune relații de cooperare, de la care primim propuneri pozitive, dar și critici, în spirit constructiv, care ne sînt de folos în îmbunătățirea activității noastre. Simpatia cu care vă vorbesc despre țara dumneavoastră se datorește nu numai faptelor despre care v-am vorbit mai sus, dar și constatărilor făcute în urma vizitei mele. Am fost impresionat de înalta calitate a serviciilor medicale, a bogatei rețele de unități sanitare, a grijii deosebite pentru apărarea sănătății oamenilor. Ceea ce ne-a impresionat cel mai mult au fost institutele de cercetare și laboratoarele, perfect utilate, pe care le-am întîlnit nu numai în marile orașe, ci și în sectorul rural. În această privință, aveți toate motivele pentru a fi felicitați".

Peste hotare :

● **Moscova :** Iosif Banc, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și apelor ● **Ankara :** Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al României, în vizită oficială în Turcia ● **Brazzaville :** Vasile Răuță, adjunct al ministrului comerțului exterior, participă la lucrările celei de-a treia sesiuni a Comisiei mixte de cooperare economică și tehnică ● **Paris :** Mircea Malița, ministrul învățămîntului, conducătorul delegației guvernamentale române la ceremoniile prilejuite de împlinirea a 25 de ani de la înființarea Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură — U.N.E.S.C.O. ● **Kiev :** Trofin Simedrea, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Cluj, conducătorul delegației A.R.L.U.S. ● **Roma :** Angelo Miculescu, ministru secretar de stat la Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Apelor, conducătorul delegației române la lucrările celei de-a 16-a sesiuni a Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură ● **Phenian :** Ion Pățan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, participă la lucrările sesiunii a II-a a Comisiei interguvernamentale consultative în problemele relațiilor economice și tehnico-științifice dintre România și R.P.D. Coreeană ● **Tokio :** Aurel Vijoli, președintele Comisiei economico-financiare a M.A.N., președintele Grupului parlamentar pentru relații de prietenie România — Japonia, conducătorul delegației M.A.N. ● **Ulan Bator :** Mircea Bădică, secretar general în Ministerul Comerțului Exterior, semnatar din partea română a Protocolului privind schimbul de mărfuri și plățile între România și R.P. Mongolă pe anul 1972.

Rubrică realizată de
Radu BUDEANU
Dumitru CONSTANTIN
Rodica TEPEȘ
Dorin SUCIU

NEW YORK

ÎNTĂRIREA SECURITĂȚII INTERNAȚIONALE ÎN DEZBATEREA O.N.U.

Corespondență pentru „Lumea"

„Rareori o problemă a suscitat un interes atît de viu ca aceasta", spunea **reprezentantul Ecuadorului** în intervenția sa la punctul intitulat „Aplicarea Declarației asupra întăririi securității internaționale", aflat pe ordinea de zi a comisiei politice. „Interesul este, de altfel, justificat — a adăugat el — întrucît însăși rațiunea de a fi a Cartei este securitatea internațională".

Într-adevăr, 66 de delegații au intervenit în dezbateri, exprimînd vederile, pozițiile și propunerile guvernelor lor cu privire la cele mai adecvate căi pentru transpunerea în practică a prevederilor Declarației asupra întăririi securității internaționale, care, după cum se știe, a fost adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. cu prilejul sesiunii sale jubiliare din 1970. Dezbaterile au scos în relief importanța deosebită pe care statele membre o acordă acestei probleme, adusă pe ordinea de zi a Adunării Generale în 1969, în urma unei inițiative a Uniunii Sovietice.

Trăsătura comună a intervențiilor rostite a fost aceea a sublinierii rolului primordial care revine respectului deplin față de principiile relațiilor între state înscrise în Cartă, reluate și dezvoltate în Declarație, subliniindu-se că stricta observare a acestor principii este condiția esențială a întăririi securității internaționale. Declarația este — spunea **reprezentantul Republicii Zair** — „un adevărat cod care guvernează relațiile între state și, ca atare, trebuie respectată de către toți", iar **delegatul iugoslav** își exprima convingerea că „validitatea universală și necondiționată a scopurilor și principiilor Cartei rămîne baza trainică a relațiilor dintre toate statele".

Numeroase delegații au relevat necesitatea imperioasă a renunțării la folosirea forței sau la amenințarea cu forța în relațiile dintre state, abolirea presiunilor și constrîngerilor de orice fel în raporturile internaționale, care pun în primejdie pacea și securitatea popoarelor. „Nu putem vorbi despre securitate — a declarat **reprezentantul ecuadorian** — dacă nu sînt deplin garantate principiul neintervenției în afacerile interne ale statelor, dreptul fiecărui popor de a-și alege forma de guvernămînt, certitudinea că popoarele mai slabe nu vor putea face obiect de presiuni economice pentru a permite popoarelor mai dezvoltate să-și atingă scopurile lor politice".

Dezbaterile au degajat opinia unanimă că o cerință de bază a întăririi securității internaționale în zilele noastre este stingerea focarelor de tensiune și conflicte și, în primul rînd, a celor din Indochina și Orientul Apropiat.

Sentimentele de îngrijorare față de persistența unor conflicte în diferite părți ale lumii au fost însoțite însă de sublinierea unor tendințe pozitive care se manifestă în ultimul timp în viața internațională, de normalizare a raporturilor între state, de intensificare a contactelor între oamenii politici și în genere de reducere a tensiunii, îndeosebi în Europa. Este demn de remarcat interesul deosebit de larg — scos pregnant în evidență la această sesiune de numeroase delegații din Africa, America Latină și Asia — cu care sînt urmărite pe întregul glob evoluția situației politice în Europa și eforturile de instaurare a unei securități autentice pe continent.

Un mare număr de delegații — în special delegațiile țărilor socialiste — au relevat importanța unei conferințe general-europene pentru securitate și cooperare pronunțîndu-se pentru întreprinderea unor acțiuni concrete în vederea pregătirii unei astfel de conferințe. Acesta este și sensul unui tratat general-european — idee formulată astfel de **reprezentantul Poloniei**: „Obligația statelor semnatare de a nu recurge la forță și nici la amenințarea cu forța împotriva suveranității, integrității teritoriale sau independenței unui stat, oricare ar fi el, de a se conforma principiului neintervenției în treburile interne ale statelor și de a rezolva diferendele exclusiv prin mijloace pașnice". Un asemenea tratat ar mai putea cuprinde, potrivit părerii delegației poloneze, „condiții corespunzătoare — și în orice caz o schiță de mecanism adecvat — în vederea consultărilor, în caz că ar apărea o situație care ar amenința pacea și securitatea în Europa. Pe de altă parte, el ar trebui să conțină angajamente privind cooperarea în domeniile economic, social, științific, tehnic și cultural, precum și mijloacele care să permită eliminarea barierelor și suprimarea restricțiilor ce persistă și împiedică în prezent stabilirea unei astfel de cooperări între toate statele Europei".

În dezbateri a fost de asemenea evocată legătura strînsă care există între întărirea securității internaționale și lichidarea definitivă a tuturor vestigiilor colonialismului, realizarea unor măsuri efective de dezarmare și de reducere și încetare a cursei înarmărilor, ridicarea economică a țărilor în curs de dezvoltare — probleme care de altfel sînt înscrise ca puncte separate pe ordinea de zi a sesiunii.

S-a apreciat în mod unanim că rezolvarea complexului de probleme de care depinde pacea și securitatea în lume reclamă un rol sporit al O.N.U., o deplină folosire a capacităților de care dispune organizația. „Securitatea internațională, îndeosebi sub aspectul ei colectiv — a spus **reprezentantul Algeriei** — nu și-ar putea găsi un instrument mai bun și nimic n-ar putea fi serios întreprins în scopul punerii în aplicare a declarației, fără o întărire a Organizației, a structurilor și metodelor ei". Pe de altă parte, în același spirit, **reprezentantul Republicii Mali** observă: „Securitatea internațională nu poate fi apanajul unor state sau grupuri de state. Esențialmente universală, ea nu poate fi salvgardată decît prin măsuri sau dispoziții cu caracter universal". De altfel, imensa majoritate a celor ce au luat cuvîntul a subliniat necesitatea realizării deplinei universalități a Organizației ca o cerință a sporirii rolului și prestigiului său în lume și au salutat imensul pas înainte realizat în această direcție de către Adunarea Generală

FOTOCRONICA

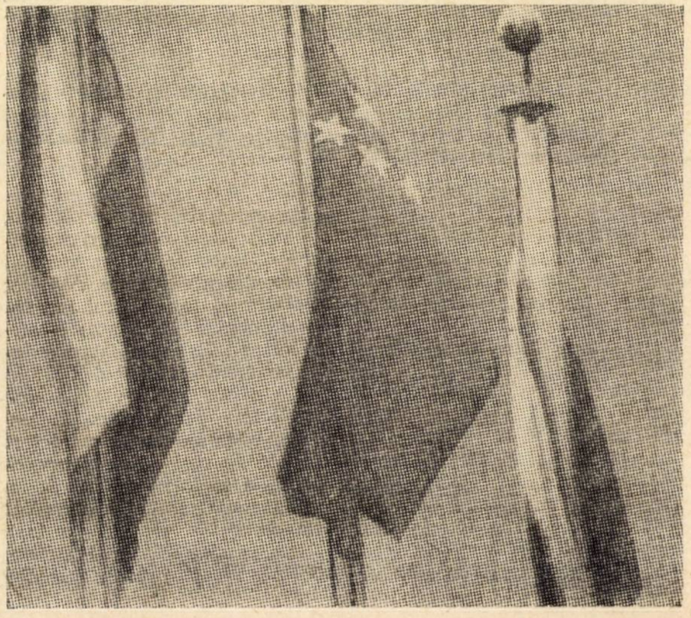

După votul istoric de la 25 octombrie: drapelul Republicii Populare Chineze (în mijloc) flutură printre celelalte steaguri ale Națiunilor Unite

prin decizia sa istorică din 25 octombrie prin care R. P. Chineză a fost repusă în toate drepturile sale legitime la O.N.U.

Dezbaterile din comisia politică s-au dovedit a fi de o incontestabilă utilitate prilejuind un larg schimb de vederi cu privire la cele mai potrivite căi pentru întărirea securității internaționale. „Numai înscriind această problemă pe ordinea de zi în mod permanent vom putea găsi mijloacele de a acționa în mod concertat pentru punerea în aplicare a Declarației", aprecia **reprezentantul peruvian** în intervenția sa. Aceste dezbateri au confirmat pe deplin aprecierea **delegației române** în sensul că Declarația „reprezintă un document politic de o valoare de netăgăduit", care „cuprinde un ansamblu de prevederi ce se intercondiționează reciproc, constituind un tot unitar și ce se cer a fi îndeplinite în totalitatea lor și cu bună credință. În opinia noastră, tuturor statelor și Organizației Națiunilor Unite în ansamblul ei le revine înalta responsabilitate de a asigura respectarea principiilor Declarației, de a face totul pentru traducerea în viață a prevederilor ei".

Constantin TRAIAN

New York, 10 noiembrie

ORIENTUL APROPIAT

MISIUNEA „CELOR PATRU"

Scopul recentei misiuni întreprinsă de membrii subcomitetului Organizației Unității Africane, care au vizitat succesiv Israelul și Egiptul, a fost definit, încă de la început, de președintele Léopold Sédar Senghor, în termenii următori : „Consolidarea unor propuneri menite să degajeze un dialog care să ducă la o soluție de pace în Orientul Apropiat". În intenția de a-și aduce contribuția la rezolvarea pe căi politice a conflictului din această regiune, conferința la nivel înalt a O.U.A. de la Addis Abeba din iunie a.c., a instituit un comitet alcătuit din zece șefi de stat însărcinat să ia legătura directă cu Cairo și Tel Aviv care, la rîndul său, în luna august, la Kinshasa, a desemnat pe președinții Senegalului, Camerunului, Nigeriei și Republicii Zair să viziteze cele două țări aflate în conflict. Conferința sublinia că „menținerea actualei situații rezultînd din ocuparea teritoriilor celor trei țări arabe constituie o amenințare serioasă la adresa păcii regionale în Africa, ca și a păcii și securității internaționale", cerînd „evacuarea de către Israel a teritoriilor ocupate conform Rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967".

Etapa Tel Aviv (2—5 noiembrie) a călătoriei „celor 4" a fost marcată prin încercarea părții israeliene de a dezvolta argumentele sale în favoarea unor negocieri directe pentru reglementarea conflictului. La sediul parlamentului, unde au avut loc convorbirile, ministrul afacerilor externe israelian, Abba Eban, declara după prima zi de întrevederi : „Dacă președinții vor reuși să declanșeze procesul dialogului între Israel și țările arabe, vizita lor va fi utilă". Or, șeful misiunii africane, președintele Senghor, nu va pronunța cuvîntul „dialog" decît pentru a evoca tratativele pe care reprezentanții O.U.A. își propun să le angajeze cu cele două părți. „O.U.A., declara el, dorește să contribuie la eforturile spre stabilirea unei păci juste și durabile", bazată pe aplicarea Rezoluției Consiliului de Securitate „în toate paragrafele sale". Se știe însă că, deși atît Israelul cît și Egiptul au acceptat rezoluția, fiecare dintre părți acordă prioritate anumitor paragrafe, dînd altora interpretări diferite.

La Cairo (5—8 noiembrie) conducătorii africani au fost informați despre inițiativele prezentate de Egipt și îndeosebi despre propunerile trimisului special al O.N.U., Gunnar Jarring, la care Egiptul a răspuns în mod pozitiv. Președinții africani au adresat președintelui Sadat „zece întrebări precise, la care șeful statului egiptean a răspuns", arăta ziarul „Al Ahram". După părerea cotidianului, în esență, aceste întrebări s-au referit la trei aspecte principale : conceptul de pace și securitate în regiune ; problema frontierelor și a măsurilor ce urmează a fi luate pentru crearea unor zone demilitarizate și, în sfîrșit, problema redeschiderii Canalului de Suez. Pe de altă parte, „Al Ahram" sublinia că răspunsul președintelui Sadat reflectă conținutul notei egiptene la memorandumul Jarring din 8 februarie a.c. Aducînd un omagiu rolului important jucat de Africa în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, șeful statului egiptean declara la încheierea convorbirilor că Egiptul sprijină în întregime rezoluția adoptată de O.U.A. la 23 iunie 1971, în care se cere Israelului să-și retragă trupele de pe teritoriile arabe ocupate. În răspunsul său, Léopold Senghor, vorbind în numele omologilor săi africani, sublinia că misiunea lor urmărește aplicarea Rezoluției Consiliului de Securitate și nu „găsirea unei noi soluții". „Considerăm că Rezoluția 242 din noiembrie 1967 acceptată de părțile în cauză, arăta el, este un compromis care va salvgarda pacea nu numai în țările respective, dar poate să declanșeze dinamica unei cooperări între popoarele din această regiune și popoarele restului lumii".

Observatorii politici subliniază că, în concepția celor patru președinți africani, misiunea lor — cel puțin în prima fază — nu trebuie să depășească stadiul de informare, aceasta pentru a nu se substitui nici mediatorului Jarring, nici celor patru mari puteri. De altfel, ministrul afacerilor externe al Senegalului preciza : „Misiunea celor patru președinți este în esență o misiune de informare. Ei au venit în regiune pentru a stabili un dialog cu Israelul pe de o parte și apoi cu Egiptul. Nu este vorba ca aceștia să-și asume un rol de mediator. Vizita misiunii O.U.A. urmărește cunoașterea mai aprofundată a problemei Orientului Apropiat, în scopul de a ajuta părțile la soluționarea conflictului".

În condițiile în care activitatea mediatorului Jarring este suspendată, iar încercarea de a desemna pe Joseph Sisco drept „intermediar benevol" pentru realizarea unui „acord interimar" asupra redeschiderii Canalului de Suez a eșuat datorită refuzului Israelului și Egiptului, observatorii politici apreciază misiunea O.U.A. drept o contribuție utilă la eforturile desfășurate în vederea promovării unei soluții pe căi pașnice a conflictului din Orientul Apropiat. Cei patru președinți africani, după ce vor prezenta la Dakar Comitetului celor zece raportul asupra discuțiilor avute cu oficialitățiie israeliene și egiptene, se vor reîntoarce în regiune, la 16 noiembrie la Tel Aviv și la 18 noiembrie la Cairo, într-o a doua fază a misiunii lor.

Rodica GEORGESCU

Ahmadou Ahidjo (Camerun) **Yakubu Gowon (Nigeria)** **Joseph Mobutu (Zair)** **Léopold Senghor (Senegal)**

OTTAWA—LONDRA

VIZITA PREȘEDINTELUI TITO

Vizita oficială de cinci zile, prima în Canada, a președintelui Iugoslaviei, I. B. Tito, a constituit — după cum au specificat ambele părți — rezultatul unei colaborări bilaterale desfășurate cu succes timp de mai mulți ani. „Ea a confirmat — sublinia guvernatorul general al Canadei, Roland Michener, în toastul rostit la recepția oferită în cinstea oaspetelui iugoslav — progresul ce marchează evoluția relațiilor dintre cele două țări, ca și dorința reciprocă de extindere a acestor relații potrivit intereselor comune". Legăturile prietenești pe care cele două popoare le-au promovat timp de decenii, în ciuda distanței geografice și a tradiției istorice și culturale deosebite, au fost evocate și de șeful guvernului iugoslav. Reafirmînd politica externă a Iugoslaviei, de promovare activă a relațiilor de colaborare cu toate țările, indiferent de deosebirile sistemelor social-politice, pe baza principiilor coexistenței pașnice, I. B. Tito a subliniat : „În această privință nu sacrificăm nimic din orientarea noastră socialistă și nici nu intenționăm să sacrificăm".

În cursul convorbirilor, s-a căzut de acord că, prin activitatea depusă în direcția dezvoltării relațiilor bilaterale, cele două țări contribuie la consolidarea colaborării internaționale multilaterale și egale în drepturi, fapt deosebit de important astăzi cînd viața internațională înregistrează inițiative utile, orientări tot mai pronunțate în direcția unor contacte și tratative mai largi. S-a evidențiat, de asemenea, existența multor puncte de contact vizînd interesele ambelor state. „În lumea contemporană — releva în acest sens conducătorul iugoslav — interdependența generală și legătura între destinele țărilor ne apropie pe planul interesului pentru menținerea unei păci mondiale, indivizibile".

Fixate pe aceste coordonate, convorbirile oficiale desfășurate între președintele I. B. Tito și premierul Pierre Elliott Trudeau, precum și între miniștrii de externe ai Iugoslaviei și Canadei, au prilejuit un schimb de păreri prietenesc, deschis și plin de conținut asupra principalelor probleme internaționale, cît și asupra stadiului și perspectivelor relațiilor bilaterale.

După cum se menționează în comunicatul comun iugoslavo-canadian, cei doi conducători și-au reafirmat cu acest prilej atașamentul față de cauza păcii și securității internaționale, față de principiile neamestecului în treburile interne, renunțării la folosirea sau amenințarea cu forța, respectului reciproc și soluționării conflictelor prin mijloace pașnice, în conformitate cu țelurile și principiile Cartei O.N.U. Totodată, s-a exprimat convingerea că relațiile de pace între state se pot dezvolta numai în condițiile respectului suveranității, a integrității teritoriale și a inviolabilității frontierelor, a dreptului fiecărui stat de a alege în mod liber sistemul său politic, social și economic.

Sînt cunoscute atît interesul firesc și nemijlocit al Iugoslaviei în continuarea procesului de destindere, în realizarea unui climat al securității și păcii în Europa, cît și atenția cu care Canada urmărește mersul evenimentelor pe continentul nostru. Referitor la această problemă, aflată în centrul discuțiilor oficiale de la Ottawa, în comunicat se consemnează că părțile s-au declarat în favoarea unei conferințe privind securitatea și colaborarea în Europa, la care să participe toate statele europene, precum și Canada și S.U.A. De asemenea, s-a căzut de acord în privința utilității consultărilor multilaterale, în această problemă, cu toate statele interesate.

Reflectînd aria largă a problemelor internaționale abordate, comunicatul menționează hotărîrea celor două părți de a depune eforturi maxime în vederea realizării unui progres concret în cadrul eforturilor orientate către stăvilirea cursei înarmărilor și exprimă îngrijorarea comună față de continuarea experiențelor nucleare, subliniind necesitatea interzicerii generale a acestora.

Unul din scopurile proclamate ale vizitei președintelui Tito în Canada a fost acela al reglementării problemelor colaborării economice iugoslavo-canadiene. Bilanțul schimburilor economice dintre cele două țări este bun dar, după cum arăta șeful statului iugoslav, „mai există încă mult loc pentru dezvoltarea sa în continuare". În acest sens, atît la Ottawa cît și la Quebec, președintele Tito a remarcat „interesul deosebit manifestat de oamenii de afaceri pentru cooperarea economică cu Iugoslavia", a evidențiat „existența unor posibilități încă neutilizate pentru lărgirea colaborării". Conchizînd și asupra acestui aspect, nu mai puțin important al călătoriei, comunicatul menționează că vizita președintelui I. B. Tito în Canada „a marcat un progres important în relațiile iugoslavo-canadiene și a contribuit la o mai bună înțelegere reciprocă, la promovarea cooperării între cele două țări".

Duminică dimineață, președintele I. B. Tito a părăsit Canada, îndreptîndu-se spre Marea Britanie, ultima escală a actualului său turneu internațional. În cele două zile ale vizitei sale în capitala britanică, I. B. Tito a abordat cu premierul Edward Heath o arie largă de probleme internaționale, printre care evoluția situației din Europa, Orientul Apropiat, Asia, problemele țărilor în curs de dezvoltare și situația economică mondială. În comunicatul comun dat publicității cu acest prilej, se evidențiază apropierea sau identitatea de vederi în privința subiectelor abordate și se exprimă acordul comun în dezvoltarea în continuare a relațiilor bilaterale pe baza respectului reciproc și cooperării prietenești.

I. N.

PARIS

PRECIZĂRI DE POLITICĂ EXTERNĂ

Dezbaterea bugetului pe 1972 în Adunarea Națională a constituit o trecere în revistă a tuturor domeniilor politicii guvernamentale, fiecare capitol bugetar prilejuind o expunere a ministrului de resort, urmată de discuții. În acest cadru, cuvîntarea rostită de ministrul de externe Maurice Schumann a definit poziția Franței în principalele probleme ale situației internaționale. Cea dintîi problemă abordată de ministrul de externe francez a fost aceea a crizei generale a sistemului monetar occidental. Polemizînd cu măsurile protecționiste luate de președintele Nixon, și nu fără accente critice la adresa politicii monetare adoptate de Bonn, Maurice Schumann a reamintit propunerile franceze pentru o acțiune solidară a țărilor Pieței comune lărgite (adică împreună cu Marea Britanie, Irlanda, Danemarca și Norvegia) ; studierea modalităților care ar evita ca politica C.E.E. „să fie afectată de evoluțiile unei monede exterioare comunității", apărarea în comun „împotriva afluxului de capitaluri flotante", gestiunea pe bază de consultări a rezer-

MAURICE SCHUMANN
„Conferința pentru securitate europeană : o muncă aprofundată, precisă"

velor valutare ale membrilor C.E.E. etc.

Cu privire la situația din Orientul Apropiat, Maurice Schumann a declarat că poziția guvernului francez în acest domeniu are drept obiectiv sprijinirea rezoluției Consiliului de Securitate, care prevede ca țărilor din această zonă „să li se permită să trăiască în pace înăuntrul unor frontiere sigure și recunoscute". În ceea ce privește „așa-numita politică mediteraneană a Franței", a spus ministrul, „expresia aceasta este justă, în măsura în care ne reamintește că sîntem o importantă putere riverană și că aceasta ne creează îndatoriri". Cu privire la conținutul acestor îndatoriri, el a declarat că politica franceză își propune „să facă din bazinul mediteranean un «lac al păcii»".

A fost remarcată în mod deosebit amploarea pe care ministrul de externe al Franței a dat-o problemelor conferinței țărilor europene care, cu participarea Statelor Unite și Canadei, urmează să caute căile realizării securității și instaurării climatului de cooperare pe continent. Declarînd că guvernul său caută să favorizeze convocarea în 1972 a acestei conferințe, Maurice Schumann a înfățișat o schemă destul de amănunțită a ceea ce ar trebui să fie, în concepția franceză, modul ei de funcționare : „Ar trebui ca această conferință să fie nu numai o întîlnire între oameni politici care să-și confrunte opiniile, dar ea să prilejuiască o muncă aprofundată, precisă, prin care specialiștii să pună în aplicare, în fiecare domeniu, hotărîrile de principiu asupra cărora vor fi convenit miniștrii. Preferințele noastre se îndreaptă deci spre o conferință care să se desfășoare la două niveluri : la nivelul miniștrilor afacerilor externe pentru a da impulsul inițial, apoi pentru a valida rezultatele — și, concomitent, la nivelul a trei comisii însărcinate să facă tangibile pentru popoare progresele obținute în domeniile securității, schimburilor de bunuri și de asemenea al schimburilor de idei sau de persoane. Este de la sine înțeles că, dacă rezultatele vor justifica o asemenea reuniune, o conferință la nivel înalt va putea să încununeze aceste negocieri".

Cu privire la problema dezarmării, Schumann a enunțat „patru reguli de conduită" ale Franței în acest domeniu : 1. studierea dezarmării ar trebui să înceapă prin examinarea problemelor nucleare, în special în cadrul unor negocieri organizate între cele cinci puteri nucleare ; 2. dacă o asemenea conferință nu este pentru moment realizabilă, Franța nu ar fi împotriva unei conferințe mondiale ; 3. problemele dezarmării interesînd întreaga comunitate a națiunilor, hotărîrile privitoare la dezarmare vor trebui să fie însoțite de măsuri de verificare și de control cu caracter într-adevăr internațional ; 4. nădejdile legate de o conferință mondială nu ar avea sens decît dacă va fi asigurată participarea la conferință a tuturor puterilor nucleare.

În încheiere, evocînd numeroasele contacte bilaterale la toate nivelurile care marchează activitatea internațională a țării sale, ministrul de externe francez a afirmat că „Franța pune mai presus de orice noțiunea de independență națională", iar promovarea unor relații bazate pe egalitate în drepturi și respect reciproc reprezintă „caracteristica politicii sale externe".

Rodica ȚEPEȘ

LIMA

DECLARAȚIA „CELOR 77"

Corespondență pentru „Lumea"

S-a încheiat încă o importantă etapă în pregătirea întîlnirii din primăvara anului 1972, la Santiago de Chile, a U.N.C.T.A.D. Este vorba de reuniunea ministerială de la Lima a grupului „celor 77" (care a ajuns de fapt la 95 de țări membre). Actul final — denumit Declarația de la Lima — adoptat cu acest prilej, constituie o armonizare a pozițiilor țărilor în curs de dezvoltare în fața problemelor ce urmează a fi discutate în cea de-a treia sesiune a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare a U.N.C.T.A.D. Există, așadar, în momentul de față elementele unei aprecieri de ansamblu a semnificației reuniunii, care a avut o serie de premise politice și economice internaționale caracteristice.

Contextul internațional actual este considerat de către reprezentanții „celor 77" drept contradictoriu în ce privește efectele economice și politice asupra țărilor în curs de dezvoltare. Intensificarea proceselor de destindere pe plan mondial, speranțele în posibilitatea reducerii eforturilor militare ce se ridică, după cum se știe, la peste 200 miliarde dolari anual, ca și alte fenomene și procese politice internaționale, dau o notă de optimism concluziilor pe care le trag țările în curs de dezvoltare. Acestea consideră că realizarea unei reduceri a cheltuielilor militare în lumea contemporană ar spori posibilitățile de a îndrepta fonduri mai mari pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare. Pe de altă parte, continuă să se manifeste cu putere fenomene ce le dezavantajează în mod direct și care, din această cauză, au figurat printre problemele-cheie discutate la Lima.

În această ordine de idei este vorba, în primul rînd, de presiunile economice și politice exercitate de unele mari puteri occidentale asupra unor țări în curs de dezvoltare. Nu întîmplător acordul de la Lima al C.E.C.L.A. a cuprins formularea ideii de a fi considerată ca agresiune economică orice încercare de atingere a suveranității naționale a țărilor în curs de dezvoltare asupra resurselor lor naturale. Declarația de la Lima a „celor 77" reia această idee, demonstrînd că țările în curs de dezvoltare au căpătat tot mai mult conștiința că independența economică și politică nu va fi completă fără exercitarea suveranității depline asupra avuțiilor naturale pe care le cuprinde solul lor. În repetate rînduri a fost subliniată aici convingerea că relațiile cu țările socialiste sînt necesare pentru a putea exercita drepturile suverane. În genere, ideea necesității lărgirii relațiilor de cooperare, pe baza egalității în drepturi, cu tot mai numeroase țări ale lumii, fără deosebire de sistem social, a străbătut continuu luările de cuvînt ale delegaților. Totodată, în Declarație se subliniază necesitatea intensificării

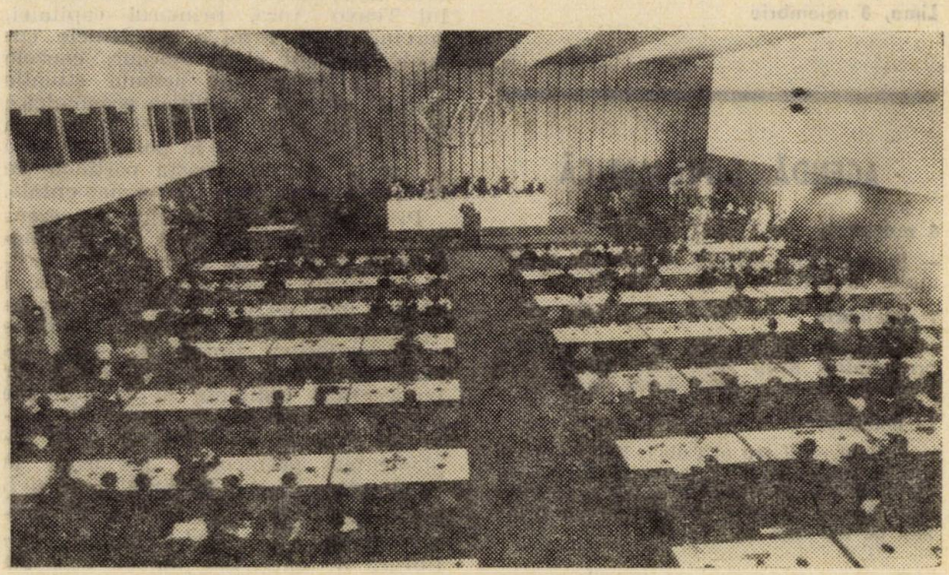

În sala conferinței de la Lima

cooperării între țările în curs de dezvoltare.

Pe de altă parte, așa cum se știe, problemele economice fundamentale ale țărilor în curs de dezvoltare au rămas nerezolvate, în ciuda realizării unor consensuri la primele două sesiuni ale U.N.C.T.A.D. Prețurile majorității materiilor prime au continuat să scadă deși monedele internaționale în care ele sînt exprimate au continuat să se devalorizeze. Pieţele țărilor capitaliste dezvoltate rămîn încă în mare parte închise produselor industriale, finite și semifinite, ale țărilor în curs de dezvoltare și, în plus, au fost aplicate unele restricții inexistente în trecut la importurile de materii prime. Pentru a se pune capăt acestor tendințe, la Lima s-a încercat să se obțină un acord de principiu în ce privește reglementarea ofertei pe piața mondială a diverselor materii prime de către țările în curs de dezvoltare. Nu se poate ignora, însă, faptul că situația diferitelor țări producătoare de materii prime nu este similară și monoproducția își spune în mod hotărîtor cuvîntul asupra ofertei țărilor producătoare de materii prime pe piața mondială.

Plecînd de la diferențierea existentă între țările în curs de dezvoltare în ce privește nivelul absolut de dezvoltare a economiei lor, conferința de la Lima a fost pusă în situația de a defini criteriile unei asemenea aprecieri, care afectează măsuri speciale de asistență din partea membrilor grupului.

Prin multitudinea problemelor abordate, prin modul în care acestea au fost precizate, Declarația de la Lima reprezintă nu numai un document al punctului de vedere al țărilor în curs de dezvoltare în problemele economiei mondiale, dar și o declarație politică deosebit de semnificativă. Ea denunță cauzele subdezvoltării, făcînd un aspru rechizitoriu la adresa inechității în relațiile internaționale, proclamă respectarea independenței și suveranității drept bază însăși a dezvoltării economice și a relațiilor dintre state. Prin aceasta, Declarația de la Lima se înscrie ca un act caracteristic tendințelor actuale pozitive din viața internațională.

dr. N. S. STANESCU

Lima, 8 noiembrie

AGENDĂ DIPLOMATICĂ

6 noiembrie

— Începe vizita oficială în Polonia a primului ministru maltez, Dom Mintoff.

7 noiembrie

— După încheierea călătoriei în Canada, președintele Iosip Broz Tito sosește la Londra pentru o vizită de 24 de ore.

10 noiembrie

— Primul ministru al Cubei, Fidel Castro, sosește într-o vizită oficială în Republica Chile ● Începe vizita oficială a premierului Indira Gandhi la Bonn (după o vizită de trei zile în Franța).

O reuniune a cabinetului interimar

HELSINKI

ALEGERI ANTICIPATE

Primul ministru al Finlandei, Ahti Karjalainen, a prezentat, recent, președintelui Kekkonen demisia guvernului său. Președintele a acceptat demisia și a hotărît, totodată, organizarea de alegeri generale anticipate la 2 și 3 ianuarie anul viitor. Pînă la acea dată, președintele i-a încredințat lui Teuvo Aura, primarul capitalei, sarcina de a rezolva problemele curente. Potrivit observatorilor, cauzele care au determinat actuala situație trebuie căutate în politica economică a guvernului, și cu prioritate în politica agrară a acestuia, și în poziția pe care o aveau față de aceasta partidele ce compuneau coaliția guvernamentală.

Principalele două partide reprezentate în guvern, partidul social-democrat și partidul de centru (fost agrarian), nu au reușit să cadă de acord asupra modului de rezolvare a revendicărilor cerute de importanta uniune a agricultorilor finlandezi, care cereau, în esență, ștergerea restanțelor pe venituri (estimate la 20 milioane mărci) și modificarea așa-zisei convenții colective în baza căreia se reglementau problemele prețurilor la produsele agricole. Insistînd pentru o nouă legislație a prețurilor, agricultorii sperau într-o mai echitabilă echilibrare a veniturilor lor cu cele ale altor pături sociale.

Aceste probleme au suscitat vii discuții, negocierile dintre guvern și organizația producătorilor agricoli nefiind în măsură să ducă la o soluție.

Miniștrii de resort au schițat planuri globale de redresare a situației în agricultură, au fost elaborate numeroase măsuri, a fost creat chiar un comitet special guvernamental, dar incapacitatea partidelor din coaliție de a cădea de acord asupra măsurilor propuse, pe de o parte, și intransigența producătorilor agricoli, pe de altă parte, a creat o adevărată situație de criză.

În ciuda avertismentului dat de președintele Kekkonen, care a avertizat că va dizolva guvernul de coaliție în cazul în care nu se ajunge la nici un rezultat, lucrurile nu au reușit să fie împinse înainte. În aceste condiții, președintele Kekkonen a fost nevoit să ceară demisia guvernului condus de A. Karjalainen, anunțînd totodată și alegeri anticipate.

Teuvo Aura, care a prezentat la 3 noiembrie președintelui republicii U. Kekkonen pe membrii cabinetului interimar, a precizat, într-o scurtă declarație, printre altele, că în domeniul politicii externe guvernul condus de el va continua să dezvolte relațiile prietenești cu toate țările.

Numeroși observatori sînt de părere că în fața guvernului interimar vor sta probleme mai deosebite, cum ar fi negocierile privind reglementarea relațiilor dintre Finlanda și Piața comună.

Aceste supoziții se sprijină pe faptul că pe lista noului guvern sînt înscrise numele lui Reino Rossi, fostul negociator al Finlandei cu Piața comună, numit ministru al comerțului exterior, precum și Jorma Uitto, fost membru al delegației finlandeze la sediul C.E.E., desemnat acum în conducerea Ministerului de finanțe.

Deoarece nu se așteaptă ca aceste probleme interne și externe să fie rezolvate în scurtul răstimp pînă la alegeri, apropiatul scrutin ar putea aduce, după aprecierile comentatorilor, unele elemente noi în situația politică finlandeză.

Ștefan NICOLAE

BRUXELLES

STABILITATEA ELECTORATULUI NU ÎNSEAMNĂ ŞI GUVERNARE UŞOARĂ

Astă-vară, după ce efectuase la cererea a două ziare belgiene un sondaj asupra intenţiilor de vot ale cetăţenilor, „International Research Associates" conchidea că este „aproape dezamăgitor" să faci în Belgia asemenea anchete, „într-atît sînt de stabile aceste intenţii şi electoratul belgian lent în a reacţiona..."

Ţinute cu o anticipaţie de jumătate de an, alegerile din 7 noiembrie au confirmat în mare măsură temeiurile de „dezamăgire" ale anchetatorilor din vară : nu numai că în fruntea scrutinului se menţin tot partidele vechii coaliţii guvernamentale — social-creştinii şi socialiştii — dar chiar şi nivelul reprezentării parlamentare a fiecăruia dintre ele a rămas staţionar. Pe un alt plan însă rezultatele scrutinului de duminică oglindesc unele curente care contrazic aprecierile foarte globale ale I.R.A. : este vorba despre deplasările de voturi înregistrate în zonele opoziţiei, în detrimentul partidului liberal şi în favoarea grupărilor federaliste (de apartenenţă flamandă sau wallonă), partidul comunist fiind singurul al cărui electorat se dovedeşte stabil.

În iulie, după ce guvernul Eyskens izbutise să ducă la bun sfîrşit reforma constituţională, mulţi considerau cadrul juridic şi instituţional astfel creat ca o bună temelie pentru concilierea intereselor economice şi culturale ale comunităţilor lingvistice. Poate că aşa ar fi fost, dacă apropierea scadenţei electorale (mandatul precedentului parlament expira primăvara viitoare) nu ar fi pus pe de o parte sub semnul caducităţii orice tentativă guvernamentală de trecere de la cadrul juridic şi instituţional la domeniul măsurilor de organizare concretă, nu ar fi stîrnit pe de altă parte efervescenţa rivalităţilor partizane. Chiar în rîndurile coaliţiei guvernamentale, şi nu în virtutea unor marcate divergenţe programatice : în cele şase săptămîni de campanie electorală, conducerile naţionale ale celor două partide au afirmat intenţii oarecum asemănătoare — aceea de a considera problemele comunitare ca în principiu rezolvate, aceea de a da deci prioritate problemelor economice şi sociale. Dar dacă la acest din urmă capitol competiţia nu a depăşit nici în fond nici în formă nivelul unor controverse temperate, la capitolul normelor de coexistenţă între comunităţile lingvistice, climatul electoral a stîrnit din nou demonii adversităţilor. „Aceste probleme, mereu prezentate ca definitiv soluţionate, renasc şi proliferează mereu ; de aceea Belgia întreagă nu izbuteşte să regăsească o linişte la care aproape toţi belgienii aspiră", scria un observator, subliniind, ca dovadă a persistenţei sensibilităţii faţă de chestiunile comunitare, apariţia unor grupări constituite pe criterii lingvistice şi chiar spargerea unora dintre partidele naţionale.

Fapt este că singurul partid care şi-a păstrat nealterat caracterul unitar, naţional este partidul comunist. Socialiştii au izbutit multă vreme să evite scindările, adoptînd formula dublei preşedinţii (un preşedinte flamand şi unul wallon), dar în punctul cel mai sensibil, la Bruxelles, au prezentat duminică — aşa cum s-a întîmplat şi în alegerile din 1968 — liste separate. Dacă social-creştinii walloni (P.S.C.) şi flamanzi (C.V.P.) constituie un singur partid cu două ramuri, sau două partide asociate, este o chestiune controversată. Se notează însă că, în timp ce P.S.C. era înclinat să considere ca lucru stabilit statutul special al celor şase comune de limbă franceză din Fourons (v. Lumea, nr. 40/1971), C.V.P. a repus sub semnul întrebării angajamentul asumat.

În ceea ce priveşte partidele între care s-a produs la alegerile din 7 noiembrie deplasarea de voturi, trebuie amintit că principala victimă a scrutinului, gruparea liberalilor (P.L.P. — partidul libertăţii şi progresului) a jucat în trecut un rol de prim plan pe scena politică a ţării. Dar această formaţie, mai de mult în declin, a suferit un şoc puternic în iulie, cînd organizaţia francofonă din Bruxelles a refuzat să voteze împreună cu conducerea naţională în favoarea reformei constituţionale. Pe de altă parte, P.L.P. flamand se distanţează de asemenea — firesc, în sens invers — de conducerea naţională. Aceste fluctuaţii au îndepărtat chiar acele categorii de alegători pe care aveau drept scop să-i seducă ; ei s-au îndreptat către formaţiile al căror program traduce în esenţă revendicările uneia sau alteia dintre comunităţile lingvistice : V.U. („Volksunie") pentru flamanzi, F.D.F. („Frontul democratic al francofonilor", din Bruxelles) asociat cu R.W. („Uniunea wallonă") pentru walloni. La alegerile din 1968, în Flandra, „Volksunie" cîştigase 20 de mandate — ca expresie a protestului împotriva moştenitei preeminenţe cultural-politice wallone. Acum, „Volksunie" realizează un cîştig modest, în schimb cele două formaţii wallone îşi dublează efectivele parlamentare şi subliniază că aceasta reprezintă „un vot de protest împotriva flamandizării capitalei".

Rezultatul scrutinului din 7 noiembrie pare să confirme că hotărîreă premierului Eyskens de a precipita consultarea electorală s-a datorat nu atît incidentului dintre unul din copreşedinţii partidului socialist şi fracţiunea flamandă a social-creştinilor, cît preocupării de a asigura continuitatea coaliţiei guvernamentale şi a politicii ei. Fără îndoială, evantaiul voturilor exprimate duminică subliniază dorinţa majorităţii electoratului belgian ca unitatea ţării să fie consolidată în cadrul unei echitabile organizări comunitare şi toată atenţia cuvenită să poată fi acordată problemelor de ordin economic şi social, cărora criza monetară occidentală şi implicaţiile ei le conferă o urgenţă crescîndă. Este totuşi o întrebare dacă noul guvern — care va fi probabil tot unul al social-creştinilor şi socialiştilor, poate tot sub conducerea lui Gaston Eyskens — se va putea consacra în întregime acestor obiective. Dacă progresul marcat în alegerile legislative de grupările federaliste wallone este o prefigurare a votului din 21 noiembrie (cînd au loc alegeri pentru Consiliul regiunii Bruxelles) şi dacă F.D.F. va izbuti — chiar dacă nu, aşa cum îşi proclamă dorinţa, să „preia puterea în capitală" — să obţină un succes masiv, situaţia va deveni dificilă pentru guvern. Pentru că ar fi repus în discuţie unul din punctele-cheie ale reformei constituţionale, sistemul parităţii lingvistice adoptat pentru structurarea organelor administrative ale capitalei.

Florica ŞELMARU

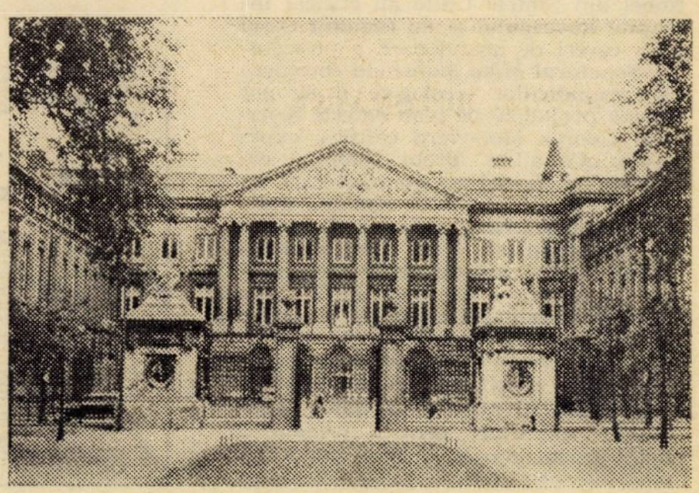

BRUXELLES
Clădirea parlamentului

AMCHITKA

ȘI TOTUȘI „CANNIKIN"...

Amchitka, insulă pustie aleutină din Marea Behring, situată în apropierea Alaskăi, se află de cîteva săptămîni în atenția lumii întregi. Guvernul Statelor Unite și Comisia pentru energia atomică nord-americană hotărîseră efectuarea, în adîncurile acestui pămînt din nordul Pacificului, a celei mai mari explozii nucleare subterane : 5 megatone, echivalentul a 5 milioane tone de trinitrotoluen. Sau, pentru a ne menține în domeniul cifrelor — o încărcătură de 250 de ori mai puternică decît cea de la Hiroșima. O încercare strict militară, ale cărei date, înmănuncheate sub mențiunea „strict secret", au devenit totuși cunoscute încetul cu încetul, determinînd un uriaș val de proteste. Primejdia pe care o purta în sine experiența nucleară, denumită „Cannikin", era cît se poate de gravă : zona în care ea urma să se desfășoare, ca de altfel cea mai mare parte din țărmurile bătute de apele Pacificului, face parte dintr-o centură de mișcări seismice mai mult sau mai puțin intense dar care sînt mărturia unei nesiguranțe perene. O intervenție exterioară, brutală și de forța experienței „Cannikin", putea provoca schimbări ecologice neprevăzute, un lanț de cutremure cu efecte imprevizibile, valuri uriașe, necontrolabile, poluarea radioactivă a apelor și țărmurilor.

Mai multe state riverane Pacificului au protestat insistent pe lîngă guvernul nord-american cerînd renunțarea la experiență. Numeroși politiceni, organizații cu caracter mai larg sau mai special, oameni de știință, premiați Nobel din Statele Unite au criticat intențiile guvernului și au înaintat Casei Albe cereri de abandonare a proiectului. Senatorul Mike Mansfield considera că prejudiciilor ecologice li se pot adăuga prejudicii pe plan extern. Senatorul George McGovern califica experiența „Cannikin" drept „potențial catastrofală". Declarații asemănătoare au făcut cunoscuții senatori Edmund Muskie, Mark Hatfield, Edward Kennedy, ale căror proteste s-au adăugat dezacordului exprimat de unele personalități din Alaska — guvernatorul William Egan, senatorii Tet Stevens și Mike Grevel. În toate orașele mari ale Statelor Unite au avut loc demonstrații de protest. În sfîrșit, Comitetul pentru responsabilități nucleare și șapte organizații americane pentru protejarea mediului înconjurător, prezentînd un raport cu efectele unei asemenea explozii asupra mediului ecologic nu numai din arhipelagul Aleutin, au cerut Curții Supreme de Apel a Statelor Unite să se pronunțe împotriva experienței prevăzute pentru 6 noiembrie. Și, totuși, programul „Cannikin" s-a desfășurat conform planului stabilit. Sîmbătă a fost o zi de tensiune. După ce a dezbătut o vreme, Curtea Supremă a respins cu patru voturi contra trei, argumentele în favoarea anulării sau amînării exploziei. La ora 22 GMT (ora locală 17), la 1 800 metri în subsolul insulei Amchitka a avut loc cea mai puternică explozie nucleară subterană. Cutremurul care a urmat a fost resimțit în întreaga zonă, pînă la Anchorage, oraș aflat în Alaska, la 2 250 km distanță, unde hotelul în care se afla „cartierul general" al Comisiei pentru energia atomică a fost zguduit timp de 60 de secunde. În Amchitka au fost observate fisuri în sol ; drumul care conducea la locul de încercare, deschis în mai multe locuri, a fost interzis circulației ; o parte a falezei s-a prăbușit în mare. Dar, deși autoritățile americane și Comisia pentru energia atomică sînt satisfăcute de desfășurarea experienței, savanții consideră că sînt necesare mai multe luni pentru a se stabili rezultatele exacte ale exploziei, în special în planul ecologic.

„Faptul că experiența din Amchitka n-a avut, aparent, efecte defavorabile dă un sentiment de ușurare — a declarat ministrul canadian al afacerilor externe Mitchell Sharp. Va mai trebui însă timp pentru a fi siguri că nu există radiații și că nu s-au produs daune asupra mediului înconjurător. Sperăm că, în cele din urmă, comunitatea mondială va depune eforturi urgente pentru a pune capăt experiențelor nucleare de orice fel".

Efectuarea exploziei din Amchitka — experiență declarat militară, încărcătura atomică fiind destinată noii rachete „Spartan" — a provocat în Statele Unite un nou val de proteste împotriva cursei înarmărilor și continuării experiențelor nucleare de orice fel. În momentul în care pe plan internațional se desfășoară o febrilă activitate pentru stoparea cursei înarmărilor, inclusiv a pericolelor iminente care decurg din înarmare, autorizarea experienței din Amchitka nu poate decît adăuga tensiune climatului internațional — iată ideea exprimată de mai multe personalități politice, inclusiv de presa nord-americană. Cotidianul „The New York Times" afirma, între altele, că autorizarea experienței, fără să se țină cont de protestele guvernului, parlamentului și populației canadiene nu poate decît accentua amărăciunea pe care Canada o resimte față de Statele Unite. O situație asemănătoare se constată și în relațiile nipono-americane, un purtător de cuvînt al guvernului japonez declarînd că țara sa „își rezervă dreptul de a cere S.U.A. compensații pentru eventualele daune pe care experiența din Amchitka le-ar putea cauza Japoniei".

Stelian ȚURLEA

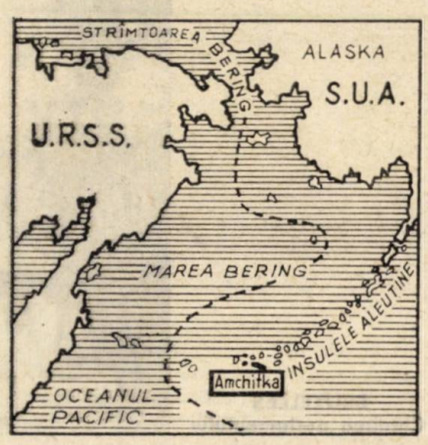

DETECTOR

Un profet al apocalipsului

Cu doi ani în urmă, dacă erai convins că Anglia va mai exista în anul 2 000, puteai paria de la egal la egal cu Paul Ehrlich, profesor de biologie la Universitatea Stanford din California, un ecolog gata să jure că actuala civilizație se îndreaptă rapid spre autodistrugere. Între timp, oferta profesorului Ehrlich a devenit mult mai generoasă : este dispus să parieze 50 contra 1 că secolul 20 va fi ultimul din istoria civilizației. „Nu credeți că e un pronostic oarecum exagerat ?" l-au întrebat ziariștii. „Absolut de loc, a răspuns el. Dacă are vreun cusur, este că e prea optimist".

De curînd, Paul Ehrlich a publicat cartea „Cum se poate supraviețui ; un plan pentru nava spațială Pămînt", în care își expune amănunțit opiniile. Evident, în ciuda declarațiilor sale publice, Ehrlich exagerează conștient și deliberat pericolele vieții moderne. Intenționează să creeze un puternic curent de opinie în favoarea apărării mediului ambiant, amenințat de multiplele poluări, și de aceea folosește metodele publicitare ale societății pe care o denunță, supralicitează, lansează formule-șoc. În trecut, Ehrlich era mai puțin prăpăstios : a debutat cu o inofensivă monografie despre fluturii din America de Nord dar, orientîndu-și ulterior preocupările spre clasificarea speciilor de animale, a ajuns la concluzia că unele dintre ele sînt amenințate să dispară, pentru ca în cele din urmă să emită profețiile apocaliptice menționate mai sus.

Campion neobosit al cauzei căreia i s-a dedicat — anul trecut a ținut o sută de conferințe și a dat peste 200 de interviuri radioului și televiziunii — Paul Ehrlich susține că „omenirea este în primejdie pentru că prea mulți oameni consumă prea mult". El predică austeritatea, revenirea la o viață mai simplă, cu pretenții și necesități mai modeste. Această „rețetă de supraviețuire" nu-l împiedică să ducă el însuși un trai deosebit de prosper și să se bucure de confortul unei reședințe luxoase. Cînd i se reproșează această inconsecvență, obișnuiește să răspundă : „Dacă ești la bordul vaporului «Titanic», nu călătorești cu clasa a treia"...

F. A.

DIN SURSE...

Devalorizare

La reuniunea „grupului celor zece", consacrată problemelor monetare internaționale, care se va desfășura la Roma între 22 și 23 noiembrie, membrii Pieței comune vor cere Statelor Unite o devalorizare a dolarului — anunță agenția „France Presse".

Martori

În apărarea lui Daniel Ellsberg (care a dezvăluit presei faimoasele documente secrete ale Pentagonului privind istoricul agresiunii S.U.A. în Vietnam) avocații săi intenționează să ceară audierea ca martori a fostului președinte Lyndon Johnson și a fostului secretar de stat al apărării, Robert McNamara, și să demonstreze că aceștia s-au folosit de documentele secrete pentru redactarea volumelor lor de memorii („The New York Times").

Turneu

Jacques Foccart, secretar general pentru problemele africane și malgașe, întreprinde un turneu la Niamey și Fort-Lamy — anunță „France Presse" — pentru a pregăti călătoria pe care urmează s-o facă președintele Pompidou în Niger și Ciad, între 24 și 28 ianuarie 1972.

Președintele...

...Republicii Arabe a Egiptului, Anwar Sadat, va pleca într-o vizită oficială în Iugoslavia, înainte de sfîrșitul lunii noiembrie, transmite agenția „France Presse", citînd surse diplomatice din Belgrad.

Kennedy

Senatorul Edward Kennedy a declarat că nu va solicita Partidului democrat desemnarea lui drept candidat la alegerile prezidențiale din 1972 și nici nu va accepta să ocupe locul doi pe lista eventualilor candidați ai partidului.

Amînare

Procesul Angelei Davis (urma să înceapă la 1 noiembrie) a fost amînat, ca urmare a observațiilor de procedură invocate de apărare, care a cerut totodată ca acuzata să compară în fața unui tribunal din San Francisco — anunță agenția „Associated Press". Se consideră că cererea va fi satisfăcută și că procesul propriu-zis se va deschide abia spre sfîrșitul lunii decembrie sau începutul anului viitor.

Sondaj

39 la sută dintre englezi doresc retragerea trupelor britanice staționate în Irlanda de Nord, indică un sondaj de opinie publicat de „Daily Telegraph". 44 la sută sînt în favoarea menținerii trupelor în Ulster, în timp ce, în 1969, 67 la sută, sprijiniseră hotărîrea de a trimite trupe în Irlanda de Nord.

Castelul...

...Rastignac din localitatea La Bachellerie (Dordogne) seamănă în mod surprinzător cu clădirea Casei Albe, scrie „Le Monde". Nu se știe însă care este copia celuilalt și dacă nu este vorba doar de o simplă coincidență, deoarece nu se cunoaște nici data exactă cînd a fost construit castelul și nici numele arhitectului. Pentru dezlegarea acestei enigme arhitecturale a fost instituit un concurs, organizat de Societatea de studii istorice și arheologice din Périgord.

Antiopium

Traficul mondial cu droguri a atins „dimensiuni catastrofale", relevă un studiu prezentat Congresului american de o comisie de anchetă condusă de republicanul Seymour Halpern. Printre sugestiile propuse de comisie: crearea unei forțe internaționale de control care să fie „autorizată să efectueze raiduri asupra culturilor ilegale și a punctelor de trafic" în țările semnatare ale convenției de control al drogurilor.

Demografice

Populația globului, care în 1970 a fost de 3 miliarde 632 milioane de locuitori, va atinge în anul 2 000 cifra de 6 miliarde 495 milioane, ținînd cont de ritmul de creștere anual de 2 la sută, indică un raport al Comisiei pentru populație a O.N.U.

Babilon

Într-un discurs radiotelevizat la Bagdad, președintele Hassan El-Bakr a cerut U.N.E.S.C.O. să participe la proiectul de reconstrucție a Babilonului. „Considerăm că societatea internațională trebuie să fie interesată în reconstrucția acestei prestigioase așezări antice „deoarece moștenirea babilonienilor aparține întregii umanități", a spus președintele irakian.

Periplu

Președintele Boumediene — scrie presa franceză — va întreprinde în 1972 un turneu în țările nealiniate. Obiectivul: convocarea la Alger a conferinței la nivel înalt din 1973.

Colocviu

„Schimburile de informații între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate" va fi tema celui de-al XXII-lea Colocviu internațional organizat, între 22 și 23 noiembrie, sub egida U.N.E.S.C.O., de către Centrul internațional de ziaristică din Strasbourg. anunță revista „Jeune Afrique".

Petrol

Companiile „Esso" și „Schell" au descoperit un important zăcămînt petrolier în Marea Nordului, în apropierea coastelor Scoției, scrie revista „Entreprise". Zăcămîntul ar putea acoperi în proporție de 20 la sută necesitățile în hidrocarburi ale Marii Britanii.

BELFAST

Starea de tensiune din Ulster provoacă un șir neîntrerupt de razii și de percheziții și ii determină pe militarii britanici să fie circumspecți pînă și cu... sacoșele gospodinelor. De astă dată, cum rezultă din imagine, „corpul delict" era o nevinovată sticlă de vin...

GENOVA

Lui Thor Heyerdahl (stînga) și tovarășilor săi din echipajul de pe „Ra II", ambarcațiunea de papirus cu care au traversat în 57 de zile Atlanticul între coasta marocană și insulele Barbados, le-a fost conferit de către primarul marelui oraș portuar italian „Premiul internațional al sportului pe 1971" (în dreapta lui Heyerdahl se află unul din membrii expediției)

Rubrică realizată de Rodica GEORGESCU

ANIVERSAREA TRATATULUI ROMÂNO-POLONEZ

Se împlinește, mîine, un an de la semnarea — la 12 noiembrie 1970 — a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă, eveniment deosebit de important în evoluția ascendentă a relațiilor de solidaritate frățească și cooperare multilaterală dintre cele două țări.

Preocuparea constantă și consecventă pentru întărirea și adîncirea continuă a prieteniei, alianței și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist, constituie — după cum este binecunoscut — elementul fundamental al politicii țării noastre în domeniul vieții internaționale. Promovînd neabătut o asemenea politică, militînd permanent în acest sens, partidul și statul nostru acționează în conformitate deplină cu interesele fundamentale ale poporului român, în spiritul întăririi unității și coeziunii țărilor socialiste, al cauzei generale a socialismului și păcii. In acest context, se situează dezvoltarea prieteniei și solidarității internaționaliste cu poporul polonez, cu Republica Populară Polonă, evoluția ascendentă a relațiilor de colaborare, pe multiple planuri, româno-poloneze.

Avînd bogate tradiții, făurite în lupta celor două popoare pentru apărarea și afirmarea ființei lor naționale, pentru libertate și progres, raporturile de prietenie și colaborare româno-poloneze s-au ridicat — prin instaurarea puterii populare în ambele țări — pe o treaptă superioară, au dobîndit un conținut nou, au cunoscut o amplificare continuă.

Înfăptuirea unor largi transformări înnoitoare, bogatul bilanț de realizări obținute de cele două state în înaintarea lor cu succes pe calea progresului economic și social, a edificării noii orînduiri, au creat condiții favorabile lărgirii și adîncirii colaborării și cooperării lor multilaterale, reciproc avantajoase. Relațiile româno-poloneze s-au extins și intensificat pe diferite planuri : politic, economic, tehnico-științific, cultural ; legăturile economice au cunoscut progrese remarcabile, schimburile comerciale înregistrînd o creștere și diversificare continuă. La dezvoltarea relațiilor reciproce, la adîncirea apropierii dintre popoarele român și polonez o contribuție esențială au adus extinderea legăturilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez, contactele și convorbirile între conducătorii de partid și de stat ai celor două țări, schimburile de vizite, de experiență la diferite niveluri între organizațiile obștești din România și Polonia.

Dezvoltînd, în condițiile actuale, prevederile înscrise în Tratatul din ianuarie 1949, pornind de la realizările ambelor popoare în construcția socialismului, de la stadiul la care au ajuns raporturile între ele, ținînd seama de schimbările petrecute în viața social-politică europeană și în lume, Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă, semnat la 12 noiembrie 1970, a creat o puternică bază juridico-politică pentru extinderea, întărirea și adîncirea cooperării româno-poloneze, a stabilit cadrul și coordonatele de bază ale dezvoltării sale în continuare. **„Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă, semnat la 12 noiembrie 1970, este rezultatul relațiilor bune dintre România și Polonia, al faptului că între țările noastre există vechi legături de prietenie și colaborare care, în anii socialismului, au cunoscut o dezvoltare puternică"** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul ratificării Tratatului la 25 ianuarie 1971.

Forța și viabilitatea prevederilor înscrise în acest document de deosebită însemnătate pentru raporturile româno-poloneze rezidă în comunitatea orînduirii sociale a celor două țări, în identitatea țelurilor și aspirațiilor lor fundamentale, în dorința celor două popoare de a coopera activ pe drumul socialismului, progresului și păcii.

Reflectînd hotărîrea ambelor țări de a dezvolta și mai mult colaborarea multilaterală, reciproc avantajoasă în interesul dezvoltării cu succes a construcției socialiste, Tratatul a dat, în același timp, expresie principiilor ce caracterizează relațiile de tip nou dintre statele socialiste stabilind că dezvoltarea raporturilor dintre România și Polonia, în toate domeniile, se vor întemeia și în viitor pe principiile internaționalismului socialist, pe egalitatea deplină în drepturi, respectarea independenței și suveranității, avantajului reciproc, întrajutorarea tovărășească, stimă și neamestec în treburile interne. În acest fel, prevederile Tratatului corespund pe deplin intereselor fundamentale ale fiecăreia dintre cele două țări, năzuințelor popoarelor român și polonez de a trăi în bună vecinătate și prietenie, de a se ajuta reciproc în opera de făurire a noii societăți, de a contribui, totodată, la întărirea forței sistemului mondial socialist, la triumful cauzei progresului și păcii în Europa și în lume.

Tratatul a consemnat voința României și Poloniei de a contribui în continuare la dezvoltarea prieteniei și colaborării multilaterale dintre statele socialiste, la întărirea unității și coeziunii sistemului socialist mondial.

În același timp, noul Tratat este menit să joace un rol pozitiv în contextul eforturilor pentru zădărnicirea politicii imperialiste, pentru preîntîmpinarea unei noi conflagrații mondiale, pentru apărarea libertății și independenței popoarelor, a dreptului lor imprescriptibil de a-și decide singure destinele.

Bază puternică a dezvoltării ascendente a colaborării, alianței și prieteniei dintre România și Polonia, Tratatul semnat cu un an în urmă contribuie prin transpunerea în practică a prevederilor sale, la accelerarea construcției socialiste în cele două țări, la înflorirea celor două națiuni, servește cauzei nobile a întăririi unității și coeziunii țărilor socialiste, cauzei socialismului și păcii.

Ileana NICOLAESCU

Scrisoare din

Într-unul din cele două corpuri de clădiri ale palatului prezidențial „La Moneda" este sediul Ministerului relațiilor externe, „La Cancilleria". Aici, într-o încăpere destinată primirilor și conferințelor de presă („El Salon rojo"), l-am ascultat de cîteva ori pe titularul departamentului, Clodomiro Almeyda, explicînd ziariștilor, fie prin scurte expuneri, fie prin răspunsuri concentrate, pline de miez, semnificația și conținutul actelor de politică externă ale guvernului Unității Populare. Aici, Almeyda s-a referit la politica chiliană, expusă de el la ultima sesiune ministerială a Organizației Statelor Americane (O.S.A.) ; aici a făcut, cu mare satisfacție, sinteza turneului său în țările socialiste europene, și, cu o altă ocazie, bilanțul primei sale călătorii oficiale într-o țară latino-americană — Columbia. Există un mare interes în lumea întreagă, marcat și de participarea masivă a corespondenților străini la aceste conferințe de la „La Cancilleria", față de politica externă chiliană, față de consecvența cu care ea acționează pentru traducerea în viață a programului Unității Populare în sfera raporturilor internaționale. Există o corelație strînsă, firească, între schimburile de ordin structural întreprinse în direcția construirii unei noi societăți, cu finalitate socialistă, și politica externă a statului chilian. Aceste realități pot fi cu atît mai bine surprinse acum, cînd s-a împlinit un an de la instalarea guvernului Allende (3 noiembrie 1970).

În documentele de politică externă ale guvernului Unității Populare se arată că transformările revoluționare necesare pentru înlăturarea consecințelor subdezvoltării trebuie să se articuleze, în mod necesar, cu o politică internațională legată de dezvoltarea forțelor care, pe plan mondial, acționează corespunzător eradicării din lume a înapoierii, mizeriei și exploatării omului de către om. Salvador Allende sublinia în textul primului său mesaj prezidențial că „aceleași principii care configurează politica noastră internă sînt prezente și în politica externă a țării. În conformitate cu Carta Națiunilor Unite, țara noastră sprijină cu hotărîre nonintervenția în treburile interne ale statelor, egalitatea lor juridică, respectarea suveranității lor și a exercitării dreptului la autodeterminare. Acțiunea externă a guvernului pe plan bilateral și multilateral se orientează spre consolidarea păcii și a cooperării internaționale".

Pe temelia acestor principii se făurește opera internațională a guvernului popular, iar consecvenței în aplicarea lor i se datorește — așa cum se exprima un reputat comentator chilian — „prestigiul internațional dobîndit de «La Moneda»". Politica externă a guvernului Unității Populare a dat noi dimensiuni tradiționalei conduite internaționale a țării, de afirmare a independenței și suveranității naționale, Chile pronunțîndu-se de pe această platformă pentru dezvoltarea relațiilor cu toate țările lumii. Eforturile pentru universalizarea relațiilor internaționale ale Republicii Chile — concretizate în denunțarea caracterului ilegal al unor decizii potrivnice dreptului la autodeterminare al popoarelor (ca cele ale O.S.A., privind ruperea relațiilor diplomatice cu Cuba), în extinderea raporturilor cu țările socialiste, prin stabilirea de relații diplomatice cu R. P. Chineză și R. D. Germană și de relații

DIALOG INTERNAȚIONAL ÎN LIMBAJUL DEMNITĂȚII

economice cu R.P.D. Coreeană și R. D. Vietnam, în solidaritatea cu lupta popoarelor în curs de dezvoltare împotriva tuturor formelor de opresiune imperialistă și neocolonialistă, în atenția specială acordată prieteniei și colaborării cu țările vecine și, în general, cooperării latino-americane — ilustrează dinamismul constructiv al activității internaționale desfășurate de Republica Chile. Vizitele președintelui Salvador Allende în Argentina, Ecuador, Columbia și Peru au dobîndit semnificația unui eveniment internațional însemnat, atît prin deschiderea unor noi itinerarii ale comunicării directe între țările latino-americane cu sisteme politice diferite — în trecut blocate prin intermediul O.S.A. — cît și prin adoptarea unor poziții comune în fața unor realități economice și sociale care, așa cum spunea Allende, într-un discurs rostit la Quito, cer ca America Latină să găsească un limbaj de la popor la continent, limbajul propriei sale demnități. Aceste idei au fost prezente și într-o cuvîntare rostită în fața parlamentului columbian, exprimînd încrederea în capacitatea latino-americanilor de a-și făuri viitorul — fiecare țară în cadrul propriilor sale realități.

Este notabilă contribuția chiliană la procesul progresist de reconsiderare a relațiilor interamericane și, în general, a relațiilor internaționale, prin înlăturarea barierelor artificiale pe care războiul rece le-a interpus în raporturile dintre state cu regimuri politice și sociale diferite. Este necesar și util, scria recent ziarul „La Nación" din Santiago, dialogul internațional. „Acest dialog cu implicații principale în domeniul economic, al cooperării tehnice și științifice presupune respectul absolut pentru suveranitatea, autodeterminarea și independenta popoarelor, fără presiuni de vreun fel în ducerea la capăt a acestei înțelegeri. Chile consideră că politica blocurilor limitează posibilitățile unei colaborări prietenești și pozitive între societăți cu sisteme diferite". Chile și-a ales o cale proprie în realizarea transformărilor revoluționare cuprinse în programul Unității Populare, iar dialogul său internațional este călăuzit de ideile independenței și suveranității naționale, idei care — în manifestări diverse, determinate de specificul realităților și condițiilor din fiecare țară — sînt tot mai prezente în poziția internațională a unui număr din ce în ce mai mare de state latino-americane. Chile contribuie activ la promovarea acestor principii și în cadrul organismelor regionale. Atitudinea de critică ascuțită la adresa inerției O.S.A. în fața problematicii actuale a progresului economic mai rapid în țările latino-americane, condamnarea oricărei măsuri coercitive ca ripostă de forță la actele de exercitare a suveranității naționale asupra bogățiilor naturale, fermitatea cu care — și la recenta sesiune a C.E.C.L.A. — Chile a apărat normele echității în relațiile economice și financiare cu S.U.A. sînt contribuții valoroase la afirmarea noilor realități latino-americane.

Noilor realități latino-americane le aparține și preocuparea pentru diversificarea relațiilor statale, „deschiderea" țărilor de la sud de Rio Grande spre țări din alte continente. Multiplicarea și dezvoltarea legăturilor cu țările socialiste reprezintă una din direcțiile principale ale acestor preocupări. Ea a fost pregnant relevată și de vizitele făcute de Clodomiro Almeyda, ministrul relațiilor externe, în mai multe țări socialiste europene. La conferința de presă organizată după întoarcerea din Europa, Clodomiro Almeyda arată că dezvoltarea relațiilor economice, politice, științifico-tehnice și culturale dintre Chile și țările socialiste reprezintă expresia relațiilor necesare cu țări unde trăiește o mare parte a populației lumii, și care — în cadrul unor acorduri și convenții de colaborare, cooperare și schimburi economice — acordă un sprijin important programului de dezvoltare economică a țării. Presa chiliană a reflectat pe larg vizita lui Clodomiro Almeyda în România, apreciind-o ca un moment foarte important în dezvoltarea relațiilor prietenești de colaborare și cooperare între cele două țări pe plan politic, economic, tehnic și cultural. Se cunoaște în Chile profunda simpatie și interesul cu care poporul nostru urmărește cuceririle revoluționare obținute de poporul chilian în realizarea programului Unității Populare. Așa cum arăta președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la dejunul oferit în onoarea ministrului relațiilor externe al Republicii Chile, cu prilejul vizitei acestuia în România, țara noastră dorește să dezvolte cu Chile o colaborare în toate domeniile.

La Santiago de Chile am avut deseori prilejul să constat considerația de care se bucură politica internă și externă a statului nostru ; a fost cu adevărat impresionantă sesiunea omagială a senatului chilian, închinată sărbătorii naționale a poporului român — 23 August. „Sîntem siguri — spunea senatoarea comunistă Julieta Campusano — că poporul român, înconjurat de afecțiunea și admirația oamenilor muncii din întreaga lume, va ști să îndeplinească cu succes planul cincinal, care va întări și mai mult societatea sa harnică și pașnică, și va continua să joace un rol important în lupta omenirii pentru pace și progres".

Dialogul internațional al guvernului Unității Populare cuprinde din ce în ce mai multe elemente definitorii ale unei politici externe care se bucură de sprijinul întregului popor și de mare prestigiu internațional. Este o politică externă activă, realistă și constructivă, care — acționînd pentru universalizarea relațiilor Republicii Chile — pornește de la interesele naționale ale poporului chilian, de la concordanța acestora cu interesele generale ale păcii și colaborării internaționale. În cuvîntarea rostită de Clodomiro Almeyda la Adunarea Generală a O.N.U. se afirmă : „Chile

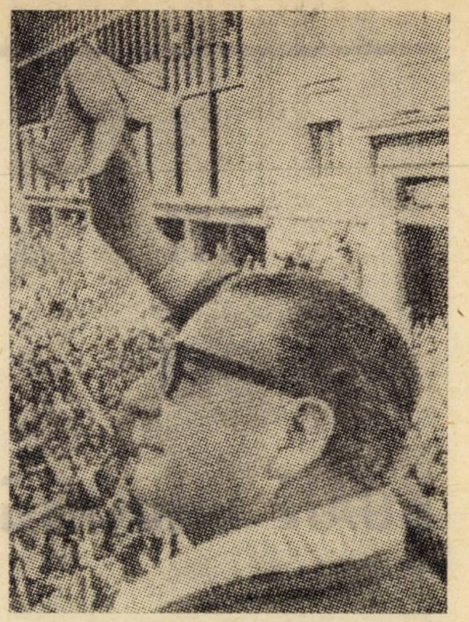

Salvador Allende la un miting popular

este angajat astăzi într-o politică destinată naționalizării bogățiilor naturale aflate în mîini străine, intensificării și extinderii reformei agrare, preluării de către stat a controlului și a domeniilor activităților economice esențiale ale țării. Pentru a putea folosi astfel, în mod rațional și planificat și în beneficiul colectiv, resursele sale naturale, umane și financiare. Credem cu hotărîre că aceste obiective se identifică cu realizarea finalităților supreme urmărite de Națiunile Unite... Recunoaștem în această entitate cel mai prețios instrument creat pînă acum pentru a promova pacea și justiția internațională și pentru a facilita, în felul acesta, accesul omului la un viitor mai plin și mai fericit. Aceste intenții întîmpină puternice obstacole provenind din partea forțelor interesate să mențină în sînul statelor și a relațiilor mutuale ale acestora o structură de iraționalitate, de dependență și de injustiție, din nefericire încă predominantă în lume... Principiile Cartei Națiunilor Unite își păstrează valabilitatea lor și corespund aspirațiilor popoarelor, dar ele trebuie să se traducă într-o acțiune pozitivă pentru a îmbunătăți soarta umanității cu compasul transformărilor revoluționare care zguduie din temelii societățile timpului nostru". Angajat în sprijinirea luptei popoarelor pentru autodeterminare, Chile condamnă războiul agresiv împotriva poporului vietnamez și extinderea acestuia în Laos și Cambodgia.

Prestigiul de care se bucură în lume eforturile actuale din Chile pentru accelerarea progresului economic și social își găsește expresie și în alegerea orașului Santiago de Chile ca sediu al celei de-a III-a Conferințe Mondiale pentru Comerț și Dezvoltare. Acordul pentru organizarea acestei conferințe în capitala chiliană are semnificația prețuirii și a interesului cu care este urmărit în lumea întreagă cadrul nou, original, în care se manifestă lupta poporului din această țară pentru propășirea economică și progres social, pentru afirmarea și practicarea unei politici care, pe plan intern și extern, exprimă dreptul dezvoltării independente pe care îl are fiecare țară din lume.

Eugen POP

Santiago de Chile

CEI DIN XUAN PHUONG

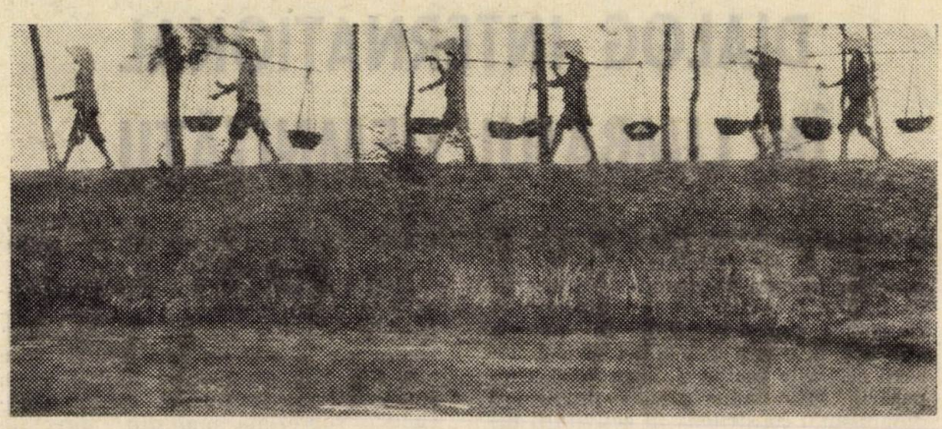

Spre orezării

Cînd l-am rugat pe Tuyen Bi Thi, secretarul Comitetului de partid al comunei Xuan Phuong (provincia Nam Ha), să-mi traducă denumirea localității sale, am făcut-o deoarece știam că în Vietnam, numele unui om sau al unei localități conține adesea o semnificație particulară. De pildă, aflasem că particula **binh,** întîlnită în atîtea nume de localități — deopotrivă la nord și la sud de paralela 17 — desemnează ideea de pace, de liniște și de tihnă. Cu alte cuvinte, că ea traduce o aspirație fundamentală și de totdeauna a acestui popor, pe care marile încercări ale istoriei sale aveau să-l determine, însă, de atîtea ori de-a lungul secolelor, să ia arma în mînă pentru a-și apăra sau pentru a-și recîștiga, prin luptă, dreptul la pace — la o pace dreaptă, la viață calmă și tihnită, sub soarele libertății.

L-am întrebat, așadar, pe tovarășul Tuyen Bi Thi care ar putea fi, în traducere, semnificația denumirii comunei sale. **„Xuan** înseamnă, în vietnameză, primăvară. **Phuong** sugerează, între altele, ideea de direcție".

În răstimpul pe care aveam să-l petrec la Xuan Phuong, cele văzute în casele oamenilor și în orezării, cele auzite despre viața de azi a comunei mi-au reamintit că mă aflu, de fapt, în „așezarea care se îndreaptă spre primăvară".

N-aș putea spune de cînd datează actuala denumire a comunei. Pentru vîrstele mai vechi ale așezării, nu era însă nicidecum potrivită. Traiul oamenilor era mizer. Mulți plecau în alte părți ale Vietnamului și chiar dincolo de granițele țării, în căutare de lucru și de condiții, cît de cît, omenești pentru trai. Cu terenurile sale joase, gata să fie acoperite de ape la fiecare umflare a rîurilor, la fiecare ploaie torențială, obștea celor din Xuan Phuong ducea o viață nesigură, sub amenințarea permanentă a foametei. Totul era „pe apă" — și aceasta în sensul cel mai propriu al cuvîntului — inundațiile înghițeau nu o dată, laolaltă cu orezăriile, locuințele scunde din pămînt bătătorit nears, gospodăriile sărăcăcioase, tot mai secătuite de la un sezon al ploilor la altul.

„Viața părea să nu ne mai dea nimic altceva", își încheia Tuyen Bi Thi relatarea despre trecutul comunei Xuan Phuong.

Cum trăiesc astăzi cei din Xuan Phuong ? Este subiectul convorbirii avute cu Vu Din Nien, președintele Comitetului administrativ al comunei, cu Bui Din Dang, președintele cooperativei, și cu Do Viet Thoan, secretarul celulei de partid a cooperativei. Ne aflăm în sala de ședințe a cooperativei, care servește și drept sală de oaspeți. Pe pereți zăresc, între numeroasele diplome de merit dobîndite de membrii cooperativei în cadrul diferitelor mișcări de emulație în muncă, o serie de fanioane roșii, triunghiulare, pe care sînt înscrise cuvintele : „Doan vi Quyet Thang", adică „Unitate hotărîtă să învingă". Acest titlu de cinste a fost decernat, în anii bombardamentelor aviației americane asupra teritoriului R.D. Vietnam, colectivelor din uzine, birouri, cooperative agricole de producție, unități comerciale sau social-culturale care s-au distins în lupta pentru respingerea victorioasă a agresiunii aeriene a inamicului. Pentru meritele sale deosebite în luptă și muncă, titlul a fost dobîndit în cîteva rînduri de membrii cooperativei din Xuan Phuong.

Tradiția de luptă și de muncă înrîjită, în condițiile grele ale ultimilor ani, este bogată în aceste locuri. În timpul bătăliei anticolonialiste, locuitorii comunei s-au acoperit de glorie pe cîmpul de luptă ; așezarea lor a primit atunci „Ordinul Rezistenței".

În anii care au urmat, ani de reconstrucție și de construcție a vieții noi, frontul principal l-a constituit lupta cu vitregiile naturii dar, mai ales, cu starea de înapoiere a așezării. Au fost fondate atunci primele unități cooperatiste. Treptat, ele au fuzionat într-o cooperativă unică, tot mai mare și mai puternică, cuprinzînd, din 1968, întreaga comună. „Din acel moment — ne declară Bui Din Dang — puteam trece cu toate forțele la atacarea celor trei mari obiective fixate, de Partidul celor ce muncesc și de guvern, agriculturii : obținerea unei producții anuale de orez la hectar de cinci tone, creșterea a doi porci la hectar și folosirea muncii unui om pe hectar cultivat".

Cele cinci tone de orez la hectar au fost obținute încă din 1966, orezăriile comunei numărîndu-se în această privință printre primele pe întreaga republică : „Cum ați reușit să realizați într-un timp atît de scurt obiectivul celor cinci tone ?", i-am întrebat pe cei din Xuang Phuong. „Ca să fim siguri de izbîndă — mi s-a răspuns — am conceput o adevărată ofensivă a celor cinci tone, pe care am declanșat-o, simultan, pe cîteva fronturi. Pericolul marilor inundații a fost înlăturat sau, în orice caz, mult îndepărtat. Oamenii au amenajat o zonă întinsă, însumînd o suprafață de 10—15 ha, care servește la nevoie drept rezervor al marilor cantități de apă din perioadele ploilor torențiale și ale inundațiilor. Armătura digurilor și a canalelor de irigație a fost modernizată și extinsă. Pe întreaga suprafață cultivată (de 360 ha la o populație de 3 600 locuitori) a fost introdusă o varietate superioară de orez, numit „orezul de primăvară" (ceea ce mi-a evocat imediat denumirea comunei). Orezul de primăvară, apariție salutară în acești ani pe ogoarele nord-vietnameze, prezintă față de soiul tradițional — „orezul recoltei din luna a cincea" — însușiri net superioare în ce privește randamentul, rezistența la intemperii, volumul de muncă cerut de cultivarea sa (mult mai redus în cazul orezului de primăvară).

Dar, îmi spun conducătorii cooperativei din Xuan Phuong, „omul are nevoie de apă pentru a-și potoli setea, iar orezul de îngrășăminte pentru a crește". În condițiile grele ale luptei, sătenii au luat hotărîrea de a asigura ei înșiși, prin propriile lor mijloace, cantitățile de îngrășăminte necesare orezăriilor din cooperativa lor. Și aici, ca în atîtea alte sate ale R.D. Vietnam, planta miraculoasă a riziculturii s-a dovedit a fi azolul. Cultivarea azolului a devenit o preocupare generală, inclusiv a pionierilor sau a bătrînilor combatanți în mișcarea de rezistență anticolonialistă. „Să facem ca în mările de azol și în munții de mîl să eșueze toate acțiunile agresive ale inamicului", obișnuiau să spună, în momentele cele mai intense bombardamente americane, acești oameni care au asigurat în permanență recolte stabile de orez.

În ciuda tuturor încercărilor, cei din Xuan Phuong au rămas, statornici, pe vatra așezării lor, durată și consolidată cu propriile lor mîini. Și aceasta nu este doar o figură de stil : de-a lungul canalelor de irigații, de-a lungul digurilor ce hașurează întinderile orezăriilor comunei, am văzut, dospindu-se în soarele dogoritor, bulgări mari de pămînt fertil, frămîntați de mîna omului, care, înainte de fiecare nouă recoltă, sînt reașezați cu grijă, asemenea cărămizilor unui edificiu, pe suprafețele ce așteaptă noile mlădițe de orez. O muncă pe cît de migăloasă și de răbdătoare, pe atît de grandioasă. Mi-am amintit atunci ceea ce îmi spusese odată un distins cărturar al acestei țări, dr. Nguyen Khac Vien : „Pămîntul vietnamez nu este un dar al naturii ; cu mîi de ani în urmă, țara noastră era o imensă mlaștină. Numai prin depunerea aluviunilor purtate de fluvii, dar mai ales prin construirea de diguri, mlaștinile au început să se retragă. Putem spune că fiecare bucată din pămîntul nostru este rezultatul direct al muncii omenești. Iată de ce vietnamezul este atît de legat de pămîntul natal, iată de ce sentimentul național este înrădăcinat la propriu în pămîntul patriei".

Corneliu VLAD

CONSECINȚELE SOCIAL-ECONOMICE ALE CURSEI ÎNARMĂRILOR

Prezentăm mai jos cititorilor noștri raportul secretarului general al O.N.U. asupra consecințelor social-economice ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare. Este un document de un gen și de o valoare deosebită. El concretizează activitatea unui prestigios grup de experți internaționali care au căutat să pună în lumină, pe baza unui uriaș material faptic, ecuația dintre permanenta cursă a înarmărilor în perioada postbelică și repercusiunile ei asupra societății contemporane. Repercusiuni multiple și dintre cele mai complexe, avînd un efect tot mai nociv asupra activității economice și sociale ale întregii comunități internaționale. Cifre, date, fapte se adaugă unele altora pentru a întregi un tablou sumbru, de natură să demonstreze că nu este exclus ca procesul cursei înarmărilor să atingă un prag de unde nu mai poate exista întoarcere.

Dincolo de acest bogat și pregnant material faptic iese în evidență ideea care a guvernat atît inițierea cît și studiul în sine. Este o concretizare a unei inițiative a României, care aduce astfel o dată în plus în patrimoniul comun al umanității un instrument important de mobilizare a eforturilor împotriva cursei înarmărilor, pentru o dezarmare eficientă. Studiul la care ne referim demonstrează — în concepția țării noastre inițiatoare a rezoluției 2667 (XXV) — că examinarea aprofundată, cu participarea largă a statelor, a fenomenului complex pe care îl reprezintă cursa armamentelor, sub toate aspectele sale și a tuturor incidențelor acesteia, este de natură să permită o mai bună cunoaștere și o evaluare globală a efectelor dăunătoare ale spiralei înarmărilor pe toate planurile și a marilor primejdii pe care ea le generează, degajarea unor concluzii care să slujească realizării unor măsuri practice de stăvilire și reducere neîntîrziată a acestei competiții irațională.

Rezoluția adoptată de Adunarea Generală în urma propunerii României fixează astfel acest obiectiv: „Un studiu aprofundat asupra principalelor aspecte ale cursei înarmărilor ar favoriza o mai bună înțelegere și o mai bună evaluare a consecințelor sale negative și a gravelor pericole pe care le comportă".

Această înțelegere, deplina conștiință asupra a ceea ce înseamnă și ce presupune continuarea cursei înarmărilor este absolut necesară. Numai astfel se va putea acționa cu mai multă forță în direcția dezarmării generale, a dezarmării nucleare.

Studiul, — din care publicăm ample extrase — nu poate fi considerat un simplu document diplomatic, destinat exclusiv specialiștilor. Dimpotrivă, el se adresează tuturor, menirea lui fiind mobilizarea de urgență a eforturilor conjugate pentru realizarea dezarmării, pentru imprimarea unui sens invers actualei competiții alarmante a înarmărilor.

Sergiu VERONA

Introducere

În 1961, cînd era pregătit raportul secretarului general al O.N.U. cu privire la consecințele economice și sociale ale dezarmării, datele disponibile indicau că lumea cheltuia pe atunci aproximativ 120 miliarde dolari anual pentru scopuri militare, echivalînd aproximativ, la valoarea de azi, cu 150 miliarde dolari. După 10 ani constatăm că cifra este de aproximativ 200 miliarde dolari. Tendința de a produce și acumula arme costisitoare și ucigătoare tot mai perfecționate și în număr tot mai mare continuă neîntrerupt. Tot mai multe state, inclusiv un număr crescînd de țări mici sau în curs de dezvoltare care au nevoie în mod disperat să folosească resursele de care dispun pentru scopuri sociale productive, s-au văzut antrenate pe această cale.

Armele nucleare constituie categoria cea mai înspăimîntătoare a armamentelor cărora le sînt consacrate cheltuielile militare, și ele reprezintă cea mai mare amenințare actuală la adresa omenirii. Amenințarea dezastrului inapreciabil care s-ar putea abate asupra omenirii în cazul în care ar izbucni vreodată un război nuclear, fie dintr-o greșeală de calcul, fie dintr-o intenție nebunească, este atît de reală încît persoane informate din întreaga lume își exprimă în mod lesne de înțeles dorința de a se adopta grabnic măsuri de dezarmare, pe lîngă puținele măsuri de limitare a înarmărilor acceptate pînă în prezent.

Categoria de departe cea mai mare a totalului cheltuielilor militare care este consacrată echipamentului este destinată însă dezvoltării, producerii și achiziționării de arme convenționale ca avioane, tancuri și tunuri, armele folosite în războaiele care au întunecat ultimul deceniu. Această generalizare se aplică în aceeași măsură puterilor nucleare ca și statelor nenucleare.

...Ni s-a cerut să abordăm această problemă generală din punct de vedere al consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și ale cheltuielilor militare. O facem cu un sentiment de urgență, recunoscînd că pînă cînd nu se pune capăt acestei curse, nu poate exista nici o asigurare în ce privește pacea internațională și amenințarea războiului, în special a războiului nuclear, va continua să planeze asupra omenirii, iar necesitățile economice și sociale urgente ale lumii, în special ale țărilor în curs de dezvoltare, impun să se asigure cît mai grabnic posibil eliberarea resurselor înghițite în prezent de cursa înarmărilor.

CAPITOLUL I

ASPECTE CALITATIVE ALE CURSEI ÎNARMĂRILOR

Structura bugetelor militare variază de la țară la țară, dar se poate afirma că în marile țări producătoare de arme, aproximativ jumătate din bugetele militare sînt destinate pentru întreținerea personalului, iar restul unei combinații de cercetări și dezvoltare, achiziționare de echipament, construcții și operațiuni.

Totalul evaluat al cheltuielilor militare mondiale în perioada 1961—1970 este de 1 870 miliarde dolari (la prețurile din 1970), din care se poate calcula că suma de aproximativ 600 miliarde dolari a fost consacrată achiziționării de echipament. Proporția de departe cea mai mare a acestei sume a fost cheltuită pentru arme convenționale — tunuri și muniții, vehicule de transport și tancuri, echipament de comunicații și supraveghere, avioane și nave. Cheltuielile pentru arme nucleare făcute de puterile nucleare în decursul anilor și care sînt incluse de asemenea în această sumă, au avut ca rezultat stocarea de arme cu o putere distructivă potențială infinit mai mare decît cea a tuturor celorlalte armamente la un loc. Sistemele de arme legate de armamentele nucleare nu numai că sînt extrem de costisitoare, dar așa cum arată Raportul din 1967 al secretarului general cu privire la efectele eventualei folosiri a armelor nucleare, datorită marii lor puteri de „supralovitură", ele nu pot constitui în mod logic un înlocuitor al armelor convenționale.

În aparență, s-ar părea că efortul de a îmbunătăți calitatea armamentelor sau de a lua măsuri de apărare împotriva lor, urmează o serie de etape logice în cadrul cărora se elaborează o nouă armă sau un nou sistem de arme, apoi o contraarmă pentru a neutraliza noua armă, și în sfîrșit o contracontraarmă. Dar acești pași nu se produc nici în mod obișnuit, nici în mod necesar într-o secvență de timp rațională. Oamenii care proiectează îmbunătățiri ale armelor sînt ei înșiși aceia care de regulă iau în considerare noii pași care, după părerea lor, trebuie să fie făcuți. Ei nu așteaptă ca un inamic potențial să reacționeze înainte de a reacționa ei înșiși împotriva propriilor lor creații.

Aceste trăsături ale cursei înarmărilor se manifestă în mod foarte clar în domeniul armelor nucleare cu rază

lungă de acțiune. La început a existat o schimbare rapidă în domeniul mijloacelor de transportare la țintă, începînd cu trecerea de la bombardierele pilotate la rachetele balistice cu combustibil lichid, începînd de la rachetele cu rază medie și trecînd la rachetele cu rază intercontinentală de acțiune. Au urmat în curînd rachetele cu combustibil solid, depozitate în silozuri de beton, pentru a le apăra împotriva unui atac. Paralel, au fost dezvoltate și desfășurate rachete balistice cu baza pe submarine.

O dată cu introducerea de mijloace tot mai perfecționate și tot mai puțin vulnerabile de transportare pe o rază lungă a focoaselor nucleare, țările și-au îndreptat eforturile de cercetare și dezvoltare militară asupra problemei detectării și interceptării rachetelor balistice. Au fost construite rețele speciale radar pentru a avertiza rapid asupra lansărilor de rachete, și spre sfîrșitul deceniului, au fost dezvoltate și chiar desfășurate rachete antibalistice. Simultan, s-au depus eforturi pentru construirea de rachete cu focoase multiple (MIRV) în stare să fie lansate de la o singură bază asupra unui număr de obiective și, astfel, în mod teoretic, să distrugă sistemele de apărare împotriva rachetelor antibalistice (ABM).

Nu se publică niciodată statistici naționale ale stocurilor de armamente, dar sînt disponibile anumite cifre care oglindesc aceste diferite schimbări calitative. La începutul deceniului, aproape că nu existau proiectile balistice intercontinentale (ICBM). La sfîrșitul deceniului, numărul evaluat al acestor proiectile era de 2 150. În 1960, numărul de rachete balistice cu baza pe submarine era neglijabil. La sfîrșitul deceniului, erau operaționale vreo 55 submarine cu rachete nucleare, cuprinzînd aproximativ 800 rachete, în stare să transporte la țintă aproximativ 1 800 focoase.

CAPITOLUL II

CURSA ÎNARMĂRILOR ȘI RESURSELE NAȚIONALE

Așa cum s-a subliniat deja, în perioada 1961—1970 inclusiv, totalul cheltuielilor militare mondiale a reprezentat aproximativ 1 870 miliarde dolari (la prețurile din 1970).

În decursul celor 10 ani de la începutul deceniului, cheltuielile anuale au crescut cu peste 50 miliarde dolari pentru a ajunge la nivelul lor actual de aproximativ 200 miliarde dolari. Această ultimă cifră reprezintă între 6 și 6,5 la sută din totalul produsului național brut mondial. De fapt, în momentul de față, cheltuielile militare sînt de două ori și jumătate mai mari decît cheltuielile guvernelor pentru asistența medicală, de 1,5 ori mai mari decît cheltuielile lor pentru învățămînt și de 30 de ori mai mari decît totalul întregului ajutor economic oficial acordat țărilor în curs de dezvoltare de către țările dezvoltate. Scara economică a actualelor cheltuieli militare mondiale poate fi sesizată în mod și mai dramatic dacă ne reamintim că ele reprezintă aproape echivalentul produselor naționale brute combinate ale Marii Britanii și Italiei, sau acela al țărilor în curs de dezvoltare din Asia de sud, Extremul Orient și Africa la un loc, cu o populație totală de 1 300 000 000 oameni.

În cursul ultimilor 20 de ani, creșterea cheltuielilor militare, deși rapidă, a fost neregulată. Ea a avut tendința să înregistreze sporuri mari în perioade de criză sau război, și apoi să se niveleze pentru cîțiva ani, fără însă să revină la cifra din perioada premergătoare crizei. Astfel, în scurtul răstimp de trei ani dintre 1949 și 1952, cheltuielile militare mondiale s-au dublat în termeni reali. Apoi ele s-au menținut aproximativ la acest nivel timp de nouă ani. Ele au atins un nou punct culminant la începutul anilor '60, și apoi au înregistrat din nou o creștere foarte substanțială din 1965 pînă în 1967. Apoi ele au staționat...

...Calcularea oricărei tendințe depinde în mare măsură de perioada de timp inclusă. Dacă luăm întreaga perioadă pentru care sînt disponibile evaluări — adică începînd din 1949 pînă în 1970 — rata medie pe termen lung de creștere a cheltuielilor militare mondiale, de 5 la sută anual în termeni reali, a corespuns aproximativ cu rata de creștere a produsului național mondial. Dar în cursul anilor postbelici rata de creștere a produsului național mondial a atins un nivel

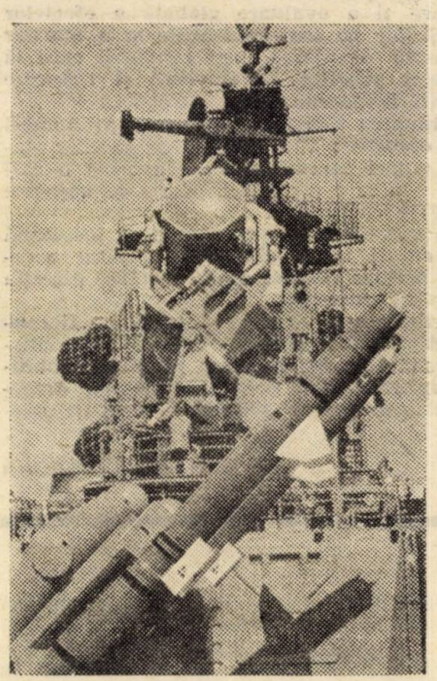

În lume se cheltuiesc actualmente pentru înarmare circa 200 miliarde de dolari anual, iar tendința de a produce și acumula arme costisitoare și ucigătoare tot mai perfecționate și în număr tot mai mare se află în continuă creștere

ridicat fără precedent. În consecință, nivelul absolut al cheltuielilor militare a crescut foarte mult în această perioadă.

Deși cheltuielile militare din țările în curs de dezvoltare sînt foarte scăzute în raport cu acelea ale țărilor avansate, este semnificativ că în anii '60 ritmul de creștere a cheltuielilor militare a fost apreciabil mai rapid în țările în curs de dezvoltare decît media mondială... Cheltuielile militare din țările în curs de dezvoltare au crescut anual în ritm de aproximativ 7 la sută. Atunci cînd necesitățile dezvoltării economice sînt atît de urgente, este supărător că aceste țări au considerat necesar să-și sporească cheltuielile militare atît de mult, în special atunci cînd venitul lor pe locuitor este atît de scăzut. Pentru cetățeanul unei țări în curs de dezvoltare, cu un venit pe locuitor de aproximativ 200 dolari anual, chiar și alocarea cîtorva dolari pentru scopuri militare îl poate priva de una din necesitățile sale vitale...

...S-a evaluat că aproximativ 50 milioane de oameni — mai mult decît întreaga populație muncitoare a Marii Britanii și Republicii Federale a Germaniei de pildă — sînt angajați în mod direct sau indirect, în întreaga lume, în activități destinate scopurilor militare. Informațiile disponibile nu permit o cifră mai precisă, și nu se poate spune în ce mod cifrele au variat în decursul anilor. Sînt disponibile cifre destul de exacte numai cu privire la forțele armate, dar ele nu constituie un înlocuitor bun pentru evaluările cheltuielilor — în parte deoarece forțele armate au devenit tot mai capital-intensive. Nu numai că raportul dintre costul echipamentului și cheltuielile totale crește, dar într-un număr de țări forțele armate folosesc un număr tot mai mare de civili pentru a presta munci făcute anterior de militari.

Merită însă subliniat că în 1970, cifra personalului forțelor armate din întreaga lume a atins totalul de 23—24 milioane și că în anii '60 ea a crescut în ritm de aproximativ 2 la sută anual. În mod practic, întreaga creștere a personalului militar s-a produs în țările în curs de dezvoltare, a căror parte din totalul global al forțelor armate din lume este acum de aproximativ 37 la sută, în contrast cu partea lor de 6 la sută la cheltuielile militare. În cursul ultimului deceniu, efectivele lor militare au crescut cu 4 la sută anual.

Alte două moduri de a aprecia amploarea cursei înarmărilor pot fi menționate pe scurt. Prezintă un oarecare interes schimbările înregistrate în stocurile de arme din lume — o evaluare a „stocului capital depreciat". Aceasta este însă mai mult o posibilitate teoretică decît una practică. Nu există decît informații fragmentare despre stocurile existente și despre proporțiile cheltuielilor militare care sînt consacrate achiziționării de arme. Numărătoarea armelor ar fi complet necorespunzătoare, datorită tendinței de perfecționare a armelor, care face, de pildă, dintr-un nou avion de luptă un sistem de armă foarte diferit de acela construit în urmă cu 10 ani. Descrierea cursei înarmărilor din punct de vedere al stocurilor de arme trebuie să fie în mare măsură calitativă.

O altă unitate de măsură — care ar putea permite aprecierea cantitativă a aspectelor calitative ale cursei înarmărilor — ar fi o evaluare a stocului mondial de putere letală care, firește, a crescut în proporție astronomică o dată cu apariția armelor nucleare. Cifra este în prezent atît de uriașă —

în urmă cu cîțiva ani ea echivala cu aproximativ 15 tone de TNT pe cap de locuitor în întreaga lume — încît aproape că desfide imaginația. În orice caz, evaluările de acest gen au mai multă legătură cu o analiză militară decît cu o analiză economică și socială a cursei înarmărilor. Pentru scopul raportului de față, unitatea de măsură pe care o reprezintă cheltuielile trebuie deci să rămînă primordială. Pe baza lor se pot face calcule cu privire la costul real al cheltuielilor militare, adică cu privire la folosirile alternative care puteau fi date resurselor, în cazul în care nu ar fi fost consacrate cheltuielilor militare.

CAPITOLUL III

DINAMICA CERCETĂRII ȘI DEZVOLTĂRII MILITARE

Gradul în care cheltuielile militare afectează alte domenii ale cheltuielilor publice și particulare devine mai clar atunci cînd este înțeleasă dinamica cursei, așa cum se oglindește ea în perfecționarea continuă a armamentelor... În mod evident scara resurselor care sînt furnizate pentru menținerea forțelor armate și pentru achiziționarea de armamente este determinată prin hotărîre politică. Atunci cînd hotărăsc astfel, guvernele schimbă nivelul cheltuielilor lor militare în sens ascendent sau descendent. În plus, nu decurge în mod necesar că procesul de acțiune și reacțiune care caracterizează cursa înarmărilor, în mod cert cursa înarmărilor în materie de arme perfecționate, înseamnă că securitatea crește pe măsură ce suma cheltuită pentru armamente este mai mare. De fapt, în domeniul armelor nucleare se pare că lucrurile stau invers. Fiecare nou pas în perfecționarea unor asemenea armamente deschide de obicei un stadiu mai periculos de nesiguranță și insecuritate. În plus, fiecare nouă generație de arme și sisteme de arme reclamă în mod inevitabil noi și noi resurse care ar putea fi folosite pentru diferite scopuri economice și sociale. Încurajînd dezvoltarea anumitor sectoare ale tehnologiei, și furnizînd resurse pentru domenii de bază ale științei care ar putea influența dezvoltarea de arme perfecționate, cursa înarmărilor afectează de asemenea în mod inevitabil direcția și ritmul dezvoltării științifice și tehnologice a unei țări. La timpul său, efectul ei a fost de a încuraja activitatea în anumite domenii ale științei, și de a întîrzia progresul în altele. Ea stimulează cererea pentru anumite categorii de specialiști și pentru anumite categorii de informații specializate, fără de care proiectele militare dorite nu ar putea fi realizate. În lipsa unei hotărîri politice puternice într-o direcție contrară, acest proces, în special în măsura în care se referă la arme moderne perfecționate, s-ar putea desfășura la infinit.

În anii '60, gradul folosirii resurselor în acest scop (militar — n.t.) a fost considerabil, nu numai, și nu surprinzător, în acele state care într-un moment sau altul erau angajate în activități ostile, dar și în acelea care erau îndemnate să se înarmeze de climatul „războiului rece". În plus, efectul perfecționării continue a echipamentului militar a fost mult mai mare decît ar implica doar o expunere numerică a resurselor economice implicate. Procesul era legat în mod inevitabil de un efort de cercetare și dezvoltare unilateral, care depindea de serviciile unui număr disproporționat de oameni de știință și ingineri. Deși raportul dintre ei și forța de muncă profesională totală a scăzut în anumite țări începînd din primii ani ai deceniului 1960—1970, el continuă să rămînă impresionant. Probabil că cel puțin un sfert din totalul oamenilor de știință și inginerilor din lume care sînt angajați în cercetare și dezvoltare continuă să lucreze de fapt pentru scopuri militare, și cercetarea și dezvoltarea militară absoarbe probabil aproximativ 25 miliarde dolari dintr-un total mondial de cheltuieli pentru cercetare și dezvoltare evaluat la aproximativ 60 miliarde dolari. Forțele armate absorb de asemenea numeroase talente administrative și calificări tehnice, și în multe cazuri personalul militar urmează cursuri de pregătire îndelungate și extrem de costisitoare în instituții de învățămînt speciale. Perfecționarea crescîndă a armelor înseamnă totdeauna că indiferent de procentajul unui buget național care este consacrat cheltuielilor militare, procentajul corespunzător din punct de vedere al folosirii mîinii de lucru științifice profesioniste va fi mai ridicat. Este un lucru obișnuit să se constate că în țări cu industrii militare dezvoltate, proporția forței de muncă din industria construcțiilor de mașini care este absorbită în producția de echipament militar este mult mai mare decît procentajul din produsul național brut care este consacrat cheltuielilor militare, și că procentajul tuturor oamenilor de știință și inginerilor calificați folosiți pentru cercetarea și dezvoltarea militară este și mai ridicat încă.

Datele cu privire la programele de arme perfecționate din anii '60 oferă multe exemple de renunțare la proiecte costisitoare înainte de completarea lor, și după ce s-au cheltuit sute de milioane de dolari pentru ele. Exemple în acest sens se găsesc din plin în documentele publicate de țările occidentale. Bombardierul de vînătoare perfecționat al Marii Britanii TSR 2 ; sistemul de armă antiaeriană „Mauler" al Statelor Unite ; racheta nucleară lansată din aer „Skybolt" a Statelor Unite, precum și diferite tipuri de rachete cu baza pe sol proiectate de mai multe țări au fost toate abandonate în timp ce erau dezvoltate după cheltuieli uriașe de resurse. Uneori, activitatea a încetat din cauza imposibilității de a depăși un obstacol tehnologic sau științific. Alteori s-a renunțat deoarece concepția pe care se baza proiectul s-a schimbat în urma unei noi aprecieri militare a „necesității" sau din cauza evoluțiilor produse în arsenalul unui inamic potențial. De cele mai multe ori însă proiectele au fost abandonate deoarece s-au lovit de bariera impusă de proporția absolută a economiei țării interesate. Armele noi costă totdeauna mai mult, uneori de cîteva ori mai mult decît predecesoarele lor. Deoarece proiectele abandonate sînt susceptibile să fie înlocuite de altele, procesul de abandonare sporește risipa economică provocată de cursa înarmărilor.

Menținerea în cursa înarmărilor costă an de an mai scump. Totuși, nici o țară nu poate obține o securitate mai mare consacrînd cursei înarmărilor o parte tot mai mare a resurselor ei. Cursa înarmărilor a avut deja ca rezultat stocarea unei cantități mai mari de putere distructivă decît ar fi nevoie pentru orice scop militar imaginabil. Între timp, cursa înarmărilor a provocat daune economice încurajînd continuarea unor proiecte militare de cercetare și dezvoltare vaste și prohibitive din punct de vedere al costului lor, pe care multe persoane informate le consideră imposibil de completat deoarece au depășit de mult posibilitățile tehnologice raționale.

Astfel, cursa înarmărilor constituie un obstacol în calea dezvoltării deoarece pe de o parte consumă din plin resursele materiale și umane disponibile, iar pe de altă parte, sporește amenințarea la adresa păcii. Prin esența ei, ea este incompatibilă cu dezvoltarea economică și socială normală.

(Va urma)

Încetarea cursei înarmărilor, desființarea bazelor militare pe teritorii străine reprezintă obiectivele a numeroase demonstrații populare în orașele Europei occidentale

ŞOMAJUL

UN ATRIBUT INSEPARABIL AL CAPITALISMULUI

prof. dr. Ion Bulborea

Cu peste o sută de ani în urmă, Marx aprecia că „suprapopulaţia muncitorească", adică şomajul sub diferitele sale forme, este produsul necesar al acumulării capitaliste „şi chiar o condiţie de existenţă a modului de producţie capitalist". Această apreciere teoretică îşi păstrează valabilitatea şi azi, fiind confirmată de fapte. Oricît ar părea de paradoxal, în multe ţări capitaliste, şomajul se menţine la un nivel ridicat şi în condiţiile progresului tehnico-ştiinţific actual, ale sporirii capitalului social în funcţiune, ale extinderii proporţiilor producţiei şi ale numărului de muncitori activi, ale dezvoltării forţei productive a muncii şi ale creşterii resurselor avuţiei naţionale, ceea ce dovedeşte că şomajul ţine de esenţa însăşi a capitalismului, indiferent de mutaţiile intervenite în cadrul acestui mod de producţie. Şomajul nu se exprimă printr-un surplus real al populaţiei active faţă de nevoile producţiei, ci prin existenţa unei populaţii muncitoreşti „suplimentare" în raport cu necesităţile valorificării capitalului, ale goanei după profit. Dovadă în acest sens este lipsa forţei de muncă într-o serie de ramuri şi profesii, paralel cu excedentul mîinii de lucru în altele.

Fenomenul utilizării incomplete a forţei de muncă este vechi; s-ar putea spune că este de o vîrstă cu capitalismul, fiind o **constantă** a mecanismului său de funcţionare, capitalismul însuşi fiind „creator" de şomaj. Evident, însă, proporţiile şi formele sale de manifestare au evoluat de la o etapă la alta, fiind atît însoţitorul liberei concurenţe cît şi, mai ales, al domniei monopolurilor.

În teoria economică burgheză au existat şi există încercări de a justifica şomajul, atribuindu-i alte cauze generatoare decît cele reale. S-a mers pînă acolo încît s-a vorbit de existenţa unui şomaj „voluntar" (A. Pigou), determinat de condiţiile bune de trai ale populaţiei muncitoare, care i-ar permite acesteia ca o parte din timp să „se odihnească" (!). În contradicţie chiar şi cu cea mai sumară constatare faptică, această justificare a şomajului n-ar putea, la prima vedere, să stîrnească decît zîmbete, prin însăşi absurditatea ei. Cum ar putea exista muncitori care să-şi permită, în loc de a munci, să se „odihnească", fiind ştiut că singura lor posibilitate de a supravieţui este aceea de a vinde forţa lor de muncă capitaliştilor ? Faptele atestă, dimpotrivă, existenţa unui şomaj forţat şi nicidecum „voluntar". Alţi economişti burghezi încearcă să explice fenomenul inocupaţiei unei părţi importante a forţei de muncă prin fluctuaţii sezoniere şi ciclice, prin factori conjuncturali, eludînd cauza adevărată. Acum şase decenii apăruse în Occident o carte intitulată semnificativ „Problemele şomajului" conţinînd rapoarte ale unor oameni de afaceri şi cercetători în domeniul social, care stăruiau asupra cauzelor şi măsurilor ce trebuiau întreprinse pentru înlăturarea acestei maladii. Autorii

NEW YORK
În faţa unui birou de plasare

conchideau că fenomenul se datorează „relei organizări a pieţei muncii", iar soluţia consta, după părerea lor, în „perfecţionarea instituţiilor de plasare". Cu alte cuvinte, nu necesităţile de valorificare ale capitalului, goana după profit ci numai pur şi simplu unele „deficienţe" în organizarea pieţei forţei de muncă ar constitui cauza şomajului. Perfecţionarea instituţiilor de plasare ar fi fost în măsură, deci, să rezolve pe deplin problema şomajului. Nu s-ar putea spune că în decurs de şase decenii instituţiile capitaliste de plasare nu s-ar fi perfecţionat, modernizat şi totuşi şomajul continuă să existe, inclusiv în ţările capitaliste cele mai dezvoltate. Faptul apare normal întrucît însăşi organizarea instituţiilor de plasare nu este subordonată necesităţilor forţei de muncă (de asigurare a deplinei sale folosiri) ci necesităţilor de valorificare ale capitalului, cu alte cuvinte intereselor înguste, de clasă ale capitaliştilor, de a obţine profituri maxime.

Pe linia dezvăluirii cauzelor şomajului, economiştii burghezi de mai tîrziu n-au înaintat prea mult. Au depus însă eforturi în direcţia perfecţionării reţetelor de „însănătoşire" a economiei capitaliste, de restabilire a echilibrului economic deteriorat. Dacă pînă la izbucnirea marii crize economice din 1929—1933 optimismul gînditorilor burghezi privind perspectivele ocupaţionale era nereţinut, după acest eveniment starea de spirit s-a schimbat în mare parte. Lordul J. M. Keynes a recunoscut în mod deschis existenţa şomajului, atribuind-o însă discrepanţei dintre economii şi investiţii şi emiţînd, în acest sens, ideea „folosirii depline" a mîinii de lucru în capitalism cu ajutorul intervenţiei statului în economie, prin pîrghiile de care acesta dispune. Keynesismul a constituit fără îndoială un moment important în preocupările teoretice şi practice privind utilizarea forţei de muncă în capitalism. Puternica criză economică din 1929—1933, cu proporţiile sale deosebit de ridicate ale inutilizării forţei de muncă, a reprezentat un semnal de alarmă : proporţiile „prea ridicate" ale şomajului ajunseseră să afecteze însuşi mobilul producţiei capitaliştilor — obţinerea de profituri. În aceste condiţii teoria economică burgheză a căutat să găsească un răspuns situaţiei şi să preconizeze soluţii pe plan practic, tocmai în vederea asigurării în condiţii cît mai lesnicioase a valorificării capitalului. „Deplina folosire a forţei de muncă" a fost inclusă printre coordonatele echilibrului economic capitalist, de a cărui realizare depindeau şi profiturile capitaliste, iar intervenţia statului a fost considerată instrumentul prin intermediul căruia să se înfăptuiască acest obiectiv.

Dar deplina utilizare a forţei de muncă nu a fost nicidecum asigurată. S-ar putea afirma că problema folosirii mîinii de lucru s-a numărat printre preocupările constante ale statului capitalist în ultimele decenii. Cu toate acestea, şomajul continuă să rămînă permanent pe agenda „de lucru" a oficialităţilor şi întreprinzătorilor. Şi aceasta datorită faptului că adevărata cauză generatoare a acestui fenomen se află în **esenţa** orînduirii capitaliste — în menţinerea proprietăţii capitaliste, a dominaţiei oligarhiei monopoliste, în incapacitatea economiei capitaliste de a se dezvolta în mod echilibrat. Intervenţia statului capitalist nu a reuşit să asigure nici echilibrul economic, nici deplina utilizare a forţei de muncă, întrucît această intervenţie s-a făcut **în sensul asigurării expansiunii monopoliste, al valorificării capitalului şi numai în măsura necesităţilor acestuia.**

În fond, ceea ce urmăreşte comandamentul monopolist-statal nu este „deplina utilizare a forţei de muncă", lichidarea şomajului, ci limitarea acestuia din urmă la proporţii care să nu afecteze interesele monopolist-statale, ba mai mult care să fie convenabile acestora. Sensul căutării unei depline utilizări a forţei de muncă în capi-

talism este acela al încercării de a frîna dimensiunile prea mari ale şomajului — care ar pune sub semnul întrebării stabilitatea economică şi o dată cu ea profiturile de monopol şi care ar putea declanşa mişcări revendicative prea puternice. Ce poate dovedi mai elocvent acest lucru decît faptul că în unele ţări capitaliste existenţa şomajului este inclusă în mod deliberat în calcule, „deplina utilizare a forţei de muncă" fiind considerată înfăptuită atunci cînd şomajul a atins un nivel „numai" de 2—4 la sută din totalul populaţiei apte de muncă ? Şi dacă dintr-un unghi de vedere, aceasta nu înseamnă altceva decît o recunoaştere oficială a neputinţei statului monopolist de a soluţiona o problemă majoră a economiei, aceea de a pune de acord cererea şi oferta de forţă de muncă, dintr-un alt unghi de vedere, aceasta reprezintă, din partea monopolismului statal, recunoaşterea, de asemenea oficială, a faptului că el nu încearcă cu nimic să-şi depăşească condiţia de clasă, căutînd în mod deliberat să păstreze o masă de şomeri pe care s-o folosească drept pîrghie de presiuni asupra luptei revendicative a clasei muncitoare. „Prevederea" existenţei unui anumit cuantum de şomaj reprezintă în acest fel şi o confirmare a adevăratelor intenţii ale monopolismului statal de a-şi asigura realizarea intereselor, respectiv a profiturilor înalte de monopol, pe seama oamenilor muncii, păstrînd o masă de şomeri atît ca pîrghie de presiuni asupra luptei revendicative a clasei muncitoare cît şi ca modalitate de a-şi prezerva profiturile şi într-o eventuală schimbare a conjuncturii economice. Aceleaşi intenţii ies în evidenţă şi mai pregnant în momentele în care, profiturile fiindu-i asigurate, monopolismul statal nu pregetă să lase ca în practică şomajul să depăşească limitele „prevăzute", situaţie prezentă în numeroase rînduri în multe ţări capitaliste.

Reţetele keynesiste au fost ulterior folosite şi perfecţionate de adepţii şi criticii săi burghezi, dar problema şomajului continuă şi azi să rămînă nesoluţionată şi deosebit de acută. Ea afectează nu numai o ţară sau alta, ci sistemul capitalist în ansamblu. În diferite ţări capitaliste se manifestă, de mai mulţi ani, o stare de tensiune nedisimulată, accentuată continuu de criza sistemului monetar, de dezechilibrul b a l a n ţ e l o r comerciale şi de plăţi, de proporţiile inflaţiei şi spirala preţurilor, de presiunea monopolurilor asupra veniturilor populaţiei. Dacă pînă nu de mult se vorbea cu insistenţă de fenomenul „supraîncălzirii", caracterizat, pe lîngă aspectele negative menţionate, şi de un ritm relativ alert al creşterii economice, în prezent a intrat aproape în limbajul obişnuit al multor gînditori occidentali noţiunea de „stagflaţie" ca trăsătură caracteristică a economiei capitaliste actuale. Cu alte cuvinte, la neajunsurile anterioare s-a adăugat şi diminuarea ratei creşterii economice, creştere pusă de multe ori pe seama politicii de promovare a unei stări inflaţioniste „moderate". De exemplu, S.U.A., citadela capitalismului contemporan, înregistra în iunie anul acesta o scădere a producţiei industriale de 3,8 la sută faţă de nivelul din august 1969. Pe un asemenea fond general — desigur cu trăsături specifice de la o ţară la alta şi de la o perioadă la alta — îşi întinde ramificaţiile inutilizarea cronică a forţei de muncă în numeroase ţări capitaliste. Încă o dată este probată cu argumentul faptelor teza marxistă că orînduirea capitalistă nu poate exista fără o armată de şomeri.

În rîndul economiştilor burghezi s-a încercat, în ultimul timp, o teoretizare a raportului de proporţionalitate inversă care ar exista între şomaj şi inflaţie (între şomaj pe de o parte şi dinamica salariilor şi a preţurilor pe de altă parte — vezi teoriile economistului britanic A. W. Philips), apreciindu-se că o politică inflaţionistă „înţeleaptă" şi „moderată" ar diminua şomajul.

Privind, însă, situaţia din ţările capitaliste observăm că rata înaltă a şomajului este secondată de adînci tensiuni inflaţioniste, cu consecinţe grave asupra situaţiei maselor muncitoare. După calculele O.C.D.E. (Organizaţia pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică), preţurile au înregistrat creşteri mari în diferite ţări ale lumii capitaliste. Astfel, în perioada 1963—1971 ele au sporit în Marea Britanie cu 35,3 la sută, în R.F. a Germaniei cu 20,6 la sută, în Italia cu 27,7 la sută, în S.U.A. cu 26,8 la sută, cu peste 28 la sută în Franţa.

Urcarea preţurilor, alături de „îngheţarea" salariilor şi de presiunea fiscală sub forma impozitelor directe şi indirecte, constituie o povară grea pentru masele muncitoare în societatea capitalistă. La acestea se asociază spectrul şomajului care a devenit o plagă tot mai ameninţătoare pentru milioane de oameni ai muncii. Se dovedeşte, astfel, inconsistentă teza raportului de proporţionalitate inversă între şomaj şi inflaţie fapt, de altminteri recunoscut şi de unii gînditori burghezi. De exemplu, R. Gordon, sub redacţia căruia a fost elaborată o lucrare privind evoluţia preţurilor în S.U.A. (lucrare întreprinsă în 1970 de National Bureau of Economic Research), neagă existenţa unei relaţii stabile între şomaj şi inflaţie care să confirme „curba lui Philips".

După cum se poate uşor observa din tabelul de mai jos, numărul şomerilor în ţările capitaliste dezvoltate se menţine la un nivel ridicat, cu pronunţate tendinţe de creştere în majoritatea lor. Cele mai greu lovite de şomaj sînt S.U.A. În populaţia activă proporţia şomerilor a crescut la 6 la sută iar în rîndul muncitorilor negri la peste 9,5 la sută. În mai 1971, numărul şomerilor era cel mai ridicat din ultimii 20 de ani (în timpul recesiunii din 1957/1958 au fost înregistraţi pe piaţa muncii 4 680 mii de şomeri). În Anglia ponderea şomerilor în totalul populaţiei apte de muncă a ajuns la 3,7 la sută, iar în Irlanda de Nord la 8,4 la sută. În Canada numărul şomerilor este de aproximativ 500 000, adică circa 7 la sută din populaţia activă a ţării. Şirul exemplificărilor ar putea fi extins cu noi date şi fapte din alte ţări capitaliste. Precizăm că cifrele oferite de oficialităţi privind dinamica şomajului nu oglindesc fidel dimensiunile acestui flagel social, ele neluînd, de regulă, în considerare, marea masă a şomerilor parţiali.

Caracteristic etapei actuale nu este pur şi simplu rata înaltă a şomajului, dimensiunile sale zonale sau regionale, ci faptul că această maladie apasă asupra tuturor păturilor de oameni ai muncii. Ea afectează nu numai pe muncitorii productivi necalificaţi sau calificaţi, ci şi pe specialiştii cu înaltă calificare. Fără îndoială că actuala revoluţie tehnico-ştiinţifică, aplicarea progresului tehnic au, în condiţiile orînduirii capitaliste, consecinţe asupra utilizării forţei de muncă, eliminînd o parte care devine „de prisos" sau care „nu se adaptează" noilor cerinţe ale producţiei moderne. Se vorbeşte chiar de un „şomaj tehnologic". **Cauza principală rezidă, însă, în incapacitatea capitalismului de a da răspuns problemelor sociale pe care le ridică viaţa, progresul tehnico-ştiinţific actual.** Şi această incapacitate ţine de esenţa orînduirii capitaliste şi nu de politica promovată de un guvern sau altul. În S.U.A., din iulie 1969 şi pînă în decembrie 1970, „porţile şomajului" au fost larg deschise şi personalului tehnico-ştiinţific, numărul şomerilor cu calificare superioară crescînd de la 170 mii la 234 mii. Există în prezent în S.U.A. aproximativ 60 000 de şomeri din rîndul cercetătorilor, inginerilor şi tehnicienilor de înaltă calificare.

Ceea ce reţine, de asemenea, atenţia este faptul că şomajul cuprinde o mare parte a tineretului, acesta fiind primul afectat de fluctuaţiile conjuncturale. În Franţa, cifrele oficiale indică 250 000 tineri care nu au un serviciu stabil. În vara acestui an, Ministerul Muncii al S.U.A., într-un studiu consacrat situaţiei tineretului, releva că „în rîndurile tineretului şomajul a atins proporţii descurajante", apreciind că în primele 100 mari oraşe americane „şomajul în rîndurile tinerilor negri a ajuns la 45 la sută, iar în cele ale tinerilor albi la 18 la sută. Pe scara naţională, ponderea este de 10,5 la sută şi, respectiv, 7,5 la sută" Presa americană arată că anul acesta numeroşi absolvenţi universitari au rămas fără lucru. „Anul 1971 — remarca «Wall Street Journal» — va fi nefast pentru absolvenţii şcolilor superioare".

O situaţie tot atît de gravă este înfăţişată cititorilor şi de presa italiană.

NUMĂRUL MEDIU ANUAL DE ŞOMERI ÎN PRINCIPALELE ŢĂRI CAPITALISTE INDUSTRIALIZATE

(în mii) *

Nr. crt.	Ţara	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971 **
1	S.U.A.	3 365	2 875	2 975	2 820	2 830	4 150	4 800 (sept.)
2	R.F.G.	140	155	445	315	175	145	135 (iunie)
3	Franţa	140	150	196	254	223	262	329 (aug.)
4	Italia	1 285	1 210	1 105	1 050	960	920	700 (iulie)
5	Anglia	360	390	599	601	597	640	930 (sept.)
6	Japonia	390	440	630	590	570	590	800 (apr.)

*) După date oficiale.
**) Estimaţii (ultime date disponibile).

Astfel, conform unui recent raport prezentat de Ministerul Muncii din Italia, în această țară se află 450 mii de tineri șomeri.

În etapa actuală problema șomajului depășește cadrul strict național îmbrăcînd și un aspect „internațional". Este vorba de migrația populației apte de muncă din țările mai puțin dezvoltate spre țările capitaliste puternic dezvoltate din punct de vedere economic (vezi „Lumea" nr. 29/1971). Se întîlnește un adevărat exod al forței de muncă „suplimentare" din țări ca Grecia, Spania, Portugalia, și, chiar dintr-o țară dezvoltată ca Italia, în căutarea de lucru în alte țări (R.F.G., Franța, Olanda). Dar starea de incertitudine, practicile discriminatorii la care sînt supuși, muncile cu nivel scăzut de calificare care le sînt oferite, îi pun pe imigranți într-o stare de inferioritate și umilință, dezvăluind și mai mult fața inumană a capitalismului. Cifre oficiale apreciază numărul muncitorilor imigranți în Europa occidentală la 6—7 milioane, pe lîngă condițiile mizere în care muncesc și trăiesc, relevîndu-se și faptul că aceștia fac obiectul unor triste tranzacții — ca orice marfă — ale speculanților internaționali de forță de muncă.

Ocupîndu-ne de problema șomajului nu putem să trecem cu vederea un fenomen devenit notoriu în condițiile desfășurării actualei revoluții tehnico-științifice și anume coexistența unei inutilizări cu caracter cronic a forței de muncă disponibile alături de oferta relativ ridicată de posturi vacante în diferite ramuri și profesii. Unii economiști burghezi încearcă să prezinte această situație ca fiind „normală", reprezentînd, de fapt, un „preț al progresului" în condițiile revoluției științifice-tehnice contemporane. În realitate, este însă vorba de incapacitatea societății capitaliste de a asigura, în contextul desfășurării actualei revoluții tehnico-științifice, adaptarea corespunzătoare a forței de muncă la nevoile producției moderne, într-un cuvînt calificarea și mai ales recalificarea forței de muncă potrivit cerințelor noilor industrii și profesii apărute. În acest fel, masa de șomeri de pe piața forței de muncă nu poate fi „absorbită" în locurile de muncă disponibile. După datele O.C.D.E. publicate în iulie 1971, existau în S.U.A. 132 mii de oferte de servicii nesatisfăcute în industria prelucrătoare în 1970. În Japonia numărul ofertelor nesatisfăcute s-a ridicat în 1970 la 521 mii, iar în mai 1971 la 487 mii. Franța înregistra în mai cifra de 123 mii oferte, iar Anglia 186 mii.

Presiunii colective a capitalului i se opune, însă, forța unită a clasei muncitoare, a tuturor păturilor asuprite și exploatate. Mișcările revendicative ale muncitorilor și ale altor categorii de salariați iau proporții tot mai mari în ultima vreme, iar revendicările de ordin social-economic, acțiunile împotriva „înghețării salariilor, a șomajului, pentru condiții mai bune de locuit și asistență socială se îmbină într-o măsură crescîndă cu cerințele de ordin politic. **(N. Red. În ce privește amploarea luptei revendicative din ultimul timp vezi „Lumea" nr. 44 și 45 din 1971).**

Realitățile lumii capitaliste confirmă încă o dată teza marxistă că șomajul este o condiție de existență a capitalismului, un atribut imanent al acestei orînduiri, ținînd de esența însăși a capitalismului.

CAMBODGIA ÎN LUPTĂ

La 9 noiembrie, poporul cambodgian a sărbătorit un eveniment de o deosebită importanță, dată de referință în istoria modernă a țării. În urmă cu 18 ani, după o luptă îndelungată, tenace și plină de sacrificii, Cambodgia și-a cucerit independența națională, eliberîndu-se de sub asuprirea colonială. Succesul forțelor care au militat pentru o viață liberă, pentru pace și progres a fost, la un an de la proclamare, consfințit în cadrul conferinței de la Geneva pentru restabilirea păcii în Indochina, care a garantat noului stat independența și suveranitatea.

În perioada care a urmat istoricului eveniment, poporul khmer s-a angrenat cu toate forțele în edificarea unei societăți și economii moderne, pentru depășirea moștenirii grele lăsate de dominația colonială. Rezultatul eforturilor populației îndreptate spre lichidarea rămășițelor trecutului nu au întîrziat să se manifeste : au fost puse bazele industriei naționale, în agricultură au avut loc prefaceri importante, în domeniile social, cultural-educativ și al învățămîntului s-au înregistrat succese. În planul relațiilor externe, Cambodgia s-a făcut cunoscută pe arena vieții internaționale ca un stat promovînd o politică de neutralitate și coexistență pașnică, punînd la baza legăturilor ei cu alte state principiile independenței și suveranității naționale.

Evoluția normală a dezvoltării statului cambodgian a fost, după cum se știe, dur întreruptă de lovitura de stat din 18 martie 1970, care a adus la putere junta militară reacționară a lui Lon Nol și Sirik Matak. Împotriva politicii antinaționale și antipopulare dusă de clica Lon Nol, sprijinită de intervenționiștii imperialiști, poporul khmer, forțele patriotice cambodgiene au trecut cu hotărîre la o largă luptă de rezistență și eliberare. Creat la cîteva zile după instalarea la Pnom Penh a așa-zisului „guvern" condus de Lon Nol, Frontul Național Unit al Cambodgiei (F.U.N.K.) a reprezentat și reprezintă detașamentul de luptă al eroicului popor khmer care, din nou în istoria sa atît de frămîntată, a luat armele în mîini pentru a-și apăra ființa națională. Succesele înregistrate de forțele patriotice în lupta lor dreaptă împotriva asupririi și intervenției militare străine au marcat pagini glorioase în cronica rezistenței poporului cambodgian. Sub conducerea adevăratului guvern al Cambodgiei în fruntea căruia se află prințul Norodom Sianuk, guvern de unitate națională care militează cu hotărîre pentru recucerirea libertății statului, pentru pacea și progresul poporului cambodgian, forțele patriotice au reușit ca într-o perioadă scurtă de timp să elibereze, pas cu pas, numeroase provincii ale țării (mai mult de două treimi din suprafața totală a Cambodgiei) înlocuind în aceste regiuni administrația lui Lon Nol, prin comitetele F.U.N.K. care acționează la nivelurile satelor, orașelor, districtelor și regiunilor. Extinse asupra domeniilor economic, militar și social-cultural, atribuțiile comitetelor Frontului Național Unit al Cambodgiei reflectă deplina autoritate și respectul de care se bucură în rîndul păturilor celor mai largi ale poporului khmer politica cu adevărat națională și populară promovată de guvernul regal de unitate națională. Referindu-se la semnificația victoriilor înregistrate de F.U.N.K., de forțele patriotice cambodgiene, în lupta lor de eliberare care este o parte integrantă a luptei tuturor popoarelor din Indochina, prințul Norodom Sianuk sublinia în cadrul unei cuvîntări : „Poporul Cambodgiei formează un front comun cu cele ale Vietnamului de sud și Laosului și, în conformitate cu rezoluția întîlnirii la nivel înalt din aprilie 1970, eliberarea celor trei state reprezintă o problemă care privește pe fiecare din cele trei popoare. Lon Nol folosește forțe străine, saigoneze, americane, tailandeze, iată de ce nu obține victoria. Noi ne bizuim pe cambodgieni în lupta noastră din Cambodgia și iată de ce obținem victoria".

După cum se știe, încă de la începutul luptei poporului cambodgian pentru salvgardarea ființei sale naționale, pentru reașezarea evoluției politicii interne și externe pe direcția pentru care numeroși patrioți s-au jertfit încă din perioada luptei împotriva dominației coloniale, opinia publică mondială și-a exprimat solidaritatea pentru cauza justă a poporului khmer.

Țara noastră și-a dovedit, în acest context, întreaga simpatie față de eforturile eroice ale poporului cambodgian, glasul poporului român făcîndu-se auzit nu o dată în cadrul mișcării largi de sprijinire și solidaritate a luptei forțelor progresiste, patriotice, conduse de Frontul Național Unit al Cambodgiei. Ca o expresie elocventă a politicii constante a României dusă în sprijinul luptei pentru eliberare a popoarelor din Indochina, guvernul țării noastre a fost printre primele care au salutat constituirea guvernului regal de unitate națională a Cambodgiei, exprimîndu-și dorința ca relațiile între cele două țări și popoare să evolueze continuu, pe baza strîngerii și adîncirii legăturilor bilaterale. Moment de referință al relațiilor româno-cambodgiene, întîlnirea între tovarășul Nicolae Ceaușescu și prințul Norodom Sianuk, care a avut loc cu ocazia vizitei președintelui statului nostru în R. P. Chineză, a reprezentat un prilej remarcabil de a se sublinia, o dată mai mult, încrederea celor două popoare în victoria finală a luptei de eliberare dusă cu eroism de poporul khmer sub conducerea Frontului Național Unit al Cambodgiei.

Cu ocazia sărbătorii naționale, a împlinirii a 18 ani de la proclamarea independenței statului cambodgian, ce se comemorează în condițiile luptei cu arma în mînă împotriva clicii reacționare a lui Lon Nol și a intervenției militare străine, poporul român își exprimă sentimentele sale de profundă solidaritate și simpatia față de poporul khmer, convingerea nestrămutată în victoria deplină a forțelor patriotice și progresiste în lupta dreaptă pe care o desfășoară, pentru pace, suveranitate, independență și un viitor mai bun.

Radu BUDEANU

COMPLETARE LA „DOSARUL DROGURILOR"

Dic. Baboian a oferit recent cititorilor, prin intermediul „Editurii politice", un excepţional reportaj-documentar despre halucinanta aventură a stupefiantelor. Prefaţată de subtilul şi profundul publicist Nestor Ignat, cartea lui Dic. Baboian, care poartă sugestivul titlu „Paşaport pentru infern", atestă din plin, prin însăşi maniera de tratare a temei, prin capacitatea selectivă a unui imens material studiat, dar, mai ales, prin arta narativă a autorului — în stilul senzaţionalului de calitate — dreptul de a i se acorda de către critică un valabil paşaport pentru marele reportaj. Genul, cam văduvit la noi de atenţia pe care ar merita-o, face parte din literatura de nonficţiune şi se bucură de predilecţia publicului larg, setos de informare, sensibil la orice îi poate oferi aspecte inedite ale lumii în care trăim. O astfel de literatură implică nu numai talent de naraţie, nu numai capacitatea de a emoţiona şi convinge prin arta cuvîntului, ci şi o îndelungată şi migăloasă muncă de studiu şi informare, de selectare şi structuralizare, de apelare onestă la surse autorizate (şi este meritul autorului de a le indica cu loialitate în „subsolul" paginilor), de „retopire" a întregului material într-o interpretare originală, inedită, încît reportajul-documentar să nu lase impresia colajului stîngaci furnizat de accesul la o informaţie specială.

Toate acestea, Dic Baboian le-a înţeles cu tact şi inteligenţă. Şi dacă talentul unui autor începe de la titlul lucrării, la el nu se termină cu „tabla de materii", ea însăşi constituind o captivantă lectură. Un singur reproş i-aş face reporterului : timiditatea explicaţiilor privind implicaţiile sociale ale flagelului, disecarea genezei răului şi motivarea proliferării lui explozive, consecinţele lui nefaste, văzute în toată amploarea lor, pentru o societate lovită atît de tragic şi de necruţător, în însăşi fondul ei de aur — tineretul. Genul obligă nu numai la etalarea factologică ci, atunci cînd este profesat cu aplicaţie şi bună-credinţă, la concluziile majore pe care orice literatură de nonficţiune le impune ca pe o condiţie a eficienţei sale.

Mărturisesc că tema mi-a fost apropiată şi că m-am simţit deseori tentat s-o abordez. Cîteva timide încercări mi-au eşuat tocmai din cauza neputinţei de a sonda în profunzime efectele sociale ale flagelului la scara lui finală, adică, la proporţiile viitorului.

Un anume lucru m-a tulburat profund :

Pînă acum, toate procedeele „clasice" de luptă cu toxicomania au eşuat : represiunea, constrîngerea delincvenţilor la cure de dezintoxicare, indignarea morală, predicarea virtuţilor, descrierea „în negru" a efectelor tuturor drogurilor pentru înspăimîntarea candidaţilor la viciu, chiar şi măsurile extreme, excluderea din societate, privarea de libertate, condamnările pe termen lung. Tentaţia drogului şi proliferarea epidemiei au rezistat. Unii pun asta pe seama puterii fascinatoare a fructului interzis, alţii leagă extraordinara capacitate de răspîndire a morbului prin nevoia de vis a omului constrîns de orizonturi tot mai limitate, încorsetat de tabuuri, claustrat în bidonville-uri pe verticală, epuizat de uniformitatea unui ritm de viaţă căruia nu i se mai poate adapta fără a renunţa la propria-i personalitate. Înseriat, banalizat, stereotipizat, eul individului refuză anihilarea prin sufocare, şi, atunci, drogul cu apologetica sa vin să-i ofere o ţeavă de eşapament către o existenţă iluzorie, dincolo de real, singura pasămite capabilă să restituie omului ceva care să corespundă cît de cît nevoii lui de vis. Apologeţii drogului văd în beţia albă posibilitatea creării unei supercondiţii umane obţinută însă pe calea abdicării de spirit şi a acceptării procesului degradant al unei „condiţii" subumane. A fi ceea ce nu eşti capabil să fii, a nu fi ceea ce sînt ceilalţi, a te desprinde de lume, a ţi-o „crea" pe a ta, proprie, diferită de a celorlalţi, a te detaşa de senzaţiile obişnuite, a realiza un sentiment al autodepăşirii, fie şi iluzoriu, măcar pentru o zi sau pentru un singur ceas, dacă nu pentru o viaţă, pare unicul deziderat al individului supus încercuirii oprimatorii. Într-o lume în care lipseşte bucuria de a mai crea ceva cu propriile mîini, traumatizată de angoase, hărţuită de întrebări fără răspuns, supusă accelerării galopante a ritmurilor unei curse nebune către un incert înainte, într-o lume care nu-i mai lasă individului decît dreptul de a face parte din majoritatea celor constrînşi să tacă, „drogsplozia" nu mai este o simplă chestiune de trafic ilicit cu stupefiante, de contagiune „din curiozitate", de „predispoziţie" maladivă a „unora", ci un amplu şi răscolitor fenomen social, căruia trebuie să i se răspundă altfel decît prin paliative. Prohibiţia n-a stîrpit alcoolismul, înfricoşarea cu judecata de apoi n-a îndreptat păcatul, nici toxicomania de masă nu va dispărea fără eradicarea cauzelor de bază care provoacă şi întreţin flagelul.

„BEŢIA ALBĂ"
Un proces de degradare a fiinţei umane

De ce, în primul rînd, tocmai în tineret loveşte mai frenetic şi mai necruţător, morbul ? De ce explozia flagelului s-a produs în a doua jumătate a anilor şaizeci ? De ce proliferarea lui continuă în lumea occidentală în ciuda unei puternice propagande anti-drog şi a măsurilor de reprimare, în sfîrşit, adoptate ? Să fie numai o chestiune de „modă" a timpului ? Este ca şi cînd am spune că, la un moment dat, omenirea n-a avut altceva mai bun decît să-şi bată piroane în cap alegînd cu precădere capetele fondului ei de aur, cele ce deţin resursele viitorului — tineretul.

Cei ce şi-au consacrat activitatea studierii flagelului îi fac exegeza, îi găsesc un loc în istorie, punîndu-l să traverseze toate epocile, inventariază drogurile şi stupefiantele de la cele mai benigne pînă la cele mai maligne, descriu cazuri după cazuri, istorisesc loviturl senzaţionale date producătorilor şi traficanţilor, lansează semnale de alarmă, avertizează, somează, anatemizează, scot strigăte patetice liniştindu-şi astfel conştiinţa cu sentimentul datoriei „împlinite". Dar cărţile unora sînt adevărate tratate de producere şi utilizare a stupefiantelor, falsa lor „probitate" ştiinţifică mai mult stîrneşte curiozitatea candidaţilor la viciu decît îi înfricoşează, iar efectul lor este invers celui scontat. Nimeni — cel puţin dintre cei citiţi de subsemnatul — n-a mers pînă la dezvăluirea şi analiza motivelor reale, de ordin social, care stau la baza drogsploziei izbucnită în ultimii cinci ani. De ce flagelul se propagă atît de rapid tocmai în statele aşa-zise „supradezvoltate" ? Replica o ştim, exegezii drogului vor răspunde pe loc că el este deopotrivă şi apanajul ţărilor subdezvoltate. Corelaţia mi se pare firească, doar motivele sînt, în fiecare caz, altele. Bogaţii au burta plină şi capul gol pe care şi-l îndoapă cu tranchilizante. Săracii au burta goală şi, negăsind cu ce să şi-o umple, caută euforice. Dacă n-ar fi născocit ei, truditorii cei mai umiliţi ai pămîntului, stupefiantele, le-ar fi creat lumea modernă.

În lupta cu ravagiile toxicomaniei, stabilimentele umile şi mereu în goană după fonduri, întemeiate de cîţiva entuziaşti, nu au mai mult efect decît cel recoltat de „Armata Salvării" cu azilele ei de noapte şi predicile cu fanfară printre oile rătăcite ale domnului. A sconta un rezultat radical pe această singură cale este atît de iluzoriu, încît nici susţinătorii ei nu cred într-o reală eficienţă. Mulţi au intrat în „branşă" nu atît din samaritenism, cît pentru a-şi cîştiga şi ei o pîine, necrofori ai nenorocirii contra căreia luptă cum pot, ştiind însă că eradicarea ei i-ar putea lăsa pe drumuri dar, slavă domnului, alte şi alte nenorociri bat la uşă şi vocaţia lor îşi va găsi întotdeauna un debuşeu onorabil.

Un refugiu anti-drog, profilat pe dezintoxicarea toxicomanilor, are ne-

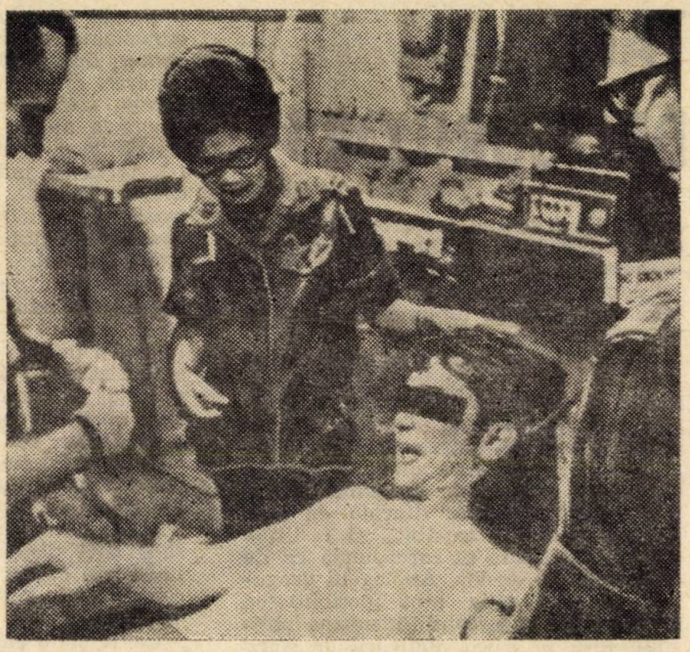

„OZONE HOUSE"
Se încearcă salvarea unui toxicoman

voie de un buget minim de 250 000 dolari pe an, sumă din care se pot întreţine 50 de pacienţi şi personalul adecvat. Plătind aceste sume prin contribuţii benevole, cetăţenii americani se pot întreba pe bună dreptate (aşa cum specifică publicaţia „Informations & Documents", editată de Ambasada S.U.A. la Paris), dacă astfel de stabilimente apărute din liberă iniţiativă, ca nişte asociaţii de binefacere neînregistrate oficial, nu pot deveni un fel de pretexte ale şarlatanismului ? Un astfel de centru care poartă numele fantezist de „Ozone House" a fost întemeiat de o tînără femeie cu aliură de hippy, fostă supraveghetoare din partea administraţiei judiciare asupra delincvenţilor minori lăsaţi în libertate condiţionată. Serviciul ei „Drug-Help" îşi ţine uşile deschise 24 de ore din 24 de ore şi este dotat cu echipe de voluntari veniţi dintr-o universitate apropiată, care asigură permanenţa. În casa care n-are nici umbră de atmosferă sanatorială, domneşte întotdeauna o hărmălaie extravagantă ca într-o comedie americană.

Adolescenţi cuminţi, tunşi ca în fotografiile cumsecade din albumele de familie, se amestecă cu pletoşi, fete cu flori în păr sau cu panglici colorate legate peste frunte, negri şi albi amestecaţi fără discriminare, şezînd pe jos, pe covoare, pe divane, în aşteptarea strigătului „Help !"

O voce infantilă cere la telefon precizări în legătură cu efectele L.S.D.-ului. Informaţiile sînt date cu toată obiectivitatea, fără nici o apreciere, fără nici un sfat anume. Conform doctrinei „Ozone" cel interesat trebuie lăsat să hotărască singur, liber, dar în cunoştinţă de cauză. Oportunitatea unei astfel de teorii poate fi discutată, dar ea constituie o replică la ineficienţa procedeelor „clasice". Alt apel : o mamă cere ajutor ; fiul ei şi-a pierdut cunoştinţa după ce a înghiţit cîteva tablete misterioase. Doi voluntari pornesc la adresa anunţată. Misiunea lor este de a interveni imediat, pe baza cunoştinţelor sumare din facultate şi a unei specializări sui-generis. In afară de aceasta ei au la îndemînă lista medicilor simpatizanţi cu mişcarea lor şi pot opta pentru o spitalizare. Această măsură este luată însă doar în extremis, deoarece casele heterodoxe de genul „Ozone" ştiu că pacienţii lor caută să evite orice internare de teama consecinţelor judiciare. După opinia organizatorilor, este preferabilă o asistenţă cu toate asigurările de rigoare în privinţa impunităţii, decît să lase bolnavii pe mîna poliţiei. Doar şi ei dispun de maşini, de telefoane portative, de întreaga gamă a produselor necesare dezintoxicării şi, în schimb, camerele lor n-au gratii, iar metodele puse în aplicare au dat unele rezultate concrete. Esenţial, după cum o atestă experienţa pozitivă a cîtorva case de acest gen, este faptul că, în administrarea lor au fost cooptaţi tocmai „subiecţii" pentru care au fost create, dîndu-li-se sentimentul că sînt lăsaţi să-şi asume singuri răspunderile într-un climat cît mai propice reluării dialogului lor cu societatea căreia îi revendicau dreptul la libertate. Pacienţii care le solicită cel mai frecvent ajutorul sînt tineri toxicomani fugiţi din casele părinteşti şi unde nu vor să se întoarcă prin „mănumilitari", ba, mai mult decît atît, nu ţin ca familiile lor să fie informate de situaţia în care au ajuns. Consemnul este respectat şi acestea nu sînt anunţate decît cu consimţămîntul bolnavilor. Altfel, „copiii străzii", primele victime ale flagelului, ar evita şi aceste oaze ale încercărilor, de atîtea ori eşuate, de a-i întoarce de pe drumul pierzaniei.

Filozofia acestor buni samariteni constă în convingerea că tinerii care li se adresează cu strigătul „Help !" trebuie ajutaţi în afara oricăror alte considerente decît salvarea sănătăţii lor trupeşti şi mentale. Într-o ţară ca Statele Unite în care medicina socială este cvasiinexistentă, funcţionarea în 1970 a peste 40 de „free clinics" constituite de voluntari cu scopul de a acorda asistenţă medicală celor prinşi în ghearele toxicomaniei, hippies, „copii-flori" ai rigolelor din metropolele americane, cei mai dezmoşteniţi dintre dezmoşteniţii societăţii de consum, prăzi facile pentru colţii flagelului, nu dau decît o picătură de speranţă în oceanul disperării. Insalubritatea vieţii lor, neglijarea celor mai elementare norme de igienă, promiscuitatea, subnutriţia, îi transformă pe aceşti fii ai lui Aquarius în paria ai lumii pe care o contestă.

„Generaţie spontanee" născută cu floarea în mînă ? Unii aşa au văzut apariţia acestei „flower-generation", dar ea n-a fost nici spontanee, iar floarea ei ar fi trebuit să fie mai curînd o capsulă de mac cu tija făcută dintr-un ac de seringă. Sau, poate, de lama unui cuţit. Căci şi „familia Manson" care hălăduia prin Valea Morţii după săvîrşirea quintuplei crime de la Bel Air, îşi declara apartenenţa tot la fiii lui Aquarius.

Nu sînt decît cinci ani de cînd, la 14 ianuarie 1967, în Golden Gate Park din San Francisco se desfăşura o stranie ceremonie : mii de tineri, fete şi băieţi, cu coroane de flori pe creştet, au invadat peluzele parcului cîntînd cîntece hinduse şi fumînd marijuana. Sloganele lor erau libertatea, amorul, pacea, întoarcerea la natură. „Faceţi dragoste, nu război" — glăsuia singura lor lozincă, şi se părea că atunci, la San Francisco, se năştea o nouă conştiinţă. America a surîs cu îngăduinţă, floarea vîrîtă în ţeava puştii părea să-i anunţe o perspectivă mai reconfortantă decît aspectul războiului din Vietnam. Dar mişcarea şi-a pierdut curînd elanul contestatar şi din tot „programul" ei nu a mai rămas decît sfidarea prin jeg, pletele şi straiele zlătăreşti — care pentru nimic în lume nu trebuie să semene cu costumele „monsieur" sau cu toaletele „madame", şi pe cît posibil, să fie de producţie artizanală fără vreun amestec al lui „homo tehnologicus" — ca o sfidare a umanităţii industriale.

Dar celor ce se încăpăţînau să ducă războiul nu le era mintea la dragoste, la flori, la natură. Degenerată, „mişcarea" născută în Golden Gate Park şi-a împrăştiat cohortele aservite zeului drog pe întreg pămîntul stabilindu-şi cîteva baze „strategice" în Haight Ashbury (San Francisco), East Village (New York), cartierul La Huchette (Paris), ca şi la Londra, Amsterdam, Hamburg, Copenhaga şi Stockholm. Acestea au devenit cu timpul escale sau „oaze" în junglele citadine pe calea pelerinajului către ţările „nirvanice" ale Orientului, acolo unde beţia albă era la ea acasă, iar mult jinduitul drog pentru marea, fatala, definitiva evadare dintr-o lume ce nu vrusese să asculte de floare, curgea gîrlă. Drumul peste mări şi ţări prin pîcla halucinogenelor trebuia să le fie un fel de purgatoriu care să-i pregătească sufleteşte pentru noua religie a zeului drog. „Filozofii" hippies, ca nişte preoţi de carnaval ai unei misiuni lipsite de orice element sacru, au propovăduit în stînga şi în dreapta fuga de lume ale cărei legi de existenţă sînt prea aspre, uneori pline de cruzime. Şi pentru că o altă lume nu aveau la îndemînă, au oferit turmelor lor dispreţul, indiferenţa, renunţarea, abandonul, dar, mai ales, paradisul artificial al beţiei albe. În naivitatea lor, unii discipoli s-au comparat cu primii creştini, cărora le era dat să răstoarne „păgînimea" pentru a construi o lume nouă pentru „Era lui Aquarius". Dar drogul, unica lor armă, a lovit mai întîi în propriile lor rînduri, propagîndu-se apoi, ca un năprasnic flagel, pe toate meridianele lumii occidentale.

Ioan GRIGORESCU

Rinascita

ROMA

CĂMAȘA PREA STRÎMTĂ

UN SEZON diplomatic dens ca puține altele în inițiative. Totuși, nu aceasta este, probabil, principala sa caracteristică. Ea pare să conste în faptul că intensa mișcare diplomatică în curs reflectă mai mult decît altădată schimbările care se desfășoară în lume, surprinde etapa extrem de dinamică începută în situația mondială.

În lumina a tot ce se întîmplă, nu este hazardat să afirmăm că ne aflăm în fața conștiinței faptului că o veche rînduială internațională nu mai reușește să funcționeze, deoarece nu se potrivește noii realități. Aceasta impune profunde revizuiri politice imediate și de mai amplă perspectivă. Care va fi noua organizare încă nu se poate spune, dar că cea veche a murit este clar ; de asemenea, nu se poate garanta că drumul spre noua rînduială va fi liniștit, ordonat. În schimb, este clar că vechea rînduială nu mai poate asigura stabilitatea instabilă de pînă acum.

Pe ce puncte se naște criza organizării mondiale care a caracterizat în general perioada postbelică ? Răspunsul care se dă în mod obișnuit la această întrebare este : bipolarismul. Apoi se afirmă că s-ar deschide o eră tripolară, caracterizată printr-un raport triunghiular între trei mari puteri. Părerea noastră este că afirmația respectivă constituie una din acele teribile banalități care se prelungesc în timp din acea lene intelectuală pe care o cuprind răspunsurile facile și simplificatoare și, mai ales, pentru că asemenea banalități corespund în esență unei voințe strategice a lagărului imperialist...

Adevărul este că rădăcina primordială a crizei vechii rînduieli mondiale se naște — și aceasta s-a întîmplat de mult timp, deși ne dăm pe deplin seama numai acum — din falimentul tuturor strategiilor încercate pînă în prezent, de imperialism (și impuse lumii în virtutea puterii americane), pentru a menține o stabilitate de interese economice, politice și militare. Dacă nu ne e clar acest punct, părerea noastră este că analiza și aprecierile riscă să devină precare. Falimentul se remarcă, în primul rînd, în fața realității U.R.S.S. și a R. P. Chineze ; falimentul se măsoară apoi în toată proporția lui în Vietnam, epicentrul agresiunii împotriva tuturor mișcărilor de eliberare națională ; falimentul este vizibil în legătură cu procesele istorice contemporane, frămîntate, este adevărat, dar, cu toate acestea, dominante : dezvoltarea socialismului la scară mondială și deșteptarea națională a popoarelor de pe toate continentele ; în sfîrșit, falimentul strategiei imperialiste se ciocnește și de revolta împotriva unei hegemonii americane nediscutate asupra lagărului occidental. De aici originea, în imediata sa manifestare, a etapei noi ce se deschide : asistăm tocmai la slăbirea, dincolo de orice rezistență, a noțiunii de bloc și la apariția unei tendințe spre participarea activă a unei voințe de a fi protagoniști și centre de hotărîre din partea tuturor statelor și națiunilor — indiferent dacă sînt mari sau mici.

Răspunsul la această profundă frămîntare poate oare să fie tripolar sau pentapolar, cum spune Nixon ? Ne îndoim. Nimeni dintre noi nu poate ignora, în realele dimensiuni politice ale lumii actuale, locul pe care-l ocupă marile puteri — fie ele mari puteri sau puteri potențial mari ; nimeni nu poate, de asemenea, ignora acea componentă nouă a luptei de clasă internaționale creată de politica de stat a țărilor socialiste, cu atît mai importantă cu cît sînt în mod obiectiv mai ample răspunderile decurgînd din ponderea pe care o exercită ele.

Dar, ceea ce nouă ni se pare clar este, chiar dacă aparent totul se reduce la o complexă partidă diplomatică a puterilor — și Nixon joacă în esență această carte — că contextul internațional în care se schițează noile inițiative face foarte dificilă o ipoteză tripolară, o simplă extindere cantitativă a unei vechi strategii americane. Aceasta, în primul rînd, pentru că simplul fapt al unei coordonări necesare mai mari a interlocutorilor mondiali este prin ea însăși mai dinamică ; în al doilea rînd, pentru că lumea este mai matură decît în trecut — e suficient să ne gîndim la ceea ce au dat tovarășii vietnamezi — și dacă ieri o țară nu a admis să-i fie dictate condițiile în altă parte, astăzi cu atît mai puțin va admite aceasta. În al doilea rînd, și poate că îndeosebi, pentru că problemele obiective care decurg din actuala structură mondială nu par posibil de ținut în frîu. Ne gîndim, de exemplu, la gradul atins de problemele subdezvoltării în ce privește Africa, Asia, America Latină și, deci, la deteriorarea obiectivă a mecanismului neocolonial, sau la maturizarea contradicțiilor interimperialiste, sau la dialectica deschisă în interiorul tuturor blocurilor. Cu alte cuvinte, nodurile care își așteaptă dezlegarea privesc latura politică a actualei rînduieli și merg pînă la rădăcinile mecanismului economic și social. Deci, îi pun concret pe toți în fața problemelor contemporane mari și hotărîtoare ale umanității : pacea și războiul, colonialismul și neocolonialismul, independența națională, foamea și rasismul.

Tot ceea ce s-a spus pînă acum nu urmărește să creeze un cadru exagerat de optimism privind evoluția situației mondiale. Vrem, în schimb, să subliniem că dacă întreaga realitate mondială tinde spre o nouă organizare, spre stabilirea dialogului, ea relansează — în termeni noi și mai pregnanți, coexistența pașnică. Dar toate acestea nu se vor realiza în mod automat. Începutul are un semn pozitiv, depinde de o cale și de niște tratative, care nu pot fi evitate, între marile puteri, dar problemele deschise sînt multe la număr. Chiar cele imediate — și ne este prezentă în minte mai ales agresiunea în Vietnam, al cărei sfîrșit continuă să fie o piatră de încercare pentru orice politică nouă — cît și problemele de perspectivă : inerente concepții asupra noii organizări mondiale, raporturi de forță reale, tip de gestiune a acestei etape politice internaționale, amploarea problemelor anterior amintite.

Nu este vorba numai de timp și răbdare în fața noilor procese în curs de gestație. Rezultatul va fi determinat, de asemenea, de gradul de angajare și de luptă al fiecărei țări, mare sau mică, pe care fiecare forță politică și ideologică va ști să-l folosească în îndeplinirea sarcinii de părtaș și factor coresponsabil la noile obligații, fără să lase în seama altuia un rol care îi revine și care este necesar.

Romano LEDDA

FOTOCRONICA

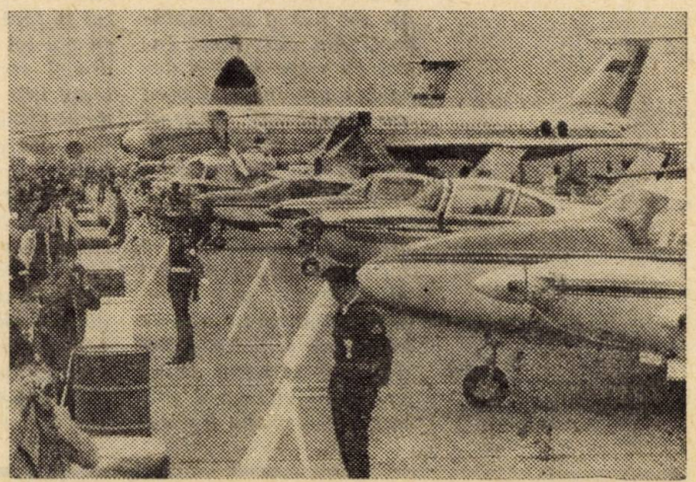

La Tokio, pe aeroportul Nagoya, a fost organizată la începutul acestei luni o mare expoziție aerospațială. Vizitatorilor le-au fost prezentate 170 de avioane și helicoptere de cel mai nou tip produse în opt țări, printre care U.R.S.S., S.U.A., și Japonia

L'EXPRESS

PARIS

MISTERUL DE LA PAGINA 25

DE CINCI ORI președinte al Ecuadorului începînd din 1933, de trei ori răsturnat de armată, Jose Maria Velasco Ibarra, în vîrstă de 78 de ani, riscă să nu-și încheie cel de al cincilea mandat : în cazărmi se aud murmure de revoltă. Motivul îl constituie petrolul. Mîini experte au subtilizat pagina 25 a noii legi cu privire la hidrocarburi, semnată recent de șeful statului. „Eroare poligrafică", s-a mulțumit să explice Alfonso Arroyo, ministrul resurselor publice. „Afacerea este mult mai gravă", ripostează grupuri de tineri ofițeri, care bănuiesc guvernul de a fi acordat avantaje nechibzuite companiilor străine. Or, pagina 25 conține tocmai articolul 86, care reglementează exportul beneficiilor obținute din exploatarea petrolului.

Aceste beneficii se anunță a fi considerabile. De cînd, în urmă cu patru ani, în jungla Amazonului au fost descoperite primele pînze de petrol, febra „aurului negru" a cuprins Ecuadorul. Tehnicienii consorțiului „Texaco-Gulf Oil", principala din cele 11 companii străine autorizate să prospecteze o zonă de 50 de mii kilometri pătrați, evaluează producția inițială la 400 mii barile pe zi (7 barile = 1 tonă) încă de anul viitor. Și, peste patru ani, ea ar putea să atingă 5 milioane barile. (Statele Unite, primul producător mondial, extrag 10 milioane barile pe zi).

Experții au și început să vorbească de un al doilea Kuweit. Se construiește o conductă de 500 km. Ea va străbate cordiliera Anzilor la o înălțime de 4 000 metri, pentru a lega zona de exploatare de portul Esmeralda, de la Pacific. Conducta ar urma să fie inaugurată în august 1972.

PREȘEDINTELE IBARRA
Un mandat periclitat ?

Principal producător de banane, produs care reprezintă o cincime din exporturile sale, Ecuadorul, datorită petrolului, s-ar putea vedea catapultat în lumea industrializată. Beneficiile petroliere îi vor permite să-și dubleze încasările în devize. Încă de pe acum, guvernul președintelui Velasco Ibarra

Contrapunct

ÎN CE SECOL TRĂIM ?

John Crosby

Francis Amos, președintele Institutului Regal de Planificare Urbană, a declarat recent că s-ar putea ca Marea Britanie să treacă din era invenției în era incompetenței. Amos nu face decît să exprime cu glas tare ceea ce mulți dintre noi bănuiam de multă vreme. Ne aflăm oare în secolul XX sau în secolul XII ? Recent, într-o scrisoare trimisă ziarului, un cititor se plîngea de noul său automobil : clanțele de la portiere au căzut după cîteva săptămîni ; nu poate să conducă în viteza I sau a II-a etc., un șir întreg de neplăceri. Am citit acest lucru cu mare interes deoarece automobilul meu are probabil aceeași marcă. Așa mi s-a întîmplat și mie cu mașina mea de ultimul tip.

D-na Heren trimite ziarului „The Times" o scrisoare despre mașina ei de spălat vase complet automată : o are de zece luni și nu mai funcționează de patru. După prima defecțiune a primit patru vizite ale reprezentanților firmei producătoare, care au venit însă fără piese de schimb. Mașina s-a defectat din nou și, după alte două vizite, așteaptă încă să fie reparată. Se pare că nu există piese de schimb.

Ascultați, dnă Heren, experiența mea cu un pick-up portativ. Fiul meu l-a răsturnat de pe masă cînd avea șase luni și încerca să învețe să stea în picioare. Ei bine, l-am dus într-un atelier din Chelsea, unde a mucegăit timp de un an și jumătate în așteptarea unei piese de schimb. Apoi ne-am mutat la țară și l-am luat cu noi tot nereparat. De atunci continuă să aștepte într-un alt atelier de reparații. Acum fiul meu are aproape patru ani.

De fapt mai avem un pick-up. Am dorit însă să-l repar pe cel portativ deoarece mă gîndeam că fiul meu ar putea dori să aibă un pick-up propriu cînd va împlini vreo 12 ani. Așadar, mai sînt încă opt ani în care poate să fie reparat. Credeți că va fi într-adevăr ? Doisprezece ani în total? Dumnezeule, catedralele erau construite într-un timp mai scurt.

De curînd cineva a scris un articol în care arăta că nimeni nu răspunde la telefon cînd chemi informațiile de la căile ferate. Nimeni nu te întreabă ce dorești în magazine. Unde sînt oamenii care muncesc ? întreabă el.

Ați încercat recent să chemați un instalator? Sau un mecanic auto? Sau un reparator de covoare? De trei ani încerc să repar caloriferele de la locuința mea. Instalatorii (i-am încercat pe toți instalatorii din emisfera occidentală și sînt pe cale să-i încerc și pe cei din Extremul Orient) spun cu toții : „vom veni la dv. atunci cînd vom rezolva urgențele. La biata d-nă Smathers s-au spart din nou țevile".

Anul acesta am și eu o urgență : un nou născut. „Un nou născut nu poate să supraviețuiască iarna fără căldură", strig eu. Unii afirmă că a aduce pe lume un copil înseamnă a recurge la o soluție disperată pentru a pune mîna pe un instalator.

Oamenii devin neglijenți. Recent, publicația „Security Gazette" relata că anul trecut au fost furate în Marea Britanie bunuri în valoare de 53 milioane lire sterline, dar că în realitate au fost furate probabil bunuri de alte sute de milioane fără ca cineva să fi băgat de seamă.

Un ultim cuvînt : ați remarcat că toate mărfurile par să fi fost fabricate în alte țări? Recent mi-am cumpărat o cămașă: fusese lucrată în Portugalia special pentru o firmă britanică. Am cumpărat un frigider de la o firmă proprietate americană, fabricat în Suedia pentru a fi vîndut în Marea Britanie. Oare Imperiul roman nu s-a îndreptat spre prăbușire atunci cînd toată munca a început să fie făcută de străini?

(După **The Observer**)

se lansează în cheltuieli considerate excesive. Aceste cheltuieli îngrijorează pe tinerii ofiţeri ; ei se întreabă care este fondul acordurilor încheiate cu companiile americane.

Dispariţia paginii 25 a agravat bănuielile lor. De aceea, pentru a restabili liniştea, ministrul apărării, Luis Robles Plaza, a adunat vreo 40 de ofiţeri superiori. „Nu vă amestecaţi în politică" — le-a cerut el. „Petrolul este o materie strategică de cea mai mare importanţă, deci de competenţa directă a armatei" — i-au răspuns ofiţerii. Şedinţa a fost furtunoasă.

În octombrie 1968, în Peru, pagina 11 a acordului încheiat cu o companie americană, „International Petroleum Company", dispăruse, de asemenea, în mod misterios. Generali progresişti au folosit acest motiv pentru a prelua cîrma ţării şi a naţionaliza petrolul.

Edouard BAILBY

THE GUARDIAN

MANCHESTER

MITĂ DE LA 5 DOLARI ÎN SUS

CORUPŢIA din rîndurile poliţiştilor newyorkezi este un lucru atît de obişnuit încît a devenit o adevărată „instituţie", cu perioade de ucenicie, „norme" de activitate, gratificaţii de Crăciun, plată la concediere şi chiar... pensii. Fondurile respective provin de la diverse firme din New York. Acestea sînt dezvăluirile făcute la audierile publice organizate de o comisie care anchetează acuzaţiile de corupţie în rîndurile a 32 000 de oameni reprezentînd departamentul poliţiei newyorkeze.

După primele două săptămîni de depoziţii, este clar că poliţiştii implicaţi nu se simt vinovaţi. Păcatul lor este doar că... au fost prinşi. După ce un poliţist dovedit vinovat de corupţie, un anume Edward F. Droge, a declarat că toţi cei 70 de poliţişti din circumscripţia sa, exceptînd doi, au primit mită, el a adăugat : „Dacă un poliţist ia bani, nu înseamnă că nu este un poliţist bun". Un alt ofiţer de poliţie corupt, William Phillips, a declarat că colegii săi ofiţeri — şi a recunoscut că toţi au primit mită — sînt poliţişti excelenţi, demni de toată încrederea.

Sistemul începe o dată cu intrarea în cadrele poliţiei. Potrivit declaraţiilor făcute de poliţişti, nici un instructor de la şcoala de poliţie nu avertizează pe recruţi împotriva corupţiei. Cînd poliţiştii încep să patruleze pe străzi, ofiţerii de poliţie veterani le spun la ce restaurante pot mînca şi la ce baruri pot bea pe gratis. Acesta a fost începutul atît pentru Phillips cît şi pentru Droge. Apoi urmează prima recompensă. Pentru Droge, acest lucru s-a întîmplat atunci cînd un ofiţer cu experienţă a acceptat 10 dolari pentru a nu aresta un şofer beat şi i-a dat apoi din această sumă 5 dolari lui Droge. „Între noi a existat o înţelegere tacită în ce priveşte motivul pentru care am căpătat cei 5 dolari" — a declarat Droge în depoziţia sa.

Anterior, el arătase că a intrat în poliţie deoarece „am privit totdeauna cu mult respect pe ofiţerii de poliţie şi am crezut că mă voi bucura şi eu de un asemenea respect". Dar el a arătat că respectul de sine a încetat o dată cu primirea celor 5 dolari. Acest prim şperţ de 5 dolari l-a primit însă după ce ofiţerii de poliţie mai vîrstnici au discutat cu el, l-au verificat şi l-au supus unei perioade de „încercare" pentru a vedea dacă va accepta sistemul mitei. Apoi Droge şi-a început ucenicia, aflînd de la ofiţerii mai vîrstnici cine oferă mită regulat („ajuns aici doreşti să afli ce contracte există în sectorul tău"), ce patroni de tripouri dau 5 sau 10 dolari pentru a nu-i aresta, pentru a nu fi hărţuiţi clienţii lor etc. După ce se încadrează în grupuri de ofiţeri corupţi, tînărul ofiţer participă la acţiuni regulate, în interesul său şi al altor poliţişti.

Phillips şi Droge aveau unele principii. Evitau să accepte mită de la conducători de automobile prinşi în flagrant delict de încălcare a regulilor de circulaţie, deoarece şperţurile oferite de ei nu merită riscul. Droge a explicat că ofiţerii care acceptă asemenea şperţuri examinează întîi cu atenţie pe conducătorul de automobil pentru a se asigura că nu este un reprezentant al legii, care încearcă să le întindă o cursă.

(Din **The Guardian**)

Phillips, care lua mită de 14 ani, a arătat cum a învăţat cu ani în urmă, de la ofiţeri mai vîrstnici, să evite şperţurile de la morfinomani, de la purtătorii de arme fără permis şi de la prostituate. De ce ? Stupefiantele se află în centrul atenţiei, a spus el. Oamenii înarmaţi pot ucide alţi oameni, inclusiv poliţişti. Iar prostituatele nu sînt demne de încredere, ele „toarnă", a adăugat el.

Lupta pentru carieră era, în mentalitatea acestor oameni, lupta pentru a intra în rîndurile detectivilor, unde şperţurile sînt mai mari. Droge a reamintit cum unul din oamenii care intraseră la şcoala de poliţie o dată cu el dorea să ajungă detectiv pentru a „primi o subvenţie". Subvenţia este suma plătită regulat ofiţerilor de poliţie pentru a închide ochii faţă de activităţile ilegale. După o nouă perioadă de încercare în rîndurile detectivilor, acest ofiţer urma să primească 300 dolari pe lună ca partea sa din „subvenţie".

Aproape toate firmele din New York, atît cele legale cît şi cele ilegale, sfîrşesc prin a mitui pe poliţişti. Comisia de anchetă încearcă acum să arate că posibilităţile de mituire sînt create de mii şi mii de regulamente mărunte. Barurile, restaurantele şi cabaretele dau mită deoarece doresc ajutorul poliţiei în cazurile în care clienţii se bat în local. Ele dau, de asemenea, mită deoarece doresc ca procesul-verbal cu privire la o arestare să arate că bătaia a avut loc în afara localului, nu înăuntrul său (ceea ce ar periclita păstrarea autorizaţiilor pentru vînzarea de băuturi alcoolice). Firmele de construcţie dau mită deoarece legile cu privire la construcţii cuprind atîtea prevederi încît orice poliţist poate găsi lesne o încălcare oarecare. Hotelurile dau mită (oferind alimente şi camere pe gratis) ca să-şi păstreze autorizaţiile pentru vînzarea de băuturi alcoolice şi pentru a încerca să se asigure că jafurile sau alte incidente neplăcute din incinta lor vor fi atribuite în cele din urmă de poliţişti altor localuri. Şoferii de taxiuri dau mită ca să nu fie hărţuiţi pentru delicte de circulaţie. Garajele dau mită ca să nu fie date în judecată pentru că au parcat automobile prea mult timp pe o stradă, sau pentru că au reparat un vehicul pe trotuar. Magazinele cu autoservire dau mită pentru a beneficia de o protecţie poliţienească mai bună şi pentru ca salariaţii lor să fie escortaţi de poliţişti atunci cînd duc încasările la bancă. Firmele care fac operaţiuni cu cecuri dau mită pentru ca poliţia să descopere pe purtătorii de cecuri false. Şi aşa mai departe.

Acestea sînt, firește, numai afacerile „legale". Şperţurile mari provin din afacerile ilegale, printre care jocurile de noroc, prostituţia şi stupefiantele.

Stephen ISAACS

LEE KUAN YEW

primul ministru al Republicii Singapore

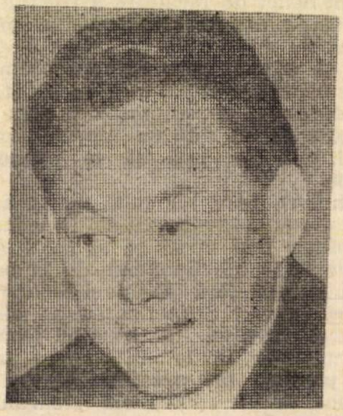

La invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, primul ministru al Republicii Singapore, Lee Kuan Yew, va face o vizită în țara noastră în perioada 11—16 noiembrie.

Lee Kuan Yew s-a născut la 16 septembrie 1923. După absolvirea școlii medii la Singapore, își continuă studiile în Marea Britanie, obținînd în 1950 licența în drept la Universitatea din Cambridge. Întors în țară, se dedică profesiunii de avocat, devenind în scurt timp o personalitate cunoscută a baroului. Preocupat de problemele politice, ideile sale anticolonialiste îl impun repede în atenția opiniei publice. În 1955, Lee Kuan Yew întemeiază Partidul de Acțiune Populară (P.A.P.), al cărui secretar general va fi. În același an este ales în Adunarea legislativă, devenind peste puțin timp liderul opoziției. Nu mult după ce Marea Britanie acordă țării, în 1959, autonomia internă, P.A.P. obține majoritatea absolută în alegeri, Lee Kuan Yew devenind întîiul prim-ministru al Singaporelui. După cucerirea independenței, la 31 august 1963, Singapore intră la 16 septembrie în Federația Malayeză.

La 9 august 1965, Singapore se proclamă stat independent și suveran.

Măsurile de politică economică și socială, politica de neangajare în blocuri militare au întărit poziția lui Lee Kuan Yew și a partidului său care, la alegerile din 1968, avea să cîștige toate cele 58 de locuri din parlament.

Pe planul politicii externe, guvernul Singaporelui militează pentru stabilirea de relații reciproc avantajoase cu toate țările, indiferent de sistemul lor politico-social, preconizînd o „politică de prietenie cu toate statele care vor respecta independența Singaporelui" și de opoziție față de S.E.A.T.O. și de intervenția americană în Vietnam.

D. S.

jeune afrique

TRUSTURILE MULTINAȚIONALE

REALITATEA firmelor multinaționale se impune tot mai mult. Viața cotidiană este marcată de întreprinderi uriașe, cu inițiale pe cît de prestigioase pe atît de misterioase : I.T.T., I.B.M., B.P., „Philips", „Unilever", G.M., „Paribas", „Nestlé" etc. Cîteva cifre ne permit să sesizăm mai bine importanța fenomenului : în curînd, economia mondială capitalistă va fi dominată de 100—150 mari întreprinderi multinaționale, avînd fiecare o cifră de afaceri de 5—6 miliarde dolari sau mai mult. În 1985, 300 de firme multinaționale vor asigura două treimi din producția industrială a lumii capitaliste, față de numai un sfert în momentul de față.

Acest fenomen afectează în mod inegal diferitele sectoare ale activității economice. El afectează de multă vreme materiile prime și sursele de energie. Petrolul, de pildă, a fost, ca să spunem așa, multinațional încă de la naștere. Acest „accident natural" explică fantastica putere a unui mic număr de societăți gigantice (șapte), care pînă recent au făcut singure legea pe piața mondială. Dar societățile multinaționale se dezvoltă în prezent în special în industriile de vîrf, în care cercetarea științifică și tehnică joacă un rol foarte mare : industria chimică și electronică.

Un număr de societăți multinaționale se transformă în conglomerate, vaste ansambluri de întreprinderi care au activități cu totul disparate. Astfel, „International Telegraph and Telephone", care este prima societate mondială de telecomunicații, nu se mulțumește să înființeze în lume filiale lucrînd în acest domeniu ; grupul posedă și o importantă societate de asigurări, lanțul de hoteluri „Sheraton", Societatea de închirieri de automobile „Avis", cunoscută în întreaga lume. Mai mult, recent a achiziționat în Franța școala de secretare „Pigier" și s-a introdus într-o importantă întreprindere vest-europeană de produse congelate.

Salariații acestor firme fac parte dintre cei care li se opun în modul cel mai direct. Numeroase organizații politice sau sindicale încearcă acum să organizeze lupta în firmele multinaționale. Exemplele sînt numeroase. O dovadă o constituie întîlnirea a 15 partide comuniste europene, care a avut loc în ianuarie 1971, cu tema „Lupta clasei muncitoare din țările capitaliste în fața dezvoltării societăților multinaționale". Au loc numeroase întîlniri internaționale sindicale. Aceste acțiuni au înregistrat primele lor succese. De pildă, centrala sindicală D.G.B. din R. F. a Germaniei s-a opus în mod eficient unor concedieri efectuate în Turcia de firma de produse chimice vest-germană „Hoescht".

Sindicatele sînt îngrijorate de faptul că filialele marilor firme, plasîndu-și și deplasîndu-și capitalurile în funcție de necesitățile rentabilității, sînt închise la fel de brusc cum au fost deschise. În urmă cu cîțiva ani, o firmă britanică a lichidat literalmente într-o oră două întreprinderi din Irlanda, 2 000 de muncitori rămînînd pe drumuri.

Pentru țările lumii a treia, înființarea de firme multinaționale este problema compatibilității dintre propria lor dezvoltare și aceea a firmelor de acest tip instalate pe teritoriile lor. Unele țări din lumea a treia au tendința să se opună firmelor multinaționale. Această luptă este marcată de naționalizări, ca în Algeria și în Chile, sau de rezultatele dificilelor negocieri ale Organizației țărilor exportatoare de petrol (O.P.E.C.) cu cartelul societăților petroliere. Tot mai multe glasuri acuză firmele multinaționale că poartă răspunderea pentru dificultățile de dezvoltare a țărilor din lumea a treia.

Într-adevăr, se poate constata că dacă firmele multinaționale implantează uneori uzine și metode de producție moderne în lumea a treia, aceste întreprinderi rămîn izolate de restul țării, deoarece beneficiile sînt „expatriate" sistematic. Lucru și mai grav încă, burgheziile locale asociate la firmele multinaționale nu reinvestesc în țările lor, ci deseori își „expatriază" capitalurile la băncile elvețiene sau engleze.

De foarte multe ori, dezvoltarea rapidă a economiei naționale în țările mai puțin dezvoltate lovește interesele unor firme multinaționale. Astfel, în Chile, președintele Allende se străduiește să creeze o industrie națională de automobile.

Faimoasei lozinci „Ceea ce este bun pentru «General Motors» este bun pentru Statele Unite", chilienii îi opun lozinca : „Ceea ce este bun pentru «General Motors» este rău pentru Chile".

Bernard GOUMAUD

POȘTA REDACȚIEI

REPUBLICA ZAIR

Gh. Olteanu, Ploiești. Schimbarea numelui Republicii Democratice Congo în Republica Zair a fost hotărîtă de către „Mișcarea populară a revoluției" (partidul de guvernămînt) și de către președintele Joseph Désiré Mobutu la 27 octombrie, iar parlamentul s-a pronunțat favorabil la 29 octombrie. Aveți dreptate, este pentru a patra oară de la obținerea independenței, cînd acest stat își modifică denumirea. Mai întîi, fosta colonie belgiană s-a numit Republica Congo ; în 1966 — Republica Congo-Kînshasa ; în 1967 — Republica Democratică Congo. Autoritățile congoleze au furnizat mai multe explicații pentru ultima schimbare a denumirii țării. Se va evita orice confuzie cu vecinul : Republica Populară Congo ; se revine, pe de altă parte, la numele existent în urmă cu patru-cinci veacuri, cînd portughezii au acostat pe aceste țărmuri ; se înlătură definitiv orice amintire colonială. Schimbarea a început, de fapt, în urmă cu patru ani, cînd, în iunie 1967, moneda („francul congolez") a fost înlocuită cu „zairul". Hotărîrea din 27 octombrie prevede, de asemenea, schimbarea numelui fluviului Congo în Zair, schimbarea drapelului și a imnului național.

Tache Teodorescu, Tulcea. 1. Articolele „Rubiconul britanic" și „Marea Britanie și Europa", apărute în nr. 45 al revistei noastre, răspund întrebărilor dv. în legătură cu poziția Partidului laburist față de aderarea la Piața comună. 2. Consultați articolele apărute în nr. 44 și 45 în legătură cu restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U. 3. Măsurile economice aplicate de președintele Nixon au o influență defavorabilă și asupra țărilor în curs de dezvoltare, indiferent dacă se află în vecinătatea S.U.A. sau la mare distanță. A fost și motivul pentru care, în mai multe întîlniri internaționale, aceste măsuri au fost sever criticate de reprezentanții țărilor lumii a treia. Cum, însă, spațiul acestei rubrici nu permite explicarea pe larg a problemei, vă recomandăm consultarea articolelor apărute pe această temă în revista noastră.

Alex. Antonovici, Ploiești. 1. Amănunte în legătură cu aspecte mai puțin cunoscute ale celui de-al doilea război mondial, pe măsură ce vor apărea, vor fi semnalate și de revista noastră, așa cum am procedat și pînă acum. 2. Dreptul de veto la care vă referiți, înscris în Carta O.N.U., se referă la membrii fondatori ai Consiliului de Securitate și cere ca toate hotărîrile adoptate de Consiliu să obțină aprobarea tuturor membrilor permanenți ai Consiliului. 3. Faptul la care vă referiți nu este de loc ciudat. La construirea Canalului de Suez (inaugurat în 1859) putea fi întrebuințat lemn adus din România (sau mai precis din țările române), chiar și fără existența unei agenții diplomatice la Cairo. Transportul era asigurat de nave grecești sau ale altor state.

MALADIA CAFELEI

Ion Vasile, Constanța. 1. Potrivit informațiilor publicate de forurile de specialitate din Brazilia, se pare că plantațiile de cafea din această țară sînt actualmente atacate de o boală nouă (care distruge frunzele), boală ce s-ar putea extinde și în celelalte țări cultivatoare de cafea din America Latină. Evident, eforturile pentru combaterea bolii sînt multiple, autoritățile locale beneficiind și de ajutorul Organizației Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (F.A.O.), astfel încît primejdia distrugerii marilor culturi braziliene de cafea pare înlăturată. Aveți dreptate afirmînd că o boală asemănătoare poate distruge definitiv plantațiile unei țări : în urmă cu un secol, „rugina cafelei" a avut un asemenea efect dăunător asupra plantațiilor de cafea din Ceylon și Extremul Orient. 2. Brazilia este împărțită în cinci mari regiuni : nord, central-vest, est, nord-est și sud. Statele braziliene sînt repartizate în felul următor : nord — Rondônia, Acre, Amazonas, Roraima, Pará, Amapá ; central-vest — Mato-Grosso, Goiás, Distrito Federál ; est — Sergipe, Bahia, Minas Gerais, Espirito Santo, Rio de Janeiro, Guanabara ; nord-est — Maranhao, Piani, Ceará, Rio Grande do Norte, Paraiba, Pernambuco, Alagôas, Fernando de Noronha ; Sud — Sao Paulo, Paraná, Santa Catarina, Rio Grande do Sul. Suprafața cea mai întinsă o ocupă regiunea nord, iar populația cea mai numeroasă se află în regiunea sud, care deține și venitul cel mai ridicat pe cap de locuitor.

IMPORTANT!

Anunțăm pe cititorii noștri că a început reînnoirea abonamentelor pentru anul 1972.

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitate în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de :

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R, factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

„EUROPA II"

Victor Cosmescu, București. 1. Racheta „Europa II", a cărei lansare a eșuat, fusese construită în colaborare de mai multe state vest-europene. „Europa II" nu a fost experimentată la baza australiană Woomera ci la cunoscutul centru experimental și de lansări Kourou din Guyana franceză. Racheta era alcătuită din trei etaje, ca orice vehicul asemănător. Primul etaj al rachetei, botezat „Blue Streak", a fost realizat de întreprinderile britanice ; al doilea etaj, „Corolie", e de fabricație franceză ; ultimul etaj, „Astris", a fost construit de o firmă vest-germană. Experimentarea din luna noiembrie a rachetei „Europa II", precum și alte experiențe, ale căror date nu le cunoaștem încă, sînt necesare înaintea preconizatei lansări a satelitului franco-vest-german de telecomunicații „Symphonie", lansare prevăzută pentru anul 1973. Dacă viitoarele încercări vor da rezultate bune, constructorii vest-europeni în acest domeniu vor putea face dovada capacității de a ieși, în sfîrșit, de sub tutela americană. Iată motivul pentru care s-a acordat o deosebită atenție proiectului și realizării rachetei „Europa II". 2. Potrivit datelor publicate de autoritățile nord-americane, investițiile directe ale întreprinderilor din S.U.A. în America Latină în anul 1970 au fost de 905 milioane dolari. (Totalul investițiilor nord-americane în întreaga lume era de 7 100 milioane dolari).

OMUL DE LA TAUTAVEL

Constantin Popescu, Făgăraș. Întrebarea dv. este firească și nu sînteți singurul care ne-ați scris despre acest subiect : cum se procedează în general și, mai ales, cum au reușit savanții să dateze craniul descoperit la Tautavel, la 30 km de Perpignan, craniu considerat a fi cel mai vechi găsit în Europa (200 000 de ani) ? După cum se știe, există mai multe metode de a stabili vîrsta unor locuri, obiecte etc. foarte vechi, dintre care cea mai folosită este metoda C 14 (Carbon 14). Deși această metodă prezintă mari avantaje, putîndu-se aprecia vîrsta cît mai exact, ea are și destule dezavantaje : mai întîi, nu poate fi aplicată decît materiilor organice — oseminte, cenușă, humus etc. ; în al doilea rînd, nu poate data descoperiri mai vechi de 50—60 000 de ani. Pentru acestea din urmă, metoda utilizată e cea a potasiului-argon, care, la rîndul ei, nu se aplică decît solurilor vulcanice. Care era situația la Tautavel ? Facem apel la un articol documentat apărut în cel mai recent număr al revistei „Science et Vie", pentru a da un răspuns întrebării dv. Neexistînd sol vulcanic, cercetătorii au fost nevoiți să dateze descoperirea prin comparație. Regiunea aparține cuaternarului, cînd clima și fauna au evoluat mult. Au fost studiate deci sedimentele și oasele animalelor găsite în grotă. Descoperirea celui mai vechi craniu din Europa a fost realizată de o echipă condusă de cercetătorul Henry de Lumley, la 22 iulie 1971.

Costel Bălan, Huși, jud. Vaslui. Vă mulțumim pentru scrisoare. Sfatul nostru este să vă continuați deocamdată studiile. Aveți suficient timp pentru a vă hotărî ulterior.

Nicolae Huruială, satul Izvorul Rece, com. Vaideeni, jud. Vîlcea. Adresați-vă unei reviste economice.

Nicolae T. Vornicu, Ruginești-Angheleștí, jud. Vrancea. Luigi Longo s-a născut la 15 martie 1900, la Fubine Monferrato.

POȘTA REDACȚIEI

URANIUL NIGERULUI

Gh. Cosma, Oradea. Resursele naturale ale Nigerului — țară închisă în inima continentului african, între Algeria, Libia, Ciad, Nigeria, Dahomey, Volta Superioară și Mali, fără ieșire la mare — sînt destul de reduse. Nouăzeci și cinci la sută din populație este ocupată în agricultură și creșterea vitelor, deși din suprafața de 1 267 000 kmp pămînturile cultivate sînt puține. Lipsit de bogății naturale, Nigerul dispune însă de mari rezerve de uraniu în regiunea munților Air, în partea de nord. Primul zăcămînt a fost descoperit în 1960 la Azelik, dar la mare adîncime. Continuîndu-se cercetările, echipele Comisariatului francez pentru energia atomică (Niger a fost colonie franceză) au descoperit ulterior alt zăcămînt, la Madaouela. Aici, minereul era însă amestecat cu carbonat de calciu, iar rezervele păreau insuficiente pentru a se trece la o exploatare industrială. Cercetările au continuat și, după peste o mie de sondări, a fost descoperit zăcămîntul de la Arlit, la 250 km nord-vest de localitatea Agadès. De astădată, importanța rezervelor era incontestabilă. Minereul nu este amestecat cu carbonat de calciu, ceea ce facilitează exploatarea, iar rezervele sînt evaluate la peste 20 000 tone de uraniu. Puțin după descoperirea de la Arlit, în 1967 și 1968, s-au semnat la Paris o serie de acorduri prin care Nigerul acorda Franței o concesiune minieră de 360 kmp pentru 75 de ani, inclusiv exploatarea zăcămîntului de la Arlit, care va fi asigurată de o societate mixtă, „Somair".

Gavril Ionescu, Cluj. 1. Actualul administrator al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) este Paul Hoffman care, însă, datorită vîrstei înaintate (80 de ani), va fi înlocuit începînd din ianuarie 1972. În această funcție, secretarul general al Națiunilor Unite, U Thant, a numit în urmă cu două săptămîni, pentru următorii trei ani, pe Rudolf Peterson, fost președinte al Băncii Americii (cea mai mare bancă din lume). 2. Un rial (moneda din Arabia Saudită) este aproximativ egal cu un franc elvețian — în cadrul sistemului valutar occidental. Actualmente în Arabia Saudită există 8 000 km de șosele asfaltate cărora, în următorii ani, li se vor adăuga alți 4 000 km. În nr. 40 din acest an am publicat, în cadrul acestei rubrici, unele date despre economia Arabiei Saudite. Familia regală din Arabia Saudită numără 4 000—5 000 de persoane. 3. Despre problema kurdă am scris amănunțit în nr. 8 din 1970.

Vasile Gh. Truță, com. Bilbor, jud. Harghita. Citind articolele despre imigranții în țările vest-europene, publicate în numerele 29 și 32 a.c., veți constata că, în general, aceștia reprezintă o mînă de lucru mult mai ieftină decît forța de muncă autohtonă. Prin urmare, de multe ori imigranții sînt preferați pentru că pot fi mai prost retribuiți. Pe de altă parte, șomerii din țările occidentale cuprind și imigranți rămași fără lucru. Vă sugerăm consultarea articolului despre șomajul în țările capitaliste publicat în numărul de față.

Emil Dan, București. În funcție de spațiul disponibil, vom avea în vedere propunerile dv. Așa cum am mai răspuns unor cititori, condițiile tehnice nu ne permit să răspundem dezideratului dv.

Alexandru Stoica, Bacău. Persoanele arestate în luna iulie sub acuzația de a fi plănuit și participat la un complot vizînd răsturnarea actualului președinte din Burundi nu au fost condamnate încă, procesul aflîndu-se în curs de desfășurare. Principalii acuzați sînt foștii miniștri ai informațiilor, afacerilor externe și educației naționale. Complotiștii sînt judecați de un tribunal militar din Bujumbura (capitala statului Burundi).

I. Petrescu, Craiova. Țările la care vă referiți (S.U.A., Marea Britanie, Franța) au ca limită a apelor teritoriale 3 mile marine. Într-un viitor apropiat se vor produce probabil schimbări pentru una din aceste țări : în Adunarea Națională franceză a fost depus un proiect care cere ca apele teritoriale să se extindă pînă la 12 mile marine (evident, în cazul în care distanța între coastele franceze și ale unei alte țări e mai mică de 24 de mile marine, limita apelor teritoriale nu trebuie să depășească linia mediană). Cererea este motivată, în primul rînd, de necesitatea supravegherii petrolierelor încă din largul mării, pentru a se evita poluarea.

FRANK COPPOLA

Grigore Ionașcu, Giurgiu. Iată fotografia solicitată : momentul arestării liderului mafiot Frank Coppola (cu pălărie), în vîrstă de 72 de ani. Coppola, acuzat de : asociație în vederea comiterii unor crime, trafic de droguri, contrabandă cu tutun etc., a fost arestat la ferma sa de lîngă Roma. Considerat drept unul din șefii Mafiei siciliene, Coppola fusese expulzat din Statele Unite în 1948 ; de-a lungul „carierei" sale, a fost de repetate ori acuzat de crime și trafic de stupefiante, dar nu a fost închis în total decît patru ani. După recenta arestare, Coppola a fost transportat la Palermo, deoarece poliția siciliană a emis mandatul de arestare. Încarcerarea cunoscutului mafiot se încadrează în măsurile aplicate în ultimul timp de poliția siciliană, care a arestat 85 de persoane suspectate de a aparține Mafiei.

CINE A DESCOPERIT AMERICA ?

Nelu Costea, Buhuși. Cine a descoperit America de Sud e o întrebare pe care și-a pus-o recent un cercetător chilian, despre ale cărui lucrări relatează buletinul „L'Information latine". După unsprezece ani de documentare și căutări, cercetătorul Tadeus Kovaleczko a ajuns la concluzia că nu Columb este autorul descoperirii drumului către America ci un alt navigator — Juan Skolpus — trimis în fruntea unei flote de către regele Danemarcei, Cristian I. Acest adevărat descoperitor al Americii de Sud ar fi făcut două călătorii-expediții, cea de a doua fiindu-i fatală din toate punctele de vedere : viață și renume. Cercetătorul chilian susține că Skolpus ar fi fost urmărit de nave inamice și că, fiind în agonie, a eșuat în cele din urmă în insulele Azore, unde e găsit de Columb. După moartea sa, Columb acaparează hărțile și toate descrierile făcute de navigatorul nordic. Drumul către noul continent era mult mai ușor acum. Nu cunoaștem, deocamdată, amănuntele pe care se sprijină ipoteza lui Kovaleczko.

Andrei Nicolae, Mînăstirea Dealul — Tîrgoviște, jud. Dîmbovița. În urma constituirii Federației Republicilor Arabe, conducerile, pe plan regional, au rămas neschimbate. Cei trei șefi de state (din R.A.E., Libia și Siria) formează un Consiliu prezidențial — autoritatea supremă a Federației — care a ales președinte pe Anwar Sadat. Același consiliu urmează a desemna pe miniștrii Federației. Se preconizează, între altele, un drapel comun, un imn comun etc.

Ion Surdu, Constanța. Nu se știe încă dacă foștii președinți argentinieni se vor prezenta la alegerile ce urmează a avea loc în martie 1973.

Alex. Nicolau, Huși, jud. Vaslui. Am primit scrisorile dv. și vă cerem scuze pentru întîrzierea survenită în răspuns. Deocamdată nu dispunem de vreo statistică exactă și completă în care să fie incluse și datele la care vă referiți dv. Vom căuta să vă îndeplinim rugămintea.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225

C. P. C. S

STOFA DE CARE AVEȚI NEVOIE SE NUMEȘTE

DOROBANȚUL

realizează

stofe fine din lină pură,
și din fibre poliesterice teron
în amestec cu lină sau
cu celofibră
O GAMA VARIATĂ DE ȚESĂTURI
ȘI CULORI PENTRU COSTUME ȘI ROCHII

FABRICA TEXTILA PLOIEȘTI — DOROBANȚUL

Lei 2

pentru casă
pentru stradă
pentru seară

culori şi modele
la alegerea
dumneavoastră!

FABRICA SOLIDARITATEA
ORADEA

produce sandale, papuci de casă, pantofi de stradă şi seară, din box, velur, nubuc, bizon, şevro şi înlocuitori de piele

MODELE MODERNE!

Încălţăminte de bună calitate!

LUMEA

Nr. 47 18 noiembrie 1971

ROMÂNIA
prezenţe
contacte
opinii

- DIALOGUL ROMÂNO–FRANCEZ
- DECLARAŢIILE LUI LEE KUAN YEW
- INTERVIU CU FRANCESCO DE MARTINO

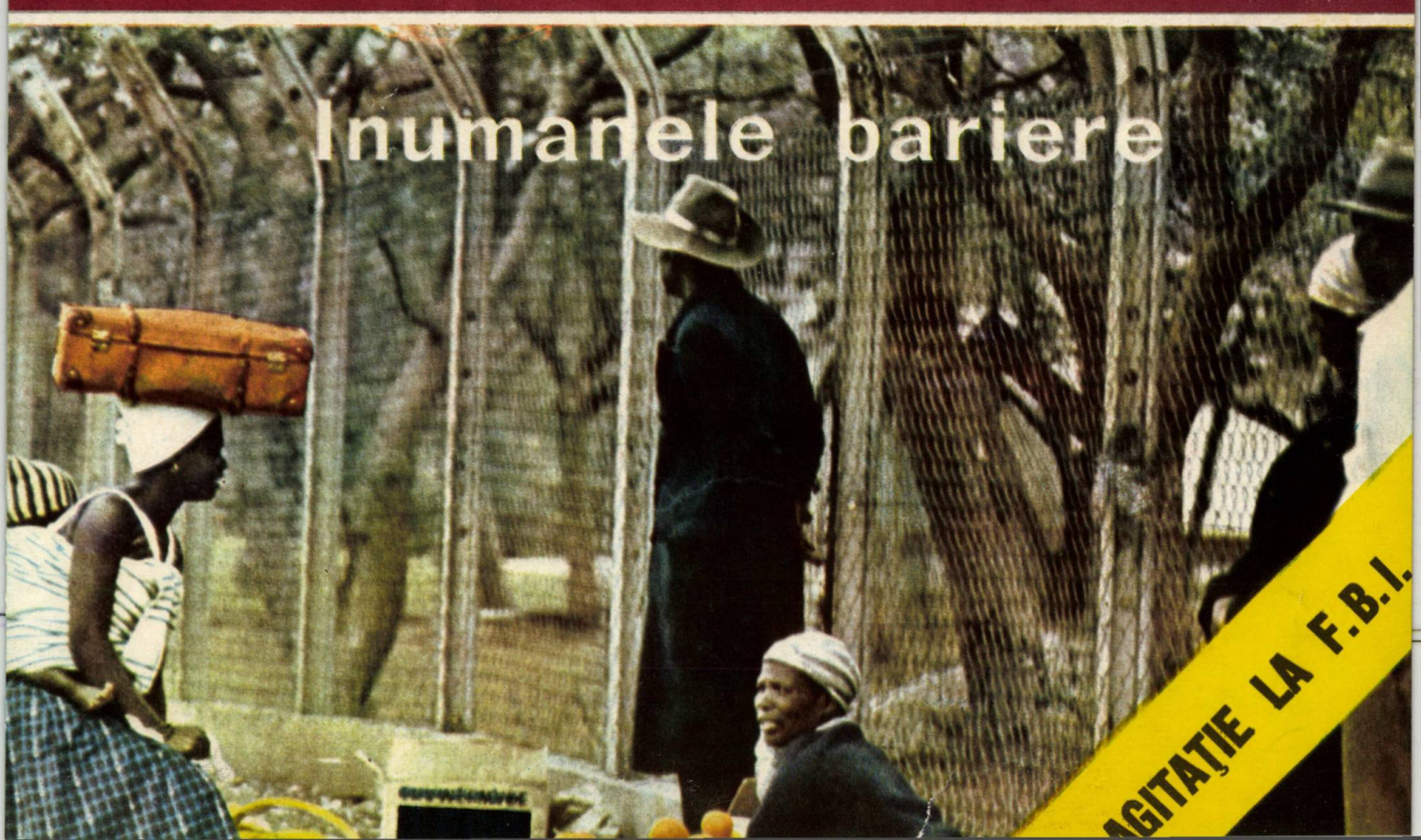

Președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a primit pe primul ministru al Republicii Singapore, Lee Kuan Yew

Președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a primit pe ministrul economiei și finanțelor al Franței, Valéry Giscard d'Estaing, președintele delegației franceze la lucrările celei de-a IV-a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno—franceze de cooperare economică, științifică și tehnică

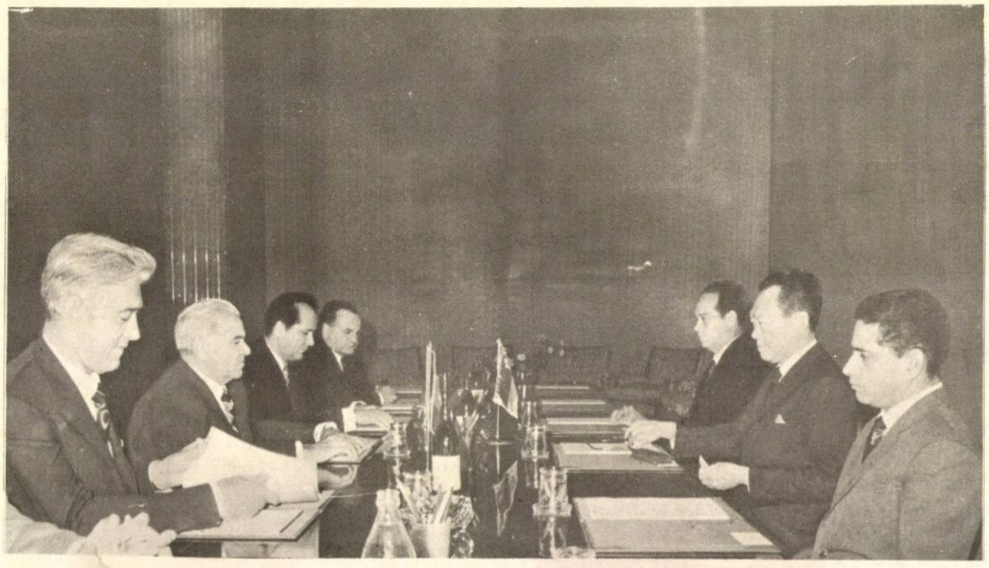

Convorbiri oficiale între președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și premierul Lee Kuan Yew